Што думаюць дэпутаты аб правах чалавека ў Беларусі?

СТАР. 3

Жыццё ў камуне: як магчымасці страчваюць межы?

СТАР. 4

«Хуткая дапамога» для вусатага сябра

СТАР. 5

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

10 СНЕЖНЯ 2013 г. АЎТОРАК № 232 (27597) Кошт 1800 рублёў

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

У РАБОЦЕ З КІРУЮЧЫМІ КАДРАМІ ПАТРЭБНА СІСТЭМА

Аб гэтым Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка заявіў 9 снежня, прымаючы з дакладам прэм'ер-міністра Міхаіла Мясніковіча, кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Андрэя Кабякова і старшыню Камітэта дзяржкантролю Аляксандра Якабсона, паведамілі БЕЛТА ў прэс-службе беларускага лідара.

Асноўнай тэмай сустрэчы стала падрыхтоўка да правядзення 10 снежня рэспубліканскай нарады па вырашэнні праблемных пытанняў у будаўнічай галіне і ўдасканаленні работы з кіруючымі кадрамі.

«На жаль, на вышэйшым узроўні мы не выпрацавалі сістэму работы з кіруючымі кадрамі, і ўсё атрымліваецца наскокам і ад выпадку да выпадку. Добра, што актуальныя пытанні выносім на разгляд. Я гэта гавару таму, што такая сістэма павінна быць выпрацавана, — сказаў Прэзідэнт. — Мы да гэтага пытання ў свой час падыходзілі і быццам бы нешта там намацалі. Таму нам трэба тут вызначыцца. Мінімум раз у паўгоддзе мы павінны праводзіць такія мерапрыемствы».

«Мы павінны на ўзроўні Прэзідэнта праводзіць гэтыя мерапрыемствы з нашым актывам, каб арыентаваць людзей на вырашэнне важнейшых задач, якія стаяць перад грамадствам. Першае пытанне — гэта сістэма. Сістэмы гэтай пакуль няма», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Звяртаючыся да прэм'ер-міністра, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што прапановы рабочай групы па вырашэнні праблемных пытанняў у будаўніцтве павінны быць прааналізаваны і вывучаны ва ўрадзе. «Якім бы ні быў вялікі Кабякоў і тыя, каго ён сабраў (работа праведзена вялікая і, напэўна, эфектыўная), усё ж такі вам трэба прымаць рашэнне. У новы год мы павінны выйсці з новым будаўнічым комплексам, а там куча прапаноў па нарматворчасці, і ўжо сёння трэба гэтыя рашэнні прыняць. Але самае галоўнае — паглядзець, якія рашэнні і рэкамендацыі групы трэба падтрымаць, а якія — не. А, магчыма, і ў цэлым. Я тут нічога не абвяргаю. Таму рана сёння Прэзідэнту выступаць на галоўнай падзеі года і хваліць нейкую групу», — заявіў кіраўнік дзяржавы.

«Нарада пройдзе, мы абазначым праблемы, але з 1 студзеня 2014 года мы гэтыя праблемы павінны вырашаць. І не дай бог у будаўнічым комплексе, ды і па іншых напрамках (будаўніцтва — гэта навука для іншых) з'явяцца такія ж недахопы, якія мы назіралі і ў гэтым, і мінулыя гады», — папярэдзіў беларускі лідар.

«Трэба вярнуць ліцэнзаванне — вяртайце. Трэба ўзмацніць кантроль — узмацняйце. Але расхлябанасці ў рабоце з насельніцтвам не павінна быць. Асабліва там, дзе арганізацыі маюць справу з грашыма людзей. Узялі ў людзей грошы, паабяцалі ў гэты тэрмін увесці за гэту цану — уводзьце, і з добрай якасцю. Не — поўнасцю кампенсацыя, нават у двухкратным памеры, каб людзі на нас не крыўдзіліся. Дапусцілі правапарушэнне — у турму», — дадаў Аляксандр Лукашэнка.

МАДЭРНІЗАЦЫЯ — ПАСТАЯННЫ ПРАЦЭС

Пытанні правядзення комплекснай мадэрнізацыі эканомікі Беларусі, а таксама работы малога і сярэдняга бізнесу знаходзіліся ў цэнтры ўвагі ў час даклада Аляксандру Лукашэнку 9 снежня намесніка прэм'ер-міністра Пятра Пракаповіча, паведамілі БЕЛТА ў прэс-службе кіраўніка дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што мадэрнізацыя, інакш кажучы, удасканаленне вытворчасці, — гэта пастаянны працэс. «Калі мы стварылі нават новае прадпрыемства сёння, то заўтра ўжо трэба яго ўдасканальваць, у адваротным выпадку адстанем. Я гавару гэта не ў апраўданне на тую крытыку, якая гучыць з боку некаторых нашых апанентаў, што вось несвоечасова мадэрнізацыю пачалі, што гэта вялікія грошы і гэтак далей. Нельга так ставіць пытанне: своечасова — несвоечасова. Кожны дзень трэба мадэрнізавацца, — лічыць кіраўнік дзяржавы. — На ўсё трэба звяртаць увагу і ўдасканальваць, пачынаючы ад сябе і заканчваючы ўсім, што вакол цябе. Гэта не падлягае сумненню».

Прэзідэнт звярнуў увагу, што яго непакоіць іншы момант. «Хацелася б, каб вы развеялі маю насцярожанасць. Так, мы мадэрнізуем прадпрыемствы, каб атрымаць перш за ўсё добры экспартны прадукт, таму што экспарт — гэта адзін з нашых прыярытэтаў, патрэбна валюта, гэта вечнае наша пытанне, якое мы, напэўна, будзем вырашаць яшчэ доўга, як і падобныя да нас дзяржавы вырашаюць такія пытанні. Ці не атрымаецца так, што мы сёння мадэрнізуем, узялі замежныя крэдыты, закупілі добрае абсталяванне, атрымалі прадукт, а заўтра зноў завалім ім склады і не зможам прадаць?» — сказаў кіраўнік дзяржавы.

СТАР. 2

АНОНС «ПРАМОЙ ЛІНІІ»

УСЕ ПЫТАННІ ГРАШОВА-КРЭДЫТНАЙ ПАЛІТЫКІ

18 снежня 2013 года з 11.00 да 12.00 у рэдакцыі нашай газеты адбудзецца «прамая лінія» з удзелам **старшыні праўлення Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь Надзеі Андрэеўны ЕРМАКОВАЙ**. Калі вас хвалююць пытанні стабільнасці курсу беларускага рубля, захавання ўласных зберажэнняў, працэнтаў па ўкладах і крэдытах і любыя іншыя аспекты грашова-крэдытнай палітыкі нашай краіны, — тэлефануйце!

Задаваць пытанні падчас «прамой лініі» можна будзе па тэлефонах **8 (017) 287 18 66 і 8 (017) 287 18 71**. Папярэднія пытанні дасылайце на электронны адрас рэдакцыі **info@zvyazda.minsk.by**.

І зіма не бяда — лечаць снег і вада!

Цяперашні сезон брэсцкія «маржы», па традыцыі, адкрылі з першым снегам. На беразе ракі Мухавец 8 снежня сабраліся аматары зімовага купання. І хоць не было традыцыйнай палонкі, бо вада яшчэ не замерзла, купанне з абавязковым расціраннем снегам адбылося.

Фота БЕЛТА.

ЦЫТАТА ДНЯ

Мікалай ЛАДУЦЬКА, старшыня Мінскага гарвыканкама:

«На рынку гасцінічных паслуг у навагоднія і калядныя святы ўсплёску цэн быць не павінна. Усе санаторыі, прафілакторыі пад Мінскам выкупленыя — гэта маса людзей, яны павінны атрымаць набор усіх паслуг — культурных, спартыўных, забаўляльных, гандлёвых. Гаворка ідзе пра мільёны долараў. Адказныя кіраўнікі структурных падраздзяленняў выканкама павінны адпрацаваць усе пытанні па якасці паслуг гасцінічнага комплексу. Неабходна таксама ведаць, як рэагуе рынак прыватных гасцінічных паслуг, у тым ліку кватэр на суткі, ці не рэзка там павялічаны цэны. Мы павінны валодаць усёй сітуацыяй».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 10.12.2013 г.

Долар ЗША	9400,00	■
Еўра	12880,00	▲
Рас. руб.	287,00	▲
Укр. грыўня	1148,44	▲

■ Сталічнае будаўніцтва

ПАД ПІЛЬНЫМ КАНТРОЛЕМ УЛАД

Сёлета ў сталіцы за ліпень—лістапад уведзена ў эксплуатацыю 35 жылых дамоў і 2 пускавыя комплексы са звышнарматыўным тэрмінам будаўніцтва, паведаміў выконваючы абавязкі старшыні камітэта будаўніцтва і інвестыцый Мінгарвыканкама Аляксандр СЦЯПАНАЎ на пасяджэнні Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта.

Паводле інфармацыі прэсслужбы Мінгарвыканкама, па стане на канец лістапада на тэрыторыі Мінска з улікам новых аб'ектаў у стадыі будаўніцтва знаходзяцца 42 жылыя дамы са звышнарматыўнымі тэрмінамі будаўніцтва (у іх ліку і пяць праблемных аб'ектаў). Па 18 аб'ектах заказчыкамі выступаюць УКБ раёнаў і аб'яднанне «Мінскбуд». Астатнія ўзводзяць прыватныя забудоўшчыкі. Сярод праблемных дамоў ажно 30 аб'ектаў узводзіцца па лініі долевага будаўніцтва. Арганізацыямі-заказчыкамі па гэтых дамах былі распрацаваны графікі ажыццяўлення работ з завяршэннем будаўніцтва ў 2013—2014 гады. Дакументы аб гэтым былі зацверджаны на пасяджэннях раённых адміністрацый, на якіх арганізацыі-заказчыкі і падрадныя арганізацыі папярэджаны аб адміністрацыйнай і крымінальнай адказнасці ў рамках дзеючага заканадаўства за зрыў тэрмінаў уводу аб'ектаў у эксплуатацыю.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Штотыдзень ажыццяўляецца аб'езд «праблемных» дамоў з удзелам намесніка старшыні Мінгарвыканкама, а таксама прадстаўнікоў камітэта будаўніцтва і інвестыцый Мінгарвыканкама, адміністрацый раёнаў, кіраўнікоў арганізацый заказчыкаў і генпадрадчыкам, па выніках якіх даюцца адпаведныя даручэнні.

СТАР. 2

■ Сустрэлі сцюжу

З ПЕРШЫМ «ПАДАРУНКАМ» СНЕЖНЯ!

За мінулыя суткі з мінскіх вуліц вывезлі амаль 7 тысяч кубаметраў снегу.

Другога «Хаўера», на шчасце, не здарылася. Тым не менш, белыя гурбы на дахах, тратуарах і машынах прымусілі хуценька ўзяцца за працу, каб расчысціць «прастору для жыцця». Як паведаміў журналісту «Звязды» **намеснік генеральнага дырэктара па бягучым утрыманні дзяржаўнага вытворчага аб'яднання «Гаррамаўтадар» Мінгарвыканкама» Анатоль ЖАМОЗДЗІК,** гарадскія вуліцы ратавалі ад стыхіі з дапамогай 600 адзінак спецыялізаванай тэхнікі, а на прыбіранні прыпынкаў грамадскага транспарту, перакрыжаванняў, пешаходных пераходаў, мастоў і пуцеправодаў працавала больш за 700 чалавек. Для барацьбы з галалёдам было выкарыстана 500 тон солі і 650 кубаметраў пясчана-салявой сумесі.

Прыбраць снег спяшаюцца і са сталічных дахаў. Па інфармацыі дзяжаб'яднання «Мінская гарадская жыллёвая гаспадарка», у першую чаргу расчышчаюць снег на стрэхах тых дамоў, якія размешчаны ўздоўж асноўных магістраляў сталіцы. У гэтай справе вельмі дапамагаюць аўтавышкі. Такая небяспечная праява гарадской зімы, як ледзяшы, на шчасце, сёлета яшчэ не паспела стаць праблемай. Як паведамляюць у дзяржаб'яднанні, вялікай колькасці ледзяшоў на дахах пакуль не заўважана, таму пазбаўляцца ад іх няма неабходнасці.

Ганна ГАРУСТОВІЧ.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

АЗБУКА БЯСПЕКІ

ДАВАЙЦЕ НЕ БУДЗЕМ РАДАВАЦЬ БЛЯХАРА!

За мінулыя выхадныя на дарогах краіны было зарэгістравана 479 дарожна-транспартных здарэнняў з матэрыяльнай шкодай.

Дзяржаўтаінспекцыя заклікае кіроўцаў быць уважлівымі і асцярожнымі за рулём у складаных умовах надвор'я і пра складаных дарожных умовах. Падчас моцных ападкаў трэба рухацца з уключаным бліжнім святлом фар, выбіраць бяспечную хуткасць і дыстанцыю, з асаблівай асцярожнасцю рухацца па мастах, эстакадах, паблізу пешаходных пераходаў, адмовіцца ад рэзкіх тармажэнняў і манеўраў.

Кіроўцы, захоўвайце правіла паркоўкі і не пакідайце аўтамабілі на краі праезнай часткі, каб не перашкаджаць нармальнаму руху транспарту і працы снегаўборачнай тэхнікі.

У ДАІ нагадваюць, што ачышчаная і апрацаваная процігалалёдным саставам дарога не адразу робіцца бяспечнай. Патрабуецца час і пэўная інтэнсіўнасць руху транспартных сродкаў, каб сумесь пачала «працаваць» і выконваць свае функцыі. У гэтых умовах важна выбіраць бяспечную хуткасць.

Неабходна праяўляць асаблівую ўвагу пры з'яўленні на праезнай частцы пешаходаў. Цёплая верхняя вопратка робіць непаваротлівымі, шалікі і капюшоны абмяжоўваюць агляд, а дрэнная бачнасць і слізкая дарога перашкаджаюць людзям хутка адрэагаваць на небяспеку, калі тая ўзнікае.

Пешаходам таксама неабходна быць вельмі ўважлівымі. Пераходзіць дарогу — толькі ва ўстаноўленых месцах. Нават на рэгулюемых пешаходных пераходах не пачынаць пераход, пакуль усе аўтамабілі не спыняцца.

Дзяржаўтаінспекцыя нагадвае таксама, што веласіпедыстам і кіроўцам мапедаў, згодна з правіламі дарожнага руху, падчас снегападу і галалёдзіцы рухацца на двухколавым транспарце ўвогуле забаронена.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ЯНУКОВІЧ ПАРАІЦЦА З ПАПЯРЭДНІКАМІ

Прэзідэнт Украіны Віктар Януковіч падтрымаў ідэю правесці агульнанацыянальны «круглы стол» з удзелам прадстаўнікоў улады і апазіцыі для пошуку кампрамісу ў краіне. Пра гэта ў панядзелак паведамляецца на сайце кіраўніка дзяржавы. З прапановай правесці «круглы стол» для вырашэння палітычнага крызісу 5 снежня выступілі тры былыя лідары Украіны — Леанід Краўчук, Леанід Кучма і Віктар Юшчанка. На аўторак 10 снежня ўжо запланавана сустрэча дзеючага і трох былых прэзідэнтаў для «абмеркавання найважнейшых пытанняў, якія стаяць перад краінай». Раней Краўчук, Кучма і Юшчанка выступілі з заявай, у якой падтрымалі пратэст апазіцыйных сіл супраць адмовы аб інтэграцыі Украіны з Еўрасаюзам. Дата правядзення агульнанацыянальнага «круглага стала» пакуль не называецца.

ПУЦІН ЛІКВІДАВАЎ РІА «НАВІНЫ»

Прэзідэнт РФ Уладзімір Пуцін падпісаў указ аб ліквідацыі інфармацыйнага агенцтва РІА «Навіны». На яго базе будзе створана «Міжнароднае інфармацыйнае агенцтва «Расія сёння». Гендырэктарам новага агенцтва прызначаны вядучы тэлеканала «Расія 1» Дзмітрый Кісялёў. Згодна з указам, генеральны дырэктар «Расія сёння» прызначаецца і вызваляецца ад пасады прэзідэнтам. Як вынікае з апублікаванага Крамлём дакумента, асноўным кірункам дзейнасці новага агенцтва стане асвятленне за мяжой дзяржаўнай палітыкі Расійскай Федэрацыі і расійскага грамадскага жыцця. Акрамя таго, Пуцін рэарганізаваў «Российскую газету», далучыўшы да яе рэдакцыю часопіса «Родина».

ISSN 1990 - 763X

КАМБІНЕЗОН БРУСА ЛІ ПАЙШОЎ З МАЛАТКА

У Ганконгу адбыўся аўкцыён, на якім з малатка пайшоў жоўты камбінезон легендарнага акцёра і майстра баявых мастацтваў Бруса Лі, паведамляе Bloomberg. Лот прынёс аўкцыённаму дому Spink China 650 тысяч ганконгскіх долараў (каля 83 тысяч долараў ЗША). Хто менавіта стаў пакупніком касцюма з фільма «Гульня смерці» 1972 года, не паведамляецца. Усяго ж на таргах было прадстаўлена чатырнаццаць лотаў, звязаных з іменем Бруса Лі. Сярод іх, напрыклад, нунчакі (450 тысяч ганконгскіх долараў), абутак для заняткаў кунг-фу (40 тысяч), бамбукавы кій (80 тысяч долараў) і іншыя прадметы. Таргі ў Ганконгу былі прысвечаны 40-й гадавіне з дня смерці Бруса Лі.

У ЛІТВЕ НЕДАХОП РАБОЧАЙ СІЛЫ

Нягледзячы на тое, што ўзровень беспрацоўя ў Літве складае 11,9%, амаль 40% літоўскіх працадаўцаў, як заяўляе дырэктар Інстытута працы і сацыяльных даследаванняў Баляслаў Гружэўскіс, сутыкаюцца з недахопам кваліфікаванай рабочай сілы, паведамляюць інфармагенцтвы. Прэм'ер-міністр Літвы Альгірдас Буткявічус адзначае, што Літва павінна імкнуцца да прыцягнення спецыялістаў рознага профілю: ад кваліфікаваных рабочых, зваршчыкаў, токараў, мантажнікаў да высокакваліфікаваных інжынераў і менеджараў. Літоўская біржа працы ўжо зацвердзіла спіс прафесій, прадстаўнікоў якіх у Літве відавочна не хапае і якіх можна легальна ўвозіць з-за мяжы. Гэта зваршчыкі, швачкі, кухары рэстаранаў, кіроўцы-дальнабойшчыкі. У Еўрасаюзе 26% працадаўцаў скардзяцца на недахоп кваліфікаванай працоўнай сілы. Асабліва імкліва ў ЕС расце попыт на працоўную сілу ў сферы аховы здароўя.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

СПЕЦЫІ ДАПАМОГУЦЬ САРДЭЧНІКАМ І ДЫЯБЕТЫКАМ

Сучасная медыцына, як і нетрадыцыйная, прызнае карысць спецый. Да прыкладу, насенне каляндры багата на ліналаол і дзеканавую кіслату, піша Financial Express. Гэтыя злучэнні зніжаюць узровень «шкоднага халестэрыну» і цукру, павялічваючы канцэнтрацыю «карыснага халестэрыну». 1—2 чайныя лыжкі каляндры паказаны асобам з хваробамі сэрца і дыябетам.

Куркума карысная для сэрца з-за куркуміну. Гэта моцны антыаксідант, які зніжае рызыку ўтварэння тромбаў, запалення. А чорны перац змяшчае актыўнае злучэнне піперын, якое таксама зніжае халестэрын. Гэта дазваляе аднавіцца сэрцу пасля сардэчнага прыступу.

Карыца стымулюе кровазварот, пазітыўна адбіваецца на суадносінах «шкоднага» і «карыснага халестэрыну», паляпшае паказчыкі інсулінавай рэзістэнтнасці. Імбір расслабляе крывяносныя сасуды, стымулюе прыток крыві і аблягчае боль. Ён таксама здымае запаленне, якое нярэдка суправаджае дыябет, хваробы сэрца і рак. Яшчэ імбір разрэджвае кроў і зніжае халестэрын. Часнок таксама зніжае халестэрын, рызыку ўтварэння тромбаў і высокага ціску.

МАДЭРНІЗАЦЫЯ — ПРАЦЭС ПАСТАЯННЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што мадэрнізацыя ажыццяўляецца дзеля таго, каб атрымаць больш дасканалы прадукт і ў канкурэнтнай барацьбе на міжнародных рынках яго рэалізаваць.

Кіраўнік дзяржавы абазначыў яшчэ адну тэму — развіццё малых і сярэдніх прадпрыемстваў, праблемныя пытанні іх функцыянавання, а таксама гатоўнасць бізнесу працаваць у малых гарадах, дзе для яго створаны льготныя ўмовы. Акрамя таго, Прэзідэнт запатрабаваў далажыць аб сітуацыі з дзяржаўнай маёмасцю, якая не выкарыстоўваецца, і яе далейшым уключэнні ў абарот.

Як адзначыў Пётр Пракаповіч, комплексная мадэрнізацыя беларускай эканомікі з'яўляецца галоўным напрамкам работы ўрада, таму што менавіта яна дае магчымасць павысіць прадукцыйнасць працы, вырашыць пытанні канкурэнтаздольнасці эканомікі. Праграма комплекснай мадэрнізацыі распрацавана на 2820 прадпрыемствах з дзяржаўнай доляй уласнасці, у тым ліку на 701 прадпрыемстве, дзе доля дзяржавы складае 50 працэнтаў і больш. Віцэ-прэм'ер са шкадаваннем заўважыў, што пакуль работа ідзе не так, як хацелася б. Ёсць частка прадпрыемстваў, дзе не пачалася тэхнічная, інвестыцыйная мадэрнізацыя, па розных прычынах, пачынаючы ад негатоўнасці дакументацыі і заканчваючы адсутнасцю тэндараў на закупку абсталявання.

Прэзідэнт звярнуў асаблівую ўвагу на тое, што неабходна праводзіць не толькі тэхнічную мадэрнізацыю, але і эканамічную, якая дае не меншыя вынікі без матэрыяльных укладанняў. Маецца на ўвазе ўдасканаленне і ўкараненне самых сучасных сістэм кіравання, няўхільнае выкананне патрабаванняў і тэхналогій па якасці прадукцыі, зніжэнню сабекошту, матэрыялаёмістасці, энергаёмістасці.

Кіраўнік дзяржавы звярнуў асаблівую ўвагу, што павінны быць максімальна выкарыстаны магчымасці, якія з'яўляюцца ў сувязі з мадэрнізацыяй дрэваапрацоўчых прадпрыемстваў. На яго думку, у гэтым напрамку трэба стымуляваць малы і сярэдні бізнес, асабліва ў мэблевай галіне, каб нарасціць экспарт і задзейнічаць адходы дрэваапрацоўкі. Прэзідэнт даручыў вывучыць, што тармозіць развіццё малога і сярэдняга прадпрымальніцтва, і далажыць яму.

ПРАВАСУДДЗЕ Ў ІНТАРЭСАХ ЛЮДЗЕЙ

Судова-прававая рэформа дасць магчымасць палепшыць якасць і аператыўнасць правасуддзя. Гэта адзначыў Аляксандр Лукашэнка 9 снежня на сустрэчы са старшынёй Вярхоўнага суда Валянцінам Сукалам, паведамілі БЕЛТА ў прэс-службе беларускага лідара.

На сустрэчы абмяркоўваліся пытанні, звязаныя з рэфармаваннем судовай сістэмы.

«Усе рашэнні па стварэнні новай судовай сістэмы ў краіне прыняты, і з 1 студзеня 2014 года яна будзе дзейнічаць», — падкрэсліў Прэзідэнт. Кіраўнік дзяржавы пацікавіўся ў старшыні Вярхоўнага суда, як ідуць працэсы рэфармавання: «Ні ў якім выпадку нельга дапусціць якога-небудзь недастатковага разумення гэтых пытанняў. Хацелася б ведаць, што вас насцярожвае ў гэты момант. Мяне цікавіць настрой у Вярхоўным судзе і Вышэйшым гаспадарчым судзе.

Зразумела, што карпаратыўнасць судовай сістэмы высокая. Таму вельмі тонкая і акуратная павінна быць работа».

«Мы крытыкуем часта, ды і народ нас крытыкуе за судовую сістэму, работу суддзяў. Але мы ведаем, якія судовыя сістэмы вакол і як яны працуюць у іншых дзяржавах, я ўжо не гавару пра суседзяў, — наогул у свеце. Таму на нашу судовую сістэму можна маліцца», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

«Тым не менш людзі прад'яўляюць прэтэнзіі, і нам трэба больш акуратна падыходзіць да фарміравання новай судовай сістэмы. Самае галоўнае, каб мы не пакрыўдзілі суддзяў, якія будуць працаваць заўтра, і каб сітуацыя не пагоршылася», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

«Мы прынялі рашэнне, і гэтым шляхам павінны ісці. Яно выверанае і, галоўнае, адпавядае жыццёвым патрэбнасцям нашай дзяржавы», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт яшчэ раз адзначыў, што асноўная сутнасць рэформы — паляпшэнне якасці правасуддзя, яго даступнасці, галоснасці, аператыўнасці, каб яно ажыццяўлялася ў інтарэсах людзей.

Валянцін Сукала расказаў, што вядзецца работа па асноўных арганізацыйных і кадравых напрамках судова-прававой рэформы. Паводле яго слоў, ідзе актыўнае рэфармаванне, а дакладней, стварэнне практычна новай сістэмы.

ПРАВІЛЫ ВЯДЗЕННЯ ПАЛЯВАННЯ І РЫБАЛОЎСТВА ПА-НОВАМУ

Правілы вядзення паляўнічай гаспадаркі і палявання і Правілы вядзення рыбалоўнай гаспадаркі і рыбалоўства ў Беларусі выдадзены ў новай рэдакцыі. Як паведамілі БЕЛТА ў прэс-службе Прэзідэнта, Аляксандр Лукашэнка падпісаў указ № 551, якім уносяцца змяненні і дапаўненні ва ўказы ад 8 снежня 2005 года № 580 «Аб некаторых мерах па павышэнні эфектыўнасці вядзення паляўнічай гаспадаркі і рыбагаспадарчай дзейнасці, удакладненні дзяржаўнага кіравання імі» і ад 26 красавіка 2010 года № 200 «Аб адміністрацыйных працэдурах, якія ажыццяўляюцца дзяржаўнымі органамі і іншымі арганізацыямі па заявах грамадзян».

Згодна з гэтым указам выкладаюцца таксама ў новай рэдакцыі дадаткі да Дзяржаўнай праграмы развіцця паляўнічай гаспадаркі на 2006—2015 гады. Пры гэтым улічаны практыка прымянення дзеючых нормаў правілаў палявання і рыбалоўства, а таксама звароты грамадзян, прапановы дзяржаўных органаў, навуковых арганізацый, карыстальнікаў паляўнічых і арандатараў рыбалоўных угоддзяў.

У правілах прыменены адзіныя падыходы да вядзення паляўнічай гаспадаркі і палявання ўсімі карыстальнікамі паляўнічых угоддзяў незалежна ад ведамаснай падпарадкаванасці.

Вызначана, у якіх выпадках перадача ў арэнду паляўнічых угоддзяў праводзіцца без правядзення таргоў.

Па прапановах грамадскасці з правілаў палявання выключана паняцце «дзікія жывёлы непажаданых відаў».

Рэгуляванне распаўсюджвання і колькасці баклана і чаплі шэрай дазваляецца толькі на тэрыторыі рыбаводных арганізацый.

У мэтах спрашчэння працэдуры набыцця паляўнічымі паляўнічых пуцёвак прадугледжваецца іх рэалізацыя праз спецыялізаваную інфармацыйную сістэму ў сетцы інтэрнэт, якая распрацавана згодна з заданнем Мінлясгаса і цяпер праходзіць вытворчую апрабацыю і наладку.

Уведзены замацаваныя ў правілах палявання адміністрацыйныя працэдуры выдачы новага дзяржаўнага пасведчання на права палявання пасля заканчэння тэрміну дзеяння выдадзенага раней, выдачы дубліката дзяржаўнага пасведчання на права палявання, унясення змяненняў і дапаўненняў у дзяржаўнае пасведчанне на права палявання. Адначасова ўносіцца змяненне ў адміністрацыйную працэдуру выдачы дзяржаўнага пасведчання на права палявання, сутнасць якога ў абавязковасці праходжання падрыхтоўкі да спецыяльнага паляўнічага экзамену, што дасць магчымасць павысіць прававы, экалагічны, маральна-этычны ўзровень, стралковую падрыхтоўку паляўнічых-пачаткоўцаў.

Павялічаны памер платы да 0,5 базавай велічыні за рэгістрацыю паляўнічых сабак і 0,25 базавай велічыні за рэгістрацыю лоўчых птушак, падсадных і іншых дзікіх жывёл, якія выкарыстоўваюцца для палявання, муштроўкі, нагонкі і правядзення спаборніцтваў.

Павышаны ўзровень прыняцця рашэнняў аб прадастаўленні ў арэнду паляўнічых угоддзяў за кошт перадачы гэтых функцый ад раённых Саветаў дэпутатаў аблвыканкамам. Прадугледжана ўвядзенне механізму акрэдытацыі Мінлясгасам сумесна з Мінпрыроды, Дзяржаўнай інспекцыяй аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Беларусі і аблвыканкамамі юрыдычных асоб, якія арандуюць паляўнічыя ўгоддзі, у парадку, вызначаным Саветам Міністраў.

Выкладзены ў новай рэдакцыі азначэнні паняццяў «паляванне», «рыбалоўства», «незаконнае рыбалоўства».

У мэтах папярэджання фактаў незаконнага палявання будуць унесены адпаведныя дапаўненні ў Крымінальны кодэкс і Кодэкс аб адміністрацыйных правапарушэннях, якія прадугледжваюць санкцыі за набыццё, захоўванне, перамяшчэнне, перавозку (транспарціроўку), разбіранне і перапрацоўку незаконна здабытых дзікіх жывёл.

Указам прадугледжана павелічэнне ў сярэднім у 3 разы памеру таксаў, што прымяняюцца для вызначэння памеру кампенсацыі шкоды, прычыненай навакольнаму асяроддзю фізічнымі і юрыдычнымі асобамі ў выніку незаконнага здабывання або знішчэння дзікіх жывёл і шкоднага ўздзеяння на асяроддзе, якое яны насяляюць.

Пры паляванні на птушыных і пушных дзікіх жывёл паляўнічых відаў нашэнне патронаў, начыненых куляй і карцеччу, забаронена.

У мэтах аптымізацыі вядзення рыбалоўнай гаспадаркі і рыбалоўства ўнесены наступныя змяненні і дапаўненні.

Са складу асноўных паняццяў і іх азначэнняў выключана паняцце «браканьерства», уведзена паняцце «незаконнае рыбалоўства». Азначэнне гэтага паняцця прыведзена ў адпаведнасць з Крымінальным кодэксам і Кодэксам аб адміністрацыйных правапарушэннях.

У адпаведнасці з Водным кодэксам уведзена паняцце «чацвёртая катэгорыя вадатокаў — працягласцю да 5 км». Вызначана, у якіх выпадках перадача ў арэнду рыбалоўных угоддзяў праводзіцца без таргоў.

У мэтах павышэння адказнасці арандатараў рыбалоўных угоддзяў за іх карыстанне ўстаноўлены тэрмін заключэння дагавора арэнды рыбалоўных угоддзяў не менш як дзесяць гадоў (па дзеючых правілах — пяць гадоў).

Правілы рыбалоўства дапоўнены палажэннем аб тым, што карыстальнік рыбалоўных угоддзяў адзін раз у пяць гадоў праходзіць акрэдытацыю на права вядзення рыбалоўнай гаспадаркі ў парадку, устаноўленым Саветам Міністраў. Акрэдытацыю ажыццяўляе Мінсельгасхарч сумесна з Мінпрыроды, Дзяржінспекцыяй і аблвыканкамамі.

У частцы прамысловага рыбалоўства правілы дапоўнены некалькімі ўмовамі. У прыватнасці, прамысловае рыбалоўства ажыццяўляецца юрыдычнымі асобамі ў фондзе запасу рыбалоўных угоддзяў па квотах, якія рэалізуюцца аблвыканкамамі ў парадку і на ўмовах, устаноўленых Саветам Міністраў.

У выпадку неасваення квот на вылаў рыбы арандатарам рыбалоўных угоддзяў на працягу аднаго года пасля заключэння дагавора арэнды гэтых угоддзяў квоты на вылаў рыбы на наступны год не ўстанаўліваюцца і дагавор арэнды падлягае скасаванню ва ўстаноўленым парадку.

Узмоцнены патрабаванні пры атрыманні прамысловага білета: для яго атрымання дадаткова павінна быць прадстаўлена інфармацыя з адзінага дзяржаўнага банка даных аб правапарушэннях па фізічных асобах, якія будуць ажыццяўляць прамысловае рыбалоўства.

У частцы арганізацыі платнага аматарскага рыбалоўства выключаны інтэнсіўныя спосабы лоўлі рыбы, спрошчана лоўля рыбы на дарожку з суднаў з рухавікамі і падводнае паляванне ў фондзе запасу. Указам прадугледжана лоўля рыбы названымі спосабамі бясплатна ва ўсіх рыбалоўных угоддзях фонду запасу, за выключэннем рыбалоўных угоддзяў, пералік якіх вызначаецца Мінсельгасхарчам па ўзгадненні з Мінпрыроды, а таксама на вадатоках, на якіх не арганізавана платнае аматарскае рыбалоўства. Права на аматарскае рыбалоўства названымі спосабамі лоўлі застаецца за членамі РДГА «БТПР».

Па аматарскім рыбалоўстве ў сувязі з пастаянна ўзнікаючымі канфліктнымі сітуацыямі прамыславікоў і рыбаловаў-аматараў устаноўлена забарона на аматарскае рыбалоўства на адлегласці 50 м ад абазначаных прамысловых прылад рыбалоўства, з адначасовым выкарыстаннем больш як 5 прылад рыбалоўства аднаго або розных відаў з агульнай колькасцю кручкоў больш за 5 штук.

Уведзены патрабаванні да грамадзян, якія ажыццяўляюць аматарскае рыбалоўства.

Правіламі рыбалоўства пры заключэнні дагавора арэнды рыбалоўных угоддзяў для вядзення рыбалоўнай гаспадаркі прадугледжваюцца льготныя ўмовы на ажыццяўленне платнага аматарскага рыбалоўства ветэранам Вялікай Айчыннай вайны, інвалідам I і II групы, непаўналетнім асобам да 16 гадоў і мясцовым жыхарам.

■ Блізкая ўлада

ДАПАМОГА — У АДПАВЕДНАСЦІ З ЗАКОНАМ

У Нарачанскім краі дастаткова вады — цэлая сістэма азёр. Разам з тым тут узнікла парадаксальная сітуацыя. Дзесьці залівае падворкі і нават вуліцы, а ў іншых месцах, наадварот, не хапае неабходнай у паўсядзённым ужытку гаючай вільгаці. Менавіта такія праблемы выйшлі на першы план падчас прыёму грамадзян губернатарам Мінскай вобласці Сямёнам Шапірам у Мядзельскім раёне.

Фота БЕЛТА.

Жыхары аграгарадка Нарач скардзіліся, што на вуліцах Міра, Лугавой, Янкі Купалы і іншых знікла вада ў калодзежах. Прычына, на думку людзей, у асушэнні балот. Бясспрэчна, у гэтым вінаваты меліяратары, якія не прадугледзелі ўсе нюансы, але за іх недапрацоўкі разлічваюцца простыя людзі. Старшыня Мінаблвыканкама даручыў пракласці ў населеным пункце водаправод да верасня 2014 года. Пры гэтым ён нагадаў, што кошт пракладкі трубы павінен быць прымальным і паабяцаў дапамогу з абласнога бюджэту — 1 млрд рублёў.

Жыхарка Мядзела звярнулася да губернатара з просьбай дапамагчы адвесці ваду, якая падтоплівае двор. Сямён Шапіра, уважліва выслухаўшы жанчыну, канстатаваў, што мясцовыя ўлады вырашаць пытанне пры ўмове, што гаспадыня навядзе калі не глянец, то хаця б элементарны парадак на сваёй сядзібе і ў далейшым будзе яго падтрымліваць. Высветлілася, што заяўніца трымае вялікую падсобную гаспадарку, у тым ліку пяць кароў, малако і цялят здае дзяржаве. Старшыня аблвыканкама ўхваліў гэты ўнёсак у харчовую бяспеку краіны і папрасіў старшыню райвыканкама Ілью Шацько пасадзейнічаць, каб мясцовая гаспадарка адпускала для жывёлы сена і канцэнтраты па сабекошце.

Жыхары курортнага пасёлка Нарач, якія засяліліся ў новы кааператыўны дом, наракалі на якасць будаўніцтва: вокны і дзверы балконаў шчыльна не зачыняюцца, ва ўсе 54 кватэры задзімае вецер. Яны выклікалі прадстаўнікоў падрадчыка і субпадрадчыка. Тыя прыехалі, паглядзелі, але нават не зрабілі спробы ліквідаваць брак. Навасёлы прасілі таксама вярнуць 750 мільёнаў рублёў, якія яны пераплацілі за ацяпленне з-за нясвоечасовага ўводу дома ў эксплуатацыю. «Хіба павінны выправіць тыя, хто іх дапусціў», — выказаў сваё бачанне сітуацыі губернатар. Што да пераплаты за цяпло на працягу двух сезонаў, тут нельга даць адназначны адказ. Варта разабрацца ва ўсіх абставінах, выслухаць другі бок — прыватнае прадпрыемства «Барыт». Гэтую праблему павінен вырашыць суд.

Сямён Шапіра адзначыў, што дзяржава і мясцовая ўлада дапамагалі і будуць дапамагаць тым, хто мае патрэбу ў падтрымцы — нямоглым, сіротам, інвалідам, састарэлым. Толькі не тым, хто не жадае працаваць, а патрабуе для сябе нейкіх прывілей. «Усё павінна быць па законе», — зазначыў ён.

Пасля прыёму старшыня аблвыканкама сустрэўся з кіраўніцтвам і актывам Мядзельскага раёна, наведаў прадпрыемствы і аграэкатурыстычны комплекс, які будуецца ў вёсцы Наносы.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ ■

ПАД ПІЛЬНЫМ КАНТРОЛЕМ УЛАД

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Асобна Аляксандр Сцяпанаў адзначыў, што па шэрагу дамоў сарваныя тэрміны ўводу іх у эксплуатацыю былі звязаны з незабеспячэннем забудоўшчыкамі рытмічнага фінансавання іх будаўніцтва. Як следства, падраднымі арганізацыямі не забяспечана дастатковая колькасць рабочых на аб'ектах.

Таму мясцовыя ўлады прыцягваюць да адміністрацыйнай адказнасці кіраўнікоў арганізацый, якія перавысілі тэрмін будаўніцтва. Па гэтых парушэннях агульная сума штрафаў складае ўжо 913 млн рублёў.

Нагадаю, што, згодна з графікам, сёлета ў снежні неабходна ўвесці ў эксплуатацыю 14 даўгабудаў. Паводле інфармацыі Аляксандра Сцяпанава, з улікам ступені будаўнічай гатоўнасці ў названы тэрмін будзе забяспечаны ўвод у эксплуатацыю толькі трох жылых дамоў. Высокая ступень гатоўнасці і ў чатырох дамоў, якія планавалася ўвесці ў строй у наступным годзе.

На пасяджэнні выканкама адзначалася, што сістэма па працы з аб'ектамі звышнарматыўнага будаўніцтва ў горадзе створана, за імі замацаваны адказныя службы і службовыя асобы. Тым не менш, належных вынікаў пакуль не дасягнута. Гарадскія ўлады працягнуць кантраляваць сітуацыю з праблемнымі даўгабудамі. Старшыня Мінгарвыканкама Мікалай Ладуцька падкрэсліў, што вінаватыя за зрыў тэрмінаў уводу аб'ектаў у эксплуатацыю панясуць суровую адказнасць, аж да звальнення.

Сяргей КУРКАЧ.

НАВІНЫ ПАДЗЕІ ФАКТЫ

«ВОЛАТ» АРЫЕНТУЕЦЦА НА ЭКСПАРТ

У вёсцы адкрылася прадпрыемства па вытворчасці паркетнай дошкі

У вёсцы Чарнаўчыцы Брэсцкага раёна ўстаноўлена лінія па вырабе паркетнай дошкі прадпрыемства «ВолатТрэйд». Пакуль што на завод прыняты 32 работнікі з ліку мясцовых жыхароў. Але кіраўнікі адкрытага акцыянернага таварыства паабяцалі, што вытворчасць будзе пашырацца і, адпаведна, з'явяцца новыя рабочыя месцы. Пакуль сыравіну «ВолатТрэйд» атрымлівае з Расіі і Украіны, але тут маюць намер працаваць і з беларускімі пастаўшчыкамі, адзначыў падчас урачыстага адкрыцця прадпрыемства яго дырэктар Андрэй КАРАБЕЙКА. А вось прадаваць прадукцыю вытворцы з Чарнаўчыцаў будуць у заходнія краіны. На гэты конт ёсць дамоўленасць.

Праект рэалізуецца з прыцягненнем прамых замежных інвестыцый. Узведзены вытворчы будынак, адміністрацыйна-бытавы корпус, склады, уласная кацельная, якая працуе на адходах вытворчасці. Абсталяванне набыта ў Італіі і Чэхіі.

Яна СВЕТАВА.

ПЕРШЫ — У БЕЛАРУСІ, СЯРОД ЛІДАРАЎ — У СВЕЦЕ

У Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта — дзень народзінаў. Яму — ужо 93 гады. Сёння гэта навукова-адукацыйны інавацыйны комплекс, які актыўна развіваецца і імкнецца заняць першыя пазіцыі ў сусветнай адукацыйнай прасторы. Па некаторых параметрах ён ужо лідзіруе ў нашай краіне.

Справа ў тым, што сёлета ўніверсітэт узяў удзел у першым этапе праграмы «Глабальны Сусветны Камунікатар. Адукацыя і навука» па інфармацыйна-камунікацыйных параметрах афіцыйных старонак у інтэрнэце. Па гэтым паказчыку БНТУ знаходзіцца на 1-м месцы сярод 54 ВНУ нашай краіны і на 115-м сярод універсітэтаў свету.

Увогуле БНТУ — гэта 17 факультэтаў, 110 кафедраў, 8 міжнародных навуковых цэнтраў, 3 інстытуты павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі, навукова-тэхналагічны парк «Палітэхнік», 72 філіялы кафедраў на найбуйнейшых прамысловых прадпрыемствах краіны. «У перспектыве, — кажа рэктар універсітэта, акадэмік НАН Беларусі, доктар тэхнічных навук, прафесар Барыс Хрусталёў, — плануецца адкрыццё інстытута Канфуцыя і вучэбна-навукова-вытворчага кластара на базе БНТУ». За 93 гады ўніверсітэт падрыхтаваў каля 200 тысяч спецыялістаў для Беларусі і каля 6 тысяч — для замежных краін. ВНУ мае статус базавай арганізацыі краін СНД па вышэйшай тэхнічнай адукацыі. Амаль 50-тысячны калектыў звычайна называе ўніверсітэт кузняй кваліфікаваных кадраў для Беларусі.

Уладзіслаў СОЎПЕЛЬ.

ЧАТЫРЫ ЧАЛАВЕКІ ЗАГІНУЛІ Ў ДТЗ У МАЛАДЗЕЧАНСКІМ РАЁНЕ

Чатыры чалавекі загінулі 9 снежня ў ДТЗ у Маладзечанскім раёне, паведамілі БЕЛТА ў МНС Беларусі.

Аварыя адбылася раніцай каля 7.30 недалёка ад вёскі Курасоўшчына Маладзечанскага раёна. Сутыкнуліся два легкавыя аўтамабілі «Сітраен-Ксенція» і «Лянча-Лібра», а таксама грузавы «Мерседэс». У момант ДТЗ у «Сітраене» знаходзіліся 3 чалавекі. З усіх выжыў толькі адзін пасажыр — ён дастаўлены ў Маладзечанскую цэнтральную раённую бальніцу. У пацярпелага — траўмы ніжніх канечнасцяў, скураныя драпіны ў вобласці лба і носа. У аўтамабілі «Лянча» знаходзіліся двое, выжыць не ўдалося нікому.

Целы загінулых удалося выцягнуць з пагнутых аўтамабіляў толькі пры дапамозе гідраўлічнага інструменту.

ПРАЗ КРАІНУ... З ЧУЖЫМІ ПРАВАМІ

Жыхар Брэсцкай вобласці на аўто ехаў у Віцебск з чужымі правамі, і добра, што «папаўся» супрацоўніку ДАІ.

— У Лепельскім раёне гэты кіроўца быў спынены супрацоўнікам ДАІ. Афіцэр, агледзеўшы некалькі разоў вадзіцельскае пасведчанне і адпаведны талон, вырашыў іх праверыць па спецыяльнай базе выдадзеных дакументаў і правапарушэнняў. Як жа ён здзівіўся, калі даведаўся пра тое, што дакументы выдадзены на іншага чалавека. Аказваецца той, хто сядзеў за рулём, пазбаўлены права кіравання транспартным сродкам на тры гады — за кіраванне машынай у нецвярозым стане, — расказаў Яўген Кржысінскі, пракурор аддзела па наглядзе за дазнаннем пракуратуры Віцебскай вобласці.

Падчас праверкі высветлілася, што грамадзянін прыцягваўся да адміністрацыйнай адказнасці — за парушэнне правілаў дарожнага руху, калі ездзіў з несапраўднымі правамі. Цікава, што вадзіцельскае пасведчанне ён купіў на мясцовым рынку — усяго за 200 долараў. Пры гэтым, акрамя вадзіцельскай катэгорыі «В», якой ён быў пазбаўлены, яму яшчэ выдалі і катэгорыю «С», на якую ён ніколі не вучыўся. Заведзена крымінальная справа. Хітраму кіроўцу могуць абмежаваць волю тэрмінам да двух гадоў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ЗАСТАЛІСЯ БЕЗ КОЛАЎ

У двух жыхароў Клічаўскага раёна на Магілёўшчыне канфіскавалі асабісты транспарт.

Алкагольная залежнасць каштавала аднаму з жыхароў раёна аўтамабіля «Фальксваген-Гольф». Як паведаміла суддзя Клічаўскага раёна Ларыса Корза, такое рашэнне суд прыняў пасля таго, як абвінавачваны сеў за руль жончынай машыны ў нецвярозым стане. Справа пагоршылася тым, што ён ужо быў аднойчы асуджаны за падобнае парушэнне і не меў права наогул кіраваць транспартам. У выніку мужчына не толькі пазбавіўся аўтамабіля, але яшчэ і свабоды на цэлы год, а таксама правоў кіроўцы на 5 гадоў.

А ў пачатку снежня аналагічны прысуд атрымаў 25-гадовы работнік мясцовага СВК. У даход дзяржавы канфіскаваны яго матацыкл «Ява-35».

Нэлі ЗІГУЛЯ.

ГРУШЫ НА ДАРОЗЕ

Увечары на 28-м кіламетры аўтадарогі Мінск — Віцебск паблізу вёскі Сілічы Лагойскага раёна адбылося дарожна-транспартнае здарэнне з удзелам фуры. Спатрэбілася дапамога ў яе падняцці.

Кіроўца грузавога аўтамабіля «Мерседэс» не справіўся з кіраваннем і перакуліўся. Фура ехала з Бельгіі ў Расійскую Федэрацыю — у Смаленск. Аўтамабіль перавозіў больш як 21 тону груш. Каб падняць фуру, на месца прыбылі кран, аварыйна-выратавальны аўтамабіль са спецыялістамі рэспубліканскага атрада спецыяльнага прызначэння МНС. На шчасце, пацярпелых не было, машына атрымала нязначныя пашкоджанні.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЦІ МАЦІ ГЭТА?

У Баранавічах маці задушыла паўгадовую дачку, а затым спрабавала накласці рукі на сябе. Пра гэта «Звяздзе» паведамілі ў Міністэрстве ўнутраных спраў.

Дзяўчынку знайшлі ў кватэры мёртвай. Паводле заключэння судова-медыцынскай экспертызы смерць наступіла ад механічнай асфіксіі. Папярэдне ўстанавілі, што малечу задушыла рукамі яе ж маці. Пасля гэтага жанчына спрабавала паканчыць з сабой. Цяпер яна знаходзіцца ў бальніцы, перад якой выстаўлены пост міліцыі. Упраўленне Следчага камітэта па Брэсцкай вобласці завяло і расследуе крымінальную справу па п 2. арт. 139 Крымінальнага кодэкса (забойства заведама малалетняга).

Як высветлілася, жанчыне ўсяго толькі 23 гады, яна знаходзілася ў дэкрэтным водпуску. Яе дачцэ было ўсяго паўгода — дзяўчынка нарадзілася 29 мая 2013 года.

Надзея ПАЎЛАВА.

■ Вынікі тыдня

РАШУЧЫЯ КРОКІ ВА ЎМОВАХ НЕВЫРАЗНЫХ ПЕРСПЕКТЫЎ

Мінулы тыдзень быў багаты на падзеі як у Беларусі, так і за яе межамі. Нестабільнасць міжнароднай абстаноўкі выклікала да жыцця рашучыя крокі беларускага кіраўніцтва ўнутры краіны.

Галоўнай падзеяй еўрапейскага ўзроўню ў папярэднія сем дзён сталі, безумоўна, пратэсты і антыўрадавыя выступленні ва Украіне. Тое, што пачалося як выступ у падтрымку «еўрапейскага шляху», хутка перарасло ў масавыя пратэсты з палітычнымі лозунгамі адстаўкі прэзідэнта і ўрада. У гэтым працэсе немалую ролю адыграла разнароднасць украінскага істэблішменту, частка якога перайшла на бок «рэвалюцыянераў». Больш за тое, стала відавочна, што пэўныя колы ва ўладзе працягваюць гуляць на яе дыскрэдытацыю.

Але ў той жа час апазіцыя, у якой на першым этапе была масавая і актыўная падтрымка з боку часткі насельніцтва, не змагла канвертаваць яе ў рэальныя палітычныя дывідэнды. Ісці на адкрыты гвалт апазіцыйныя лідары не могуць і не хочуць, а для адпраўкі ўрада ў адстаўку ім не хапае галасоў у Вярхоўнай Радзе.

Несумненна, выступы ва Украіне з'яўляюцца адлюстраваннем, у першую чаргу, міжнародных працэсаў — сутыкнення ў Цэнтральнай і Усходняй Еўропе інтарэсаў Еўрасаюза, Расіі і ЗША. Украінскія палітыкі ў гэтай вялікай гульні з'яўляюцца пешкамі, а ўкраінскі народ — фактычна статыстам, хоць і з некай актыўнай роляй. І, мабыць, гэта найлепшым чынам паказвае рэальную цану той мадэлі дэмакратыі, якая створана ва Украіне і якую часта спрабуюць ставіць у прыклад Беларусі.

На гэтым фоне Прэзідэнт Беларусі выказаўся з нагоды дэмакратыі ў нашай краіне. Дакладней, запатрабаваў, каб выбарчыя кампаніі найбліжэйшых гадоў (мясцовыя выбары 2014 года, прэзідэнцкія выбары 2015 года і парламенцкія выбары 2016-га) сталі праявай сапраўднай дэмакратыі. Вядома, ацэнка гэтых выбараў іншымі краінамі часта не залежыць ад ходу самога выбарчага працэсу. Беларусь не раз сутыкалася з падрыхтаванымі дакладамі назіральнікаў пра надуманыя парушэнні заканадаўства, якое гэтыя назіральнікі нават не вывучылі.

Але высокі ўзровень арганізацыі электаральных працэдур у любым выпадку з'яўляецца важным фактарам забеспячэння легітымнасці вынікаў выбараў. Важна і тое, каб кіраўніцтва краіны ў крызісны перыяд атрымала сапраўдны мандат ад беларусаў на правядзенне структурных рэформаў эканомікі, што, мяркуючы па ўсім, непазбежна ў бліжэйшыя гады.

У размове аб выбарчых кампаніях кіраўнік дзяржавы таксама даў зразумець, што яны будуць праводзіцца ў адпаведнасці з закладзеным у заканадаўстве палітычным раскладам, без істотнага пераносу дат. Бліжэйшыя выбары — у мясцовыя Саветы дэпутатаў — пройдуць у Беларусі 23 сакавіка 2014 года.

Мінулы тыдзень быў адзначаны цэлым шэрагам кадравых прызначэнняў. Дыпламатычны корпус папоўніўся новымі пасламі ў Турцыі і Іраку, Польшчы, Літве, Аргенціне, Македоніі, Эфіопіі, новым генеральным консулам у польскім Гданьску. Перад новымі прадстаўнікамі Беларусі ў замежных дзяржавах былі пастаўлены, у першую чаргу, эканамічныя задачы па нарошчванні экспарту.

Яшчэ больш важнае кадравае рашэнне было прынята 5 снежня, калі кіраўнік дзяржавы прызначыў Аляксандра Мяжуева на пасаду дзяржаўнага сакратара Савета бяспекі Рэспублікі Беларусь. Кадравы ваенны, дагэтуль быў дэпутатам Палаты прадстаўнікоў Рэспублікі Беларусь, узначальваў пастаянную камісію па нацыянальнай бяспецы. Гэта значыць, фактычна ўнікаў у справы той сферы, якой будзе цяпер непасрэдна кіраваць.

Прызначэнне было нечаканым: пасля сыходу з гэтай пасады Леаніда Мальцава эксперты абмяркоўвалі зусім іншыя кандыдатуры на пасаду кіраўніка Савета бяспекі. Аднак аналіз біяграфіі новага Дзяржсакратара паказвае, што ён не з'яўляецца выпадковым чалавекам на гэтым месцы і добра дасведчаны ў пытаннях ваеннай і стратэгічнай бяспекі Рэспублікі Беларусь і ўсходнееўрапейскага рэгіёна.

Важным крокам першага тыдня снежня стаў пачатак інтэнсіўнай падрыхтоўкі да інтэграцыйных форумаў на вышэйшым узроўні. 13 снежня пройдзе пасяджэнне Савета Міністраў Саюзнай дзяржавы, затым — пасяджэнні Вышэйшага дзяржаўнага савета Саюзнай дзяржавы і Вышэйшага савета эканамічнага супрацоўніцтва. У гэты перыяд будуць вырашаны многія ключавыя пытанні эканамічнага развіцця Беларусі і іншых краін рэгіёна ў 2014 годзе — аб'ёмы пастаўкі нафты, парадак збірання экспартных пошлін на нафтапрадукты, лёс саюзных праектаў і праграм, пытанні стварэння сумесных прадпрыемстваў і многае іншае.

Частка гэтых пытанняў была абмеркавана на сустрэчах прэм'ер-міністра і Прэзідэнта краіны з дзяржаўным сакратаром Саюзнай дзяржавы Рыгорам Рапотам, якія прайшлі 5 снежня. Праўда, на наступны дзень Аляксандр Лукашэнка зрабіў заяву, якая сведчыць аб захаванні пэўных рознагалоссяў паміж Мінскам і Масквой. На ўзнагароджанні аўтарскага калектыву Мінскага завода колавых цягачоў Прэзідэнт выказаўся супраць прыватызацыі гэтага прадпрыемства. Калі ж яго і прадаваць, «то не спажыўцам» (гэта значыць, не Расіі), заявіў кіраўнік дзяржавы.

Улічваючы, што ў той жа дзень прагучала заява Дзмітрыя Мядзведзева аб памылковасці дзеянняў Беларусі ў дачыненні да Уладзіслава Баўмгертнера, можна з поўнай упэўненасцю казаць, што заканчэнне 2013 года для постсавецкай прасторы будзе цікавым.

Юрый ЦАРЫК ■

Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокае спачуванне начальніку фінансава-эканамічнага аддзела Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь Мурашовай Вользе Дзмітрыеўне ў сувязі з напаткаўшым яе вялікім горам — смерцю БАЦЬКІ.

Калектыў выдавецкага дома «Звязда» выказвае шчырыя спачуванні сваёй супрацоўніцы Бадзеевай Таццяне Мікалаеўне ў сувязі з напаткаўшым яе вялікім горам — смерцю МАЦІ.

Маю права

Сёння спаўняецца 65 гадоў з дня прыняцця Генеральнай Асамблеяй ААН Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека

Пра тое, як у Беларусі ідуць справы з рэалізацыяй грамадзянамі іх правоў і свабод, мы пагаварылі за звяздоўскім «круглым сталом» з дэпутатамі Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі па правах чалавека, нацыянальных адносінах і сродках масавай інфармацыі.

Прадстаўляем суразмоўцаў: **Андрэй НАУМОВІЧ, старшыня Пастаяннай камісіі; Леанід ЕРМАНТОВІЧ, намеснік старшыні; Тамара КРАСОЎСКАЯ, намеснік старшыні; Аксана НЯХАЙЧЫК, намеснік старшыні; Галіна ЛАЗОЎСКАЯ, дэпутат камісіі.**

Па правах дзіцяці — заўваг няма

Андрэй НАУМОВІЧ:

Давайце адразу вызначымся з тэрмінамі. Прапаную наступнае вызначэнне «правоў чалавека» — сукупнасць нормаў, правіл, прынцыпаў і ўмоў, якія забяспечваюць магчымасць годнага жыцця ў грамадстве.

Менавіта яно ўзята за аснову пры Універсальным перыядычным аглядзе, які Савет па правах чалавека Арганізацыі Аб'яднаных Нацый прапануе для сваіх членаў. Днямі меў гонар браць удзел у канферэнцыі, прысвечанай другому цыклу Універсальнага перыядычнага агляду для Беларусі, якая адбылася па ініцыятыве Прадстаўніцтва ААН і пры падтрымцы Міністэрства замежных спраў нашай краіны.

Даведка «Звязды»:

Універсальны перыядычны агляд (УПА) — новы механізм Савета па правах чалавека Арганізацыі Аб'яднаных нацый, які пачаў працу ў красавіку 2008 года і мае на ўвазе праверку захавання правоў чалавека кожнай са 193 дзяржаў — членаў ААН.

У 2010 годзе Беларусь прайшла першую стадыю УПА, якая ўключала агляд сітуацыі з захаваннем правоў чалавека ў краіне. У працэсе УПА былі выказаны 93 рэкамендацыі нашай краіне, з якіх 75 яна прыняла. Пры гэтым Беларусь, як паведамляе сайт Міністэрства замежных спраў, зыходзіла з таго, што ўсе без выключэння прапановы будуць знаходзіцца ў поле зроку ўрада краіны, і непрыняцце некаторых з іх сёння не азначае, што яны не выканальныя.

Другі этап УПА ўключае выкананне рэкамендацый і добраахвотна ўзятых на сябе абавязкаў. Плануецца, што праходжанне Беларуссю другога цыкла будзе разгледжана Саветам ААН па правах чалавека вясной 2015 года.

Хачу сказаць, што ёсць дзяржавы, у адрас якіх было выказана каля 300 прапаноў па ахове правоў чалавека. Напрыклад, Шры-Ланка, Пакістан... Гэта значыць, што 93 рэкамендацыі — сярэдні паказчык. Сёння няма ў свеце дзяржавы, дзе ўсё было б ідэальна ў сферы правоў чалавека. Выкананнем рэкамендацый УПА ў нас заняты 13 дзяржаўных органаў.

Цэлы блок рэкамендацый датычыцца далучэння Беларусі да шэрагу міжнародных праваахоўных дагавораў. 24 рэкамендацыі адносяцца да правоў жанчын. У прыватнасці, прагучала заўвага аб тым, што заробак мужчын у нашай краіне перавышае заробак жанчын. Сапраўды, згодна з аглядам Нацыянальнага статыстычнага камітэта Беларусі, у снежні 2012 года намінальны налічаны сярэдні заробак мужчын у нашай краіне перавысіў заробак жанчын на 34 працэнты (на канферэнцыі, праўда, прагучалі іншыя лічбы, але я не ведаю іх крыніц, таму не агучваю).

Дарэчы, падобная крытыка існуе і ў адрас Ісландыі, дзе жанчыны зарабляюць на 32 працэнты менш за мужчын.

18 заўваг датычацца сацыяльна-эканамічнага блока. Адносна сітуацыі са смяротным пакараннем — 10 рэкамендацый, і па пытанні аб катаваннях — 15.

Прыемна адзначыць, што Беларусь сёння не мае ніякіх заўваг у дачыненні да правоў дзіцяці. Думаю, што мы сапраўды дастаткова шмат надаём увагі гэтаму пытанню. У нас створана разгалінаваная і эфектыўная сістэма абароны дзяцінства, працуе прэзідэнцкая праграма «Дзеці Беларусі» (яна мае падпраграмы «Дзеці Чарнобыля», «Дзеці інваліды», «Дзеці-сіроты», «Развіццё індустрыі дзіцячага харчавання», «Развіццё сацыяльнага абслугоўвання сям'і і дзяцей»), рэспубліканская праграма «Моладзь Беларусі». З 2006 года дзейнічае Дэкрэт №18 аб дадатковых мерах па дзяржаўнай абароне дзяцей у небяспечных умовах...

На шляху адмены смяротнага пакарання

— Што вы асабіста думаеце аб рэкамендацыі па ўвядзенні пасады амбудсмена па правах чалавека?

Андрэй НАУМОВІЧ:

Мой пункт погляду сфарміраваўся за паўтара года работы ў парламенце. Па-першае, была магчымасць убачыць, як інстытут упаўнаважанага па правах чалавека працуе ў іншых краінах. Да мяне звярнуўся жыхар Навагрудскага раёна з просьбай дапамагчы знайсці звесткі аб працоўным стажы ў Краснадарскім краі Расійскай Федэрацыі. Дзяржаўныя органы Краснадарскага краю далі адказ, але ён з ім не пагадзіўся. Тады я накіраваў афіцыйны запыт упаўнаважанаму па правах чалавека ў гэтым рэгіёне, і атрымаў... той жа самы адказ, што і ад дзяржаўных органаў!

Калі я спытаў чалавека, які рэгулярна цікавіцца аб стварэнні інстытута ўпаўнаважанага па правах чалавека перад дэпутатамі Палаты прадстаўнікоў: «Калі вы не атрымаеце ад амбудсмена станоўчага адказу, то куды будзеце звяртацца?», то пачуў адказ: «Далей». Дык навошта тады гэты інстытут? Дзеля «галачкі»?

Лічу, што дэпутаты парламента, па сутнасці, выконваюць функцыі амбудсмена па правах чалавека, калі працуюць у сваіх акругах, але гэта пытанне патрабуе дадатковага вывучэння і абмеркавання.

— Хацелася б пачуць ваша меркаванне і па смяротным пакаранні.

Андрэй НАУМОВІЧ:

Нагадаю, што ў Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь замацаваны часовы і выключны характар смяротнага пакарання. Рашэнне аб яго захаванні было прынята на ўсенародным рэферэндуме, які мае, як і ў іншых краінах, вышэйшую юрыдычную сілу. Гэта значыць, што да прыняцця рашэння аб яго адмене трэба перш за ўсё рыхтаваць грамадскасць. Напрыклад, у ЗША смяротнае пакаранне было прызнана неканстытуцыйным у 1972 годзе, але потым аднаўлена ў 38 штатах; у Італіі яно было адменена, адноўлена і зноў адменена. У СССР смяротнае пакаранне адмянялася некалькі разоў.

Як правіла, пераход да адмены смяротнага пакарання адбываецца ў некалькі этапаў, і, па сутнасці, Беларусь ідзе па гэтым шляху. Калі ў 1997 годзе у нас было вынесена 46 смяротных прысудаў, у 1999 — 13, у 2000 — 4, то ў 2012 — ніводнага.

Калі меркаваць па рэзанансе, які выклікала адмена Вярхоўным Судом Беларусі смяротнага прысуду Аляксандру Грунову, які нанёс больш за 100 нажавых раненняў гомельскай студэнтцы, грамадства наша яшчэ не гатова да поўнай адмены гэтага віду пакарання.

Але ўсе мы памятаем справу «віцебскага Чыкаціла» — Генадзя Міхасевіча, за злачынствы якога памылкова былі асуджаны 14 чалавек, а невінаваты Мікалай Цярэня — расстраляны. Ды і ў першае забойства, якое здзейсніў сам Чыкаціла, быў пакараны смерцю іншы чалавек — Аляксандр Краўчанка.

Таму асабіста я выступаю за мараторый на выкананне прысуду аб смяротным пакаранні на пэўны час (напрыклад, на 10 гадоў). Дарэчы, у ЗША ёсць асуджаныя на смяротнае пакаранне, якія чакаюць выканання прысуду некалькі дзесяткаў гадоў. І хаця гуманнасць такога «чакання» выклікае сумненні, гэта магло б звесці да мінімуму незваротныя судовыя памылкі.

Канстытуцыя і міжнародныя нормы

Аксана НЯХАЙЧЫК:

Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека 65 гадоў, а нашай дзяржаве — 21. Па сутнасці, узрост нашай незалежнасці нядаўна дасягнуў паўналецця. Нам прыйшлося нанова ствараць усю заканадаўчую базу краіны. Але, нягледзячы на розніцу ва ўзросце, пазіцыі Беларусі блізкія дэкларацыі. Бо пры дзяржаўным будаўніцтве мы бралі за аснову існуючыя міжнародныя нормы і трансфармавалі іх праз свае нацыянальныя інтарэсы. Таму многія нашы нормы, якія тычацца правоў чалавека, ухвалены міжнароднымі арганізацыямі. Пры гэтым асноўны дакумент у гэтай галіне — Канстытуцыя, у якой запісана, што наша дзяржава з'яўляецца ўнітарнай, дэмакратычнай і сацыяльна-прававой. Пацвярджэнне таму — гарантаваныя Канстытуцыяй правы на працу, адпачынак, адукацыю, годны ўзровень жыцця...

Усе законы, якія мы прымаем, а таксама міжнародныя дагаворы і пагадненні, якія ратыфікуем, праходзяць экспертызу на адпаведнасць Канстытуцыі.

Нярэдка менавіта з-за неадпаведнасці Асноўнаму закону Рэспублікі Беларусь не ўдаецца рэалізаваць некаторыя прапановы палітыкаў альбо ўраду, якімі б карыснымі яны ні падаваліся на першы погляд.

Леанід ЕРМАНТОВІЧ:

Па сутнасці, у беларускай Канстытуцыі ўлічаны нормы ўсіх асноўных міжнародных дакументаў — Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека, Міжнароднага пакта аб грамадзянскіх і палітычных правах і Еўрапейскай канвенцыі аб абароне правоў чалавека і асноўных свабод.

Дзе заканчваецца асабістая свабода?

Тамара КРАСОЎСКАЯ:

Сёння людзі жадаюць мець усё больш свабоды і магчымасцяў, таму для дзяржавы вельмі важна сфарміраваць асобу з высокай прававой культурай. Каб свабода аднаго чалавека не парушала свабоду іншых, не супярэчыла Канстытуцыі і іншым законам. Асабліва актуальна гэта ва ўмовах рынкавых адносін у эканоміцы. Правы і свабоды не павінны выкарыстоўвацца як падстава для злоўжывання, але заставацца ў рамках прававога поля.

Усе апошнія законапраекты, над якімі ішла работа ў парламенце, былі накіраваны не толькі на дабрабыт грамадства, але і на абарону інтарэсаў кожнага чалавека. Дзеля гэтага яны абмяркоўваюцца ў грамадскіх арганізацыях, калектывах, сродках масавай інфармацыі. Мы кіруемся прынцыпам: «законы павінны зыходзіць ад жыцця і для жыцця».

Андрэй НАУМОВІЧ:

Да сваіх правоў трэба ставіцца не спажывальна, але самому імкнуцца павялічваць дабрабыт сваёй краіны, каб сацыяльныя і эканамічныя правы ўсіх як мага лепш рэалізоўваліся.

— Ваша парламенцкая камісія паспела падрыхтаваць закон, які мае прамыя адносіны да канстытуцыйнай нормы аб праве на свабоду аб'яднанняў.

Тамара КРАСОЎСКАЯ:

Так, гэты закон аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя законы па пытаннях дзейнасці палітычных партый і грамадскіх аб'яднанняў падпісаны кіраўніком дзяржавы. Мы разумеем, што такія арганізацыі выконваюць вельмі важную сацыяльную місію ў нашым грамадстве. Яны з'яўляюцца злучальным звяном паміж органамі дзяржаўнай улады і людзьмі.

У нашай дзяржаве зараз дзейнічае больш за 2000 грамадскіх аб'яднанняў, якія належаць розным сацыяльным групам, маюць розныя кірункі дзейнасці і яе маштабы. Таксама зарэгістравана 15 палітычных партый. Штогод колькасць тых і іншых павялічваецца.

Закон змяшчае тры асноўныя блокі змяненняў. Першы накіраваны на спрашчэнне парадку стварэння, дзейнасці і ліквідацый партыі, грамадскага аб'яднання. Другі мае ўдакладняльны характар. Трэці ліквідаваў прававыя прабелы.

Думаю, закон сапраўды спрасціць працэдуру стварэння грамадскага рэспубліканскага аб'яднання. Калі раней для яго стварэння патрэбна было 50 заснавальнікаў — па 10 з кожнай вобласці і горада Мінска, то зараз колькасць заснавальнікаў засталася ранейшай, але не важна, па колькі чалавек ад кожнай вобласці.

Лягчэй стане ліквідаваць грамадскую арганізацыю, бо не трэба цяпер склікаць для гэтага ўвесь кіруючы орган, а гэта, па сутнасці, усё аб'яднанне, члены якога пражываюць ва ўсіх абласцях краіны. Гэта прывяло да таго, што многія грамадскія аб'яднанні ў нас фактычна ліквідаваны, але юрыдычна — не. Цяпер дастаткова сабраць вышэйшы орган, падпісаць ліквідацыйны баланс і прыняць адпаведнае рашэнне.

Магчымасць пераўтварэння грамадскага аб'яднання ў палітычную партыю і раней была прапісана ў Грамадзянскім кодэксе. Цяпер яна набыла больш дакладны характар. Закон уступіць у сілу ў лютым.

Аксана НЯХАЙЧЫК:

Думаю, працаваць па гэтым законе будзе лёгка, бо ў яго аснову ляглі прапановы многіх грамадскіх арганізацый. У прыватнасці, Рэспубліканскае грамадскае аб'яднанне «Белая Русь» унесла шэраг прапазіцый, якія былі ўлічаны падчас работы над законапраектам. Удзельнічалі і палітычныя партыі.

Усе мы памятаем справу «віцебскага Чыкаціла», за злачынствы якога памылкова былі асуджаны 14 чалавек, а невінаваты расстраляны. Таму асабіста я выступаю за мараторый на выкананне прысуду аб смяротным пакаранні на пэўны час.

Інтарэсы асобы павінны быць абаронены

— Яшчэ пра адно важнае права хацелася б пагаварыць: права на свабоду атрымання і распаўсюджванне інфармацыі.

Галіна ЛАЗОЎСКАЯ:

Усім, хто мае дачыненне да масавай камунікацыі, журналістыкі, інтэрнэту, неабходна ўлічваць, што свабода слова — гэта не ўсёдазволенасць. Асабістая свабода аднаго чалавека заканчваецца там, дзе пачынаюцца законныя інтарэсы другога. Калі я працавала на мясцовым радыё, у раёне налічвалася 40 тысяч радыёкропак. І важна было памятаць, што тваё перакананні, няхай ускосна, але перадаюцца слухачу.

Абмяжоўваць права грамадзяніна на распаўсюджанне інфармацыі і бесперспектыўна, і супрацьзаконна, таму што яно гарантавана Канстытуцыяй (артыкул 33). У той жа час закон павінен абараняць правы грамадзян і грамадскіх аб'яднанняў. У сувязі з распаўсюджаннем лічбавых тэхналогій з кожным разам усё больш складана ставіць фільтры на шляху пранікнення інфармацыі дэструктыўнага характару. Мне здаецца, менавіта гэта патрэбна сёння абмяркоўваць і ў грамадстве, і ў дзяржаўных структурах.

Няхай у Сусветным павуцінні межы віртуальныя, але парушэнне іх — рэальнае. Трэба памятаць, што мы жывём у XXI стагоддзі, і сёння інфармацыйныя тэхналогіі павінны стаяць на абароне правоў чалавека і гарантаваць іх выкананне.

Не так даўно аб інфармацыйнай адкрытасці нашай дзяржавы ішла гаворка на сумесным пасяджэнні Пастаяннай камісіі па прамысловасці, паліўна-энергетычным комплексе, транспарце і сувязі і нашай Пастаяннай камісіі па правах чалавека, нацыянальных адносінах і сродках масавай інфармацыі. Мы абмяркоўвалі прапановы АБСЕ па праекце Закона Рэспублікі Беларусь «Аб унясенні дапаўненняў і змяненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб інфармацыі, інфарматызацыі і абароне інфармацыі», якія ўжо прыняты ў першым чытанні. Падчас гэтага мерапрыемства, на якім прысутнічаў эксперт бюро прадстаўніка АБСЕ па пытаннях свабоды СМІ Дзмітрый Галаванаў, прагучала агульная станоўчая ацэнка тых мер, якія плануецца ўвесці ў мэтах павышэння ступені інфармацыйнай адкрытасці дзяржавы і празрыстасці працы дзяржаўных структур, а таксама па ўзмацненні абароны персанальных даных.

Што да самога законапраекта, то ён прадугледжвае большую інфармацыйную адкрытасць у працы дзяржаўных органаў, прапаноўваецца шырэй выкарыстоўваць інтэрнэт (асабліва дзяржаўным органам), асобна замацаваны такі спосаб інфармавання грамадзян як забеспячэнне магчымасці наведвання адкрытых пасяджэнняў дзяржаўных органаў.

Падкрэслю, што ў парламенце падрыхтоўка і абмеркаванне гэтага законапраекта вядзецца адкрыта, тэкст яго змешчаны ў інтэрнэце, парламентарыі абмяркоўвалі яго з выбаршчыкамі, працоўнымі калектывамі, органамі мясцовага кіравання і самакіравання. Усе прапановы былі разгледжаны.

Прыняць удзел у заканатворчасці можа кожны

— Ці існуе сувязь паміж законам аб інфармацыі і законам аб зваротах грамадзян і юрыдычных асоб?

Аксана НЯХАЙЧЫК:

Гэтыя два законы ўзаемадапаўняльныя. Яны прадастаўляюць права кожнаму грамадзяніну на пэўную інфармацыю, на вырашэнне тых пытанняў, пра якія сказана ў звароце, і дазваляюць узаемадзейнічаць грамадзяніну і органам улады на розных этапах: ад мясцовага да рэспубліканскага.

У Палаце прадстаўнікоў таксама праводзіцца праца са зваротамі грамадзян. Па-першае, як дэпутаты, мы працуем са зваротамі падчас працы ў акругах. Паступаюць і пісьмовыя, і вусныя звароты. Як правіла, яны адносяцца да больш дробных пытанняў, не звязаных з заканатворчасцю. Але, як прадстаўнікі сваіх выбаршчыкаў, мы, натуральна, прымаем актыўны ўдзел у вырашэнні самых розных праблем.

Наша камісія, як і іншыя камісіі ў парламенце, таксама вядзе прыём грамадзян — для нас гэта першая серада кожнага месяца. З 1 студзеня да 6 снежня гэтага года ў Палату прадстаўнікоў паступіла каля 3 тысяч зваротаў.

У апошні час ёсць і звароты, накіраваныя на ўдасканаленне заканадаўчай базы. Пры гэтым часта яны дастаткова абгрунтаваныя: былі выпадкі, калі такія прапановы ўносіліся ў выніку навуковай працы — напрыклад, напісання дысертацыі. Гэта, на нашу думку, сведчыць пра павышэнне прававой культуры беларусаў.

Новым этапам у працы са зваротамі стала прыняцце адпаведнага закона. Было ўведзена такое паняцце, як «электронны зварот», вызначаны парадак разгляду звароту і адказу грамадзяніну. У адказе абавязкова павінны быць спасылкі на пэўныя прававыя дакументы, зыходзячы з якіх чыноўнік прыняў пэўнае рашэнне. Закон дазваляе грамадзянам удзельнічаць у пасяджэннях органаў мясцовага кіравання і самакіравання — выканкамаў, адміністрацый раёнаў.

Закон аб зваротах грамадзян і юрыдычных асоб уступіў у сілу летась, але ўжо сёння існуе шэраг даволі канкрэтных дапаўненняў і заўваг, якія дазволяць яшчэ больш спрасціць працэдуру адносін паміж грамадзянамі і органамі ўлады рознага ўзроўню. Між іншым, аб гэтым ішла гаворка на выязным пасяджэнні нашай камісіі ў Навагрудку.

— Зараз дастаткова пашыраны збор петыцый праз сацыяльныя сеткі, электронную пошту. Як вы ставіцеся да такога спосабу звароту грамадзян?

Аксана НЯХАЙЧЫК:

Петыцыю нельга лічыць зваротам. Такая з'ява мае права на жыццё, але ў рамках закона, пра які ідзе размова, такі від звароту не разглядаецца. Электронны зварот таксама, каб лічыцца паўнамоцным, павінен адпавядаць пэўным патрабаванням — перш за ўсё, па форме. Гэта не ананімныя звароты, там указваецца адрас і г.д.

Андрэй НАУМОВІЧ:

Асабіста я не згодны з тым, што кіраўнікі дзяржаўных органаў і арганізацый павінны даваць адказ на электронны зварот, а кіраўнікі прыватных арганізацый (а мы канстатуем, што колькасць недзяржаўных прадпрыемстваў з кожным годам павялічваецца) не абавязаны гэта рабіць. Трэба, каб былі аднолькавыя правы і абавязкі.

Аксана НЯХАЙЧЫК:

У будучым у нас ёсць магчымасць унесці адпаведныя змены і дапаўненні.

— Калі весці гутарку пра правы чалавека з пункту гледжання нацыянальных адносін, то, мне здаецца, у нашай краіне тут таксама ёсць нагода для гонару...

Леанід ЕРМАНТОВІЧ:

Сапраўды, Беларусь — адна з нямногіх краін былога Савецкага Саюза, дзе не было ніякіх міжнацыянальных канфліктаў. Згодна з перапісам 2009 года, у нас пражываюць прадстаўнікі 140 нацыянальнасцяў. З іх 84% — беларусы, 8% — рускія, 3% — палякі, 2% — украінцы, 0,1% — яўрэі. Дэмакратычныя прынцыпы нацыянальнай палітыкі таксама замацаваны ў Канстытуцыі нашай краіны. Статус нацыянальных адносін рэгулююць шэраг законаў: Закон аб нацыянальных меншасцях у Рэспубліцы Беларусь, асобныя артыкулы ў законах аб мовах, аб культуры, аб адукацыі. У нас заканадаўча замацаваны палажэнні шматлікіх артыкулаў Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека, дзе размова ідзе пра нацыянальныя адносіны.

Каб не быць галаслоўным, прывяду некаторыя прыклады. Паводле аднаго з артыкулаў Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека, кожны чалавек мае права аднолькавага доступу да дзяржаўнай службы ў сваёй краіне. Я ўзначальваў больш за 9 гадоў упраўленне па арганізацыйна-кадравай рабоце гродзенскага аблвыканкама, і праз мае рукі праходзіла ўзгадненне або назначэнне на кіруючыя пасады прадпрыемстваў, арганізацый, мясцовых выканаўчых камітэтаў. За гэты час ніводнага выпадку не назначэння на якую-небудзь пасаду па нацыянальнай прыкмеце не было. У Гродзенскай вобласці, напрыклад, толькі 50 працэнтаў кіраўнікоў гарадскіх і раённых выканаўчых камітэтаў — беларусы па нацыянальнасці.

У рэспубліцы ўжо амаль 20 гадоў праводзіцца фестываль нацыянальных культур. Па маштабнасці і маляўнічасці другога такога фестывалю няма ні ў адной іншай краіне свету.

Згодна з даследаваннямі 2007—2011 гадоў інфармацыйна-аналітычнага Цэнтра пры Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, 86,5% нашага насельніцтва лічаць, што ў нас няма дыскрымінацыі па моўных, рэлігійных і іншых прыкметах.

Андрэй НАУМОВІЧ:

Калі падводзіць вынікі сённяшняй сустрэчы, то можна пагадзіцца з думкай, якая прагучала на згаданай канферэнцыі па Універсальным перыядычным аглядзе: Беларусь займае адэкватнае становішча ў свеце па пытаннях выканання правоў чалавека. У нашай дзяржаве сфарміравана разуменне важнасці забеспячэння правоў чалавека як асноўнага крытэрыю ацэнкі якасці дзяржаўнасці, ступені яе дэмакратычнасці, адданасці прававым пачаткам і маральнасці. Гэта значыць, мы ведаем шлях, па якім нам трэба рухацца.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА,
Надзея ЮШКЕВІЧ,
Юрый ЦАРЫК.
Фота Любові БЯЛЯЕВАЙ і БЕЛТА

Беларуска стала самай стыльнай на «Вяршыні свету»

З 1 па 8 снежня ў Латвіі праходзіў другі міжнародны конкурс прыгажосці «Miss Top of the World», арганізаваны фондам «IntRiga World». Прадстаўніца Беларусі, 22-гадовая студэнтка БДУ Яўгенія Муштаева, была адзначана ў ім як самая стыльная і яркая дзяўчына.

У конкурсе ўдзельнічалі 15 дзяўчат ва ўзросце ад 18 да 25 гадоў. Дарэчы, акрамя традыцыйных для падобных конкурсаў дабрачынных акцый, свецкіх мерапрыемстваў, агляду талентаў і дэфіле ў сукенках нацыянальных модных брэндаў, прыгажуні дэманстравалі камуфляжнае адзенне і зброю.

Тытул каралевы прыгажосці ў выніку журы прысудзіла прадстаўніцы Уганды Шарон Казінга. Акрамя таго, у пяцёрку лепшых увайшлі прадстаўніцы Ірана, Азербайджана, Расіі, а таксама латвійка, якая прадстаўляла краіны Балтыі. Беларуска ж, хоць і не патрапіла ў топ-5, атрымала ад спонсараў праекта тытулы «Miss Daimond», «Miss KeyToRiga» і «Міс Стыліст».

Іна РАМАНАВА.

МАГІЛЁЎ РАЗВІТАЎСЯ СА ЗВАННЕМ «КУЛЬТУРНАЯ СТАЛІЦА»,

але аб гэтым статусе будзе сведчыць памятны знак, які з'явіўся ў цэнтры горада

У сонечным крузе размешчаны скрыпічны ключ, тэатральная маска, раскрытая кніга, фарбы і сляды, якія сімвалізуюць уваход у культурную сталіцу Беларусі і СНД-2013. Надпіс, які нагадвае аб гэтай падзеі, якраз і знаходзіцца пад гэтымі ступнямі. Памятны знак выкананы з бронзы і ўсталяваны на гранітным пастаменце каля Магілёўскага гарвыканкама.

Яго аўтарам стаў старшыня Магілёўскага аддзялення мастакоў Андрэй Вараб'ёў, а ўвасобіць ідэю ў жыццё яму дапамог яшчэ адзін магілёўскі скульптар Аляксандр Мянькоў. Дарэчы, грошы на гэты знак былі сабраны неабыякавымі гараджанамі, прычым вялікую частку сродкаў дадаў Цэнтр гарадскіх ініцыятыў. Як адзначыў падчас адкрыцця знака мэр горада Уладзімір Цумараў, ён будзе заўсёды нагадваць магілёўцам і гасцям, што ў 2013 годзе Магілёў меў такі ганаровы статус.

Ва ўрачыстых мерапрыемствах, прысвечаных перадачы Магілёвам звання «культурная сталіца» кіргізскаму гораду Ош, казахскаму Алматы і беларускаму Гродна, прымалі ўдзел міністр культуры Беларусі Барыс Святлоў, прадстаўнікі дыпмісій Расіі, Украіны, Казахстана, Узбекістана, Азербайджана і Кыргызстана, дэлегацыі з Гродна і Гомеля. На прыёме ў Ратушы Барыс Святлоў адзначыў, што Магілёў з поспехам вытрымаў гэты экзамен. Толькі па яго падліках за год тут адбылося больш за 40 буйных культурных мерапрыемстваў.

У рамках святкавання падзеі адбылося таксама шэсце Дзедаў Марозаў і Снягурак. Пасля невялікага флэш-моба на Савецкай плошчы, дзе ўдзельнікі пастроіліся ў выглядзе слова «Магілёў» і тройчы выгукнулі «Магілёў — культурная сталіца», яны адправіліся па вуліцы Ленінскай да кінатэатра «Радзіма». Там адбылося святочнае запальванне агнёў на галоўнай навагодняй ёлцы Магілёва.

Завяршальным акордам свята стаў вялікі гала-канцэрта, у якім прымалі ўдзел «артысты» беларускай эстрады і краін СНД. Але, як адзначыў Барыс Святлоў, падчас перадачы эстафеты другім гарадам, Магілёў па-ранейшаму будзе заставацца ў цэнтры культурных падзей, прычым адным з лідараў па іх правядзенні.

Нэлі ЗІГУЛЯ.

■ Прэцэдэнт

НЕЗАКОННАЯ ПЕРАПЛАНІРОЎКА КАШТАВАЛА ЎЛАСНІКУ ЖЫЛЛЯ

Нагацінскі раённы суд Масквы вынес рашэнне аб пазбаўленні правоў уласнасці на кватэру яе ўладальнікаў, якія зрабілі незаконную перапланіроўку. У Расіі такое рашэнне прынята судом упершыню. Пра гэта гаворыцца ў паведамленні на сайце Масжылінспекцыі.

Справа аб «дрэннай» кватэры пачалася яшчэ ў 2010 годзе. Тады ўласнікі жылых апартаментаў у доме на вуліцы Бірулеўскай знеслі апорную сцяну паміж пакоямі. Масжылінспекцыя пасля праверкі кватэры выдала ім прадпісанне аб прывядзенні памяшкання ў першапачатковы стан. На думку інспектараў, такая перапланіроўка магла выклікаць абвальванне часткі пабудовы і стварала пагрозу жыццю і здароўю жыхароў дома. Праверыць выкананне прадпісання інспектары не маглі, бо на працягу трох гадоў уладальнікі жылля ігнаравалі гэтыя спробы. Таму сёлета ў маі Масжылінспекцыя звярнулася ў суд.

Вердыкт суда стаў шокам для жыхароў праблемнай кватэры. Па рашэнні суда кватэра будзе прададзена з публічных таргоў. З сумы, атрыманай ад продажу, будуць вылічаны выдаткі на выкананне судовага рашэння, а астатнія грошы перададуць былым уласнікам кватэры. Прывесці кватэру ў ранейшы стан павінен будзе яе новы ўладальнік.

Такі прэцэдэнт у судовай практыцы суседняй краіны можа стаць пэўным знакам і для айчынных юрыстаў. Рэдакцыя паспрабавала высветліць, што думаюць на гэты конт беларускія спецыялісты. На жаль, кансультант Мінжылкамунгаса Віялета Андрыянава не змагла пракаментаваць маскоўскую навіну, аднак параіла пачытаць артыкул 21.16 Адміністрацыйнага кодэкса Беларусі.

У названым дакуменце гаворыцца аб тым, што парушэнне правілаў карыстання жылымі памяшканнямі або ўтрымання жылых і дапаможных памяшканняў жылога дома, канструкцыйных элементаў і інжынерных сістэм альбо самавольныя перабудова і (або) перапланіроўка жылых і нежылых памяшканняў, у тым ліку інжынерных сістэм, без змены апорнай здольнасці канструкцый, а таксама выкарыстанне не па прызначэнні жылых памяшканняў прадугледжвае накладанне штрафу ў памеры ад 10 да 30 базавых велічынь (1,3—3,9 млн рублёў), а на юрыдычную асобу — ад 30 да 50 базавых велічынь (3,9—6,5 млн рублёў).

Самавольныя перабудова і (або) перапланіроўка жылых і нежылых памяшканняў, якія прывялі да зніжэння апорнай здольнасці канструктыўных элементаў будынка, а таксама пераабсталяванне вентыляцыйных шахтаў і каналаў цягне за сабой накладанне штрафу ў памеры ад 30 да 50 базавых велічынь (3,9—6,5 млн рублёў), а на юрыдычную асобу — ад 50 да 70 базавых велічынь (6,5—9,1 млн рублёў). Як бачым, беларускае заканадаўства «змагаецца» з незаконнай перапланіроўкай выключна рублём. Тут штрафы і не вельмі вялікія. Прынамсі, пакуль...

Сяргей КУРКАЧ

УП «ЖРЭО Центрального района г. Минска» НА ПОСТОЯННУЮ РАБОТУ ТРЕБУЮТСЯ:

✓ СПЕЦИАЛИСТЫ (с опытом работы):
- главный инженер, главный бухгалтер УП ЖЭС № 13 (ул. Нововиленская, 6)
- мастер УП ЖЭС 27 (ул. Орловская, 24) УП ЖЭС 38 (ул. Сторожевская, 8)
- начальник производственного отдела
- начальник отдела благоустройства (на период д/о)
- мастер ремонтного участка
- инженер-энергетик
- паспортист РСЦ2 (пр. Победителей, 83)

Возможен карьерный рост!

✓ РАБОЧИЕ:
- трактористы
- водитель автобуса
- водитель погрузчика
- наладчик КИП и А
- слесарь-сантехник УП ЖЭС
- кровельщик по металлическим кровлям УП ЖЭС
- маляр УП ЖЭС (Требования 3-4 разряд)
- электромонтер УП ЖЭС (Требования 3-4 разряд)
- оператор ПЭВМ диспетчерской службы
- оператор ПЭВМ РСЦ2 (пр. Победителей, 83)
- рабочие по комплексной уборке УП ЖЭС

Возможно обучение и повышение квалификации по указанным профессиям на производстве

СВОЕВРЕМЕННАЯ з/плата! ПОЛНЫЙ СОЦ. ПАКЕТ (оказание мат. помощи к отпуску, выделение путевок на оздоровление, постановка на квартирный учет нуждающихся)!

УНП 100055817

Обращаться по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 20А. Тел. (8017) 327 67 52. Дружный и доброжелательный коллектив! Будем рады всем!

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ДОБРЫХ ЦЭН ШМАТ НЕ БЫВАЕ

Выстаўка-распродаж нехарчовых тавараў мінскіх вытворцаў прайшла ў сталічным Палацы моладзі напярэдадні выхадных. Пакупнікоў бытавой тэхнікі, адзення, абутку, галантарэі, канцэлярскіх тавараў і касметыкі прываблівалі кошты, якія былі на 20-40% ніжэйшыя, чым на гандлёвых прылаўках маленькіх крам і вялікіх супермаркетаў.

Сярод удзельнікаў выставы былі такія вядомыя беларускія брэнды, як «Гарызонт», «Атлант», «Камволь», прадпрыемствы Беллегпрама па пашыве адзення «Алеся» і «Авіла».

■ Асаблівыя сярод нас

АДКРЫЕМ СВЕТ ДЛЯ «ЛЮДЗЕЙ ДАЖДЖУ»

«У школе ёсць прадметы, якія мой сын вельмі любіць, а ёсць і такія, што катэгарычна не любіць. Колькі мы ні біліся, матэматыка яму не даецца. Затое падабаецца англійская мова, бо ў яго цудоўная памяць і ён хутка запамінае словы. А з гэтага года ён нечакана заспяваў: пачалі браць індывідуальныя ўрокі музыкі, і аказалася, што Цімур мае здольнасці да спеваў», — кажа Ірына Дзяргач, якая выхоўвае сына-чацвёртакласніка з дыягназам «аўтызм».

НЕ ТОЛЬКІ ДАВАЦЬ ВЕДЫ, АЛЕ І ВУЧЫЦЬ КАМУНІКАВАЦЬ

Памылка — лічыць аўтызм псіхічным расстройствам ці адсталасцю ў развіцці. Гэта, хутчэй, асаблівасць, якую пакуль не здольны патлумачыць ні медыцына, ні навука. Сярод аўтыстаў можна сустрэць людзей, якія не могуць самастойна есці, але беспамылкова праводзяць у галаве складаныя матэматычныя разлікі. Стаўленне да такіх «людзей дажджу» ў нашым грамадстве пакуль неадназначнае, ды і пра сам дыягназ людзі амаль нічога не ведаюць.

Таму, калі прыйшла пара аддаваць Цімура ў школу, пра стварэнне спецыялізаваных АВА-класаў яшчэ нават гаворкі не было. Пайшлі вучыцца разам з дзяўчынкай, якая слаба чула: такім чынам атрымаўся клас, у які трапілі двое асаблівых дзяцей. Але, нягледзячы на такую спробу інтэграцыі, праблеме аўтызма там надаецца недастаткова ўвагі.

«Такім дзецям вельмі доўга трэба тлумачыць, здавалася б, звычайныя рэчы: як паводзіць сябе, як звяртацца да дарослых, як гуляць, наладжваць стасункі, весці дыялог, — тлумачыць Ірына. — Па праграме з цяжкасцямі ў навучанні, куды трапіў мой сын, толькі адна гадзіна групавых заняткаў з псіхолагам на тыдзень. Відавочна, што гэтага недастаткова: яму патрэбны заняткі сам-насам штодзённа. А налета яму ісці ў пяты клас, і я не ўяўляю, што будзе. Пакуль дзіця вялі адзін настаўнік і адзін дэфектолаг, усё было добра. Калі ж з'явіцца шмат выкладчыкаў-прадметнікаў, пачнуцца праблемы, бо кожнаму растлумачыць, што такое аўтызм, складана. Таму што з выгляду мой сын — абсалютна здаровы, бойкі, балбатлівы хлопчык».

Як лічыць Ірына Дзяргач, на этапе пачатковай школы самае галоўнае — стварыць адаптаванае пад аўтыстаў асяроддзе. Дэфектолаг і псіхолаг павінны не толькі даваць веды, але і вучыць дзіця камунікаваць. На ступені сярэдняй школы неабходны цьютар — чалавек, які б паўсюдна суправаджаў дзіця ў школе.

«Калі мы ішлі ў першы клас, бацькі аднакласнікаў яго пабойваліся. А цяпер яны кажуць: «Вы пераходзіце ў пяты клас, гэта ж вашага Цімура пакрыўдзіць могуць», — кажа жанчына. І адзначае, што паводле Кодэкса аб адукацыі, кожнае дзіця мае права на атрыманне ведаў. Навучальную ўстанову выбіраюць бацькі. І менавіта ўстанова адукацыі абавязана стварыць умовы, якія адпавядалі б асаблівасцям развіцця канкрэтнага дзіцяці. Але ў рэчаіснасці, калі бацькі такіх дзетак звяртаюцца ў дзіцячыя садкі і школы, ім адказваюць, што няма адпаведных спецыялістаў і інтэграваных класаў.

МАЛЕНЬКІМІ КРОКАМІ — ДА ВЯЛІКАЙ СПРАВЫ

Але цяпер у гэтай сферы з'яўляюцца станоўчыя зрухі. Шмат намаганняў на гэта накіроўвае Міжнародная дабрачынная грамадская арганізацыя «Дзеці. Аўтызм. Бацькі», створаная два гады таму. Арганізацыя прадстаўляе інтарэсы беларускіх сем'яў, якія выхоўваюць «аўцят». Бацькам, якія ўваходзяць у суполку, хоць і з пэўнымі цяжкасцямі, але ўдаецца дагрукацца да чыноўнікаў і грамадскасці. Адным з вынікаў дзейнасці арганізацыі стала адкрыццё сёлета першага інтэграцыйнага АВА-класа на базе агульнаадукацыйнай сярэдняй школы №5 у Мінску. Гэта пілотны праект, які мусіць пакласці пачатак інклюзіі дзяцей з аўтызмам у нашай краіне, іншымі словамі, дапамагчы ім паўнавартасна ўключыцца ў грамадства. Асаблівасць такога класа ў тым, што аўтысты вучацца разам са звычайнымі дзецьмі, але пры гэтым спецыяльна ўведзены 0,5 стаўкі педагога-псіхолага і 1,5 стаўкі памочніка выхавальніка (цьютара). Праўда, асаблівых першакласнікаў, якія атрымалі магчымасць вучыцца ў АВА-класе, пакуль толькі трое — неабходны для інтэграцыі мінімум. Пры тым, што нават афіцыйная статыстыка паведамляе: на 1 студзеня 2013 года ў краіне зарэгістравана каля 700 дзяцей з аўтызмам. Зрэшты, ёсць яшчэ неафіцыйныя звесткі, паводле якіх у Беларусі жыве каля 10 тысяч дзяцей з такім дыягназам (сярод іх 2000 — у Мінску).

«Ва ўсім свеце праблема аўтызму ахоплівае тры ведамствы: аховы здароўя, адукацыі і сацыяльнай абароны, — гаворыць **кіраўнік МДГА «Дзеці. Аўтызм. Бацькі» Таццяна ЯКАЎЛЕВА.** — Аўтызм — гэта не псіхіятрычнае захворванне, гэта псіхасаматычны стан, і асноўная доля адказнасці па яго карэкцыі прыпадае менавіта на сістэму адукацыі. Міжнародная практыка паказвае, што каля 70% такіх дзяцей пры належнай псіхолага-педагагічнай падтрымцы ў сем гадоў размаўляюць і ідуць у агульнаадукацыйную школу. Чым раней спецыялісты пачынаюць працаваць з праблемамі камунікацыі і сацыялізацыі маленькага аўтыста, тым больш шанцаў у яго стаць паўнавартасным членам грамадства».

Цяпер Беларусь стаіць на парозе падпісання Канвенцыі па правах людзей з інваліднасцю. У ёй існуе пункт, прысвечаны інклюзіўнай адукацыі. І сёння бацькі маленькіх аўтыстаў бачаць выйсце менавіта ва ўключэнні сваіх дзяцей у агульную сістэму атрымання ведаў. Бо пакуль што многія дзеткі з асаблівасцямі вымушаны заставацца на надомным навучанні ў чатырох сценах, што не спрыяе іх сацыялізацыі.

На 1 студзеня 2013 года ў краіне зарэгістравана каля 700 дзяцей з аўтызмам. Зрэшты, ёсць яшчэ неафіцыйныя звесткі, паводле якіх у Беларусі жыве каля 10 тысяч дзяцей з такім дыягназам (іх 2000 — у Мінску).

Таццяна Якаўлева паведаміла, што сёлета па ініцыятыве МДГА «Дзеці. Аўтызм. Бацькі» адбылося пасяджэнне Мінгарвыканкама з удзелам камітэтаў па ахове здароўя, адукацыі і сацыяльнай абароны, на якім было прынята рашэнне аб адкрыцці трох рэсурсных цэнтраў па аўтызме ў Мінску. Налета плануецца адкрыць яшчэ адзін адаптацыйны клас для дзетак-аўтыстаў на базе сярэдняй школы ў Фрунзенскім раёне.

«Але падрыхтоўка да школы павінна мець пэўную базу, — адзначае Таццяна Якаўлева, — таму Мінгарвыканкам ужо заклаў сродкі на ўвядзенне мадэлі сацыялізацыі нашых дзетак у дзіцячым садку. Ужо адкрыўся рэсурсны цэнтр для аўтыстаў пры дзіцячым садку № 235».

Відавочна, што вопыту па адаптацыі дзяцей з расстройствамі аўтычнага спектра ў нашай краіне няма. Таму члены арганізацыі «Дзеці. Аўтызм. Бацькі» пераймаюць замежныя мадэлі, у прыватнасці, амерыканскую, якая лічыцца перадавой у гэтай сферы. Карыстаюцца досведам калег з Расіі, запрашаюць спецыялістаў з Вялікабрытаніі. Большая ж частка працы па адаптацыі маленькіх аўтыстаў прыпадае на валанцёраў — неабыякавых людзей, якія бескарысліва працуюць цьютарамі, арганізуюць сувязь з грамадскасцю, ствараюць сайты і робяць шмат іншых рэчаў. Вялікую ролю ў валанцёрстве адыгрывае праваслаўнае брацтва ў гонар Святога апостала Іаана Багаслова Мінскай епархіі. Але, каб дапамагчы дзецям, неабавязкова быць членам брацтва ці якой-небудзь грамадскай арганізацыі. Рабіць добрыя справы можа кожны, дастаткова проста мець добрае сэрца і адкрытую душу.

Дзіяна СЕРАДЗЮК.

P. S.: ***Падчас падрыхтоўкі матэрыяла стала вядома, што міністр адукацыі Сяргей Маскевіч прапанаваў нарматыўна замацаваць тэрмін «інклюзіўная адукацыя» ў Кодэксе аб адукацыі***

■

■ Будзе свята!

Перадінавагодні гандаль вабіць зніжкамі і стварае настрой

Мінскі завод пеністых він сёлета паставіў у гандлёвую сетку каля 1,7 мільёна бутэлек шампанскага, а да канца года запланавана адгрузіць яшчэ 0,8 мільёна бутэлек. Апроч гэтага, на аптовых базах у рознічнай сетцы створаны таварныя запасы ў памеры 0,7 мільёна бутэлек, паведамілі ў Міністэрстве гандлю аператыўную інфармацыю адносна перадінавагодняга гандлю.

Кандытарскія фабрыкі «Камунарка», «Спартак», «Слодыч», «Чырвоны харчавік» і іншыя паставілі ў гандлёвую сетку 380 тысяч штук навагодніх падарункаў больш чым 75 найменняў коштам ад 30 да 265 тысяч рублёў. Да канца года будзе адгружана яшчэ 200 тысяч штук.

Продаж натуральных навагодніх дрэў у сталіцы будзе арганізаваны з 23 па 31 снежня з рэжымам працы елачных кірмашоў з 10.00 да 19.00 без абедзенных перапынкаў і выхадных дзён. Для продажу на іх запланавана атрымаць каля 30 тысяч дрэў. Мяркуецца, што рознічныя цэны ў залежнасці ад вышыні складуць: да 1 метра — 32—78 тысяч рублёў, да 2 метраў — 35—103 тысячы рублёў, да 3 метраў — 43—119 тысяч рублёў. Акрамя таго, у гандлёвую сетку будзе пастаўлена звыш 30 відаў елак са штучных матэрыялаў, у тым ліку дэкарыраваных, вышынёй ад 45 сантыметраў да 3 метраў па рознічных цэнах ад 62 тысяч да 1 300 тысяч рублёў, больш за 200 відаў (1 500 разнавіднасцяў) ёлачных упрыгажэнняў у шырокім цэнавым дыяпазоне.

Для зручнасці пакупнікоў прадугледжаны аптымальны рэжым працы сталічнай рознічнай гандлёвай сеткі: 25 і 31 снежня і 7 студзеня харчовыя і нехарчовыя крамы будуць працаваць па рэжыму рабочага дня; 1 студзеня харчовыя крамы будуць працаваць з 10.00 да 18.00, у нехарчовых будзе выхадны. З 16 снежня па 1 студзеня аб'екты грамадскага харчавання будуць працаваць без выхадных дзён, рэстараны і кавярні — да 6 гадзін раніцы (за выключэннем тых, што размешчаны ў памяшканнях, убудаваных у жылыя дамы) пры наяўнасці замоў на правядзенне святочных мерапрыемстваў. Пачынаючы з 16 снежня і па 15 студзеня забаронена закрыццё гандлёвых аб'ектаў на рамонт, інвентарызацыю, санітарныя дні і іншыя падобныя мерапрыемствы.

Арганізацыямі бытавога абслугоўвання горада запланавана падаўжэнне рэжымаў работы ў перадсвяточныя дні: 24, 31 снежня і 6 студзеня па рэжыме працоўнага дня, для цырульняў — з заканчэннем працы не раней за 21 гадзіну. Сталічны сэрвіс напярэдадні навагодніх свят прапануе таксама традыцыйныя паслугі (дастаўка падарункаў, віншаванняў ад Дзеда Мароза і Снягуркі, пракат карнавальных і маскарадных касцюмаў і г.д.).

Буйныя ўнівермагі горада ўжо пачалі праводзіць пашыраныя акцыі, распродажы з прадастаўленнем зніжак на харчовыя і нехарчовыя тавары. Напрыклад, «ЦУМ» дае зніжкі з рознічных цэн у памеры ад 10 да 50 працэнтаў на спарттавары, культтавары, парфумерна-касметычныя. Разам з прадпрыемствамі-вытворцамі праводзяцца акцыі на такія групы тавараў, як тэкстыльныя, трыкатажныя, швейныя, а таксама на дывановыя вырабы, абутак, парфумерна-касметычныя, галантарэйныя тавары і г.д.

«ГУМ» прадастаўляе зніжкі з рознічных цэн ад 5 да 25 працэнтаў на ювелірныя вырабы з золата, вырабы мужчынскага, жаночага і дзіцячага асартыменту, электратавары, фота-, радыётавары, сувеніры і інш.

Ва ўнівермагу «Беларусь» праводзяцца акцыі па зніжэнні рознічных цэн ад 15 да 50 працэнтаў на швейныя вырабы «Купалінкі», «Вяснянкі», на трыкатажныя і панчошна-шкарпэткавыя вырабы «Купалінкі», абутак «Белвест».

Гандлёвы дом «На Нямізе» праводзіць пашыраныя распродажы з уручэннем прызоў і падарункаў, а таксама са зніжкай рознічных цэн ад 10 да 50 працэнтаў на швейныя вырабы мужчынскага, жаночага і дзіцячага асартыменту, бялізнавага трыкатажу «Калінкі», «Вяснянкі», ювелірныя вырабы (заручальныя пярсцёнкі) гомельскага «Крыстала» і інш.

У мэтах папулярызацыі нацыянальнай кухні і развіцця культуры харчавання з 9 па 15 снежня будзе праведзены Тыдзень беларускай кухні.

Рыхтуюцца сустрэць пакупнікоў рады з прыгожых драўляных домікаў «Калядны кірмаш», якія разгорнуць свой гандаль навагоднімі падарункамі, сувенірамі і прысмакамі з 16 снежня па 15 студзеня з 12.00 да 20.00 на тэрыторыі Кастрычніцкай плошчы і каля Палаца спорту. Акрамя таго, 25 снежня з 10.00 да 20.00 каля Палаца спорту плануецца правядзенне агульнагарадскога кірмашу «Чароўныя каляды». Святочныя кірмашы пройдуць і ва ўсіх адміністрацыйных раёнах горада.

Сяргей РАСОЛЬКА

■

БЫЦЬ, ЯК УСЕ

Ад абмежаваных да неабмежаваных магчымасцяў

У Багушэўскім доме-інтэрнаце для дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця, што ў Сенненскім раёне, упершыню ў Беларусі рэалізуецца праект па сацыяльнай інтэграцыі дзяцей і моладзі з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця. Пры інтэрнаце ёсць два дамы для былых выхаванцаў установы ва ўзросце ад 18 гадоў. Жыльцы там жывуць камунамі, трымаюць падсобную гаспадарку — кароў і курэй, вырошчваюць гародніну...

Пасёлак Багушэўск да 1960-х гадоў быў цэнтрам аднайменнага раёна. У вёсцы Рабцава, што побач з ім, знаходзіцца дом-інтэрнат для дзяцей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця. Некаторым з выхаванцаў ужо... за трыццаць гадоў.

— У нас тут больш як 260 чалавек ва ўзросце ад 4 да 35. Дзякуючы міжнароднай грамадскай арганізацыі «Свет без межаў» мы першымі пачалі рэалізоўваць праект па сацыяльнай адаптацыі нашых выхаванцаў. 12 чалавек ужо жывуць у двух будынках, якія першапачаткова прызначаліся для засялення супрацоўнікаў інтэрната, — расказвае **Віктар СУВОРАЎ, дырэктар дома-інтэрната.**

Катэджы, дзе жывуць людзі з абмежаванымі магчымасцямі, знаходзяцца непадалёк ад інтэрната. Іх здалі «пад ключ», дзякуючы дапамозе шведскага і ірландскага дабрачынных фондаў.

У адным з дамоў жывуць чатыры хлопцы і дзве дзяўчыны ва ўзросце ад 18 і за 30 гадоў. Гаспадарку ім дапамагае весці супрацоўнік інтэрната. Але гэта не значыць, што яна ўсё за іх робіць. Самі хлопцы і дзяўчаты зрабілі рамонт, самі з крамы прадукты прыносяць, самастойна кухараць і гэтак далей. А супрацоўніца толькі дапамагае ім.

Вырабы выхаванцаў.

Шведы былі здзіўлены, калі пачулі, што моладзь не толькі забяспечвае сябе прадуктамі харчавання (дзякуючы агароду), але і жывёлу трымае. А лішкі гародніны і малака прадаюць. Летась на гэтым зарабілі 15 мільёнаў рублёў, сёлета — больш як 10 мільёнаў. Пакупнікі — у асноўным супрацоўнікі інтэрната.

Падчас размовы з жыльцамі незвычайных дамоў высветлілася, што некаторыя дзяўчаты працуюць у інтэрнаце — дапамагаюць даглядаць ляжачых хворых. Хлопцы займаюцца сельскай гаспадаркай, працуюць у сельскагаспадарчых кааператывах, у фермераў.

Замежных гасцей таксама ўразіла ферма, сцены якой звонку ўпрыгожваюць малюнкі. Іх аўтары — жыхары катэджаў.

Калі б не новая форма працы з такімі людзьмі, іх бы перавялі жыць у інтэрнаты для дарослых або, у лепшым выпадку, працаўладкавалі б, калі здароўе дазваляла. Але, вядома, наўрад ці ім там было б больш утульна. Ды і жыць самастойна нават пры тым, што ты — чалавек з абмежаванымі магчымасцямі... Аб гэтым яшчэ некалькі гадоў таму выхаванцы інтэрната і не марылі.

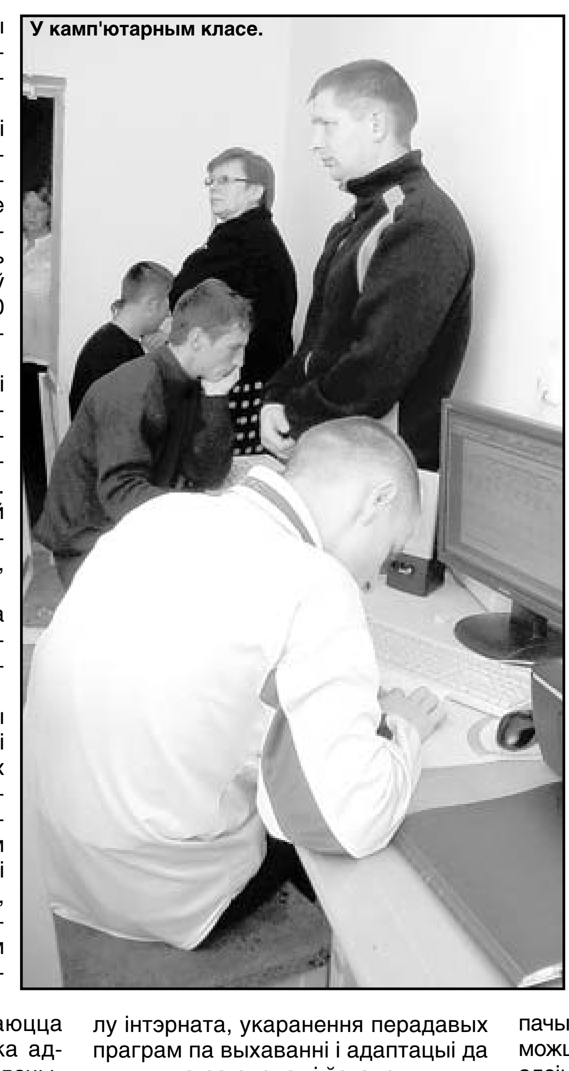

У камп'ютарным класе.

У гэтым інтэрнаце адбываюцца «звычайныя цуды». Выхаванка аднаўлена ў дзеяздольнасці. У дачыненні да двух выхаванцаў задаволена хадайніцтва аб гэтым жа. І яшчэ ў пяці ёсць аналагічная перспектыва. Гэта — вынік стараннай працы персаналу інтэрната, укаранення перадавых праграм па выхаванні і адаптацыі да жыцця па-за сценамі ўстановы.

Пасля экскурсіі па вышэйзгаданых дамах дырэктар паказаў установу, якой непасрэдна кіруе. У наступным годзе ёй споўніцца 40 гадоў.

Пазнаёміўся з выхаванцам — 19-гадовым хлопцам па прозвішчы Залаты.

— Амаль тры гады я тут, а раней жыў у Віцебскім раёне, — тут жа амаль па-ваеннаму «дакладвае» хлопец, якога ўразіла, што ім зацікавіўся карэспандэнт. — Як праходзіць наш дзень? Калі прачнуліся, ложкі засцілаем, прыбіраемся і ідзём на снядана. Потым на працу. Я вырабамі з дрэва займаюся. Лыжкі, лапаткі, дошчачкі, вешалкі для кветак — усё раблю. І мне за гэта плацяць. За месяц мільён рублёў атрымаў.

Хлопец расказаў, што сувязь са сваякамі ў яго страчана. Тата памёр, а мама жывая, але прыязджала ў апошні раз да яго ў госці перад «тым» Новым годам. Уладзімір нарадзіўся ў шматдзетнай сям'і.

— Я сярэдні брат, ёсць яшчэ два малыя — Алег і Дзімка, іх ужо разабралі па інтэрнатах. У Глыбокім старэйшая сястра жыве. Яшчэ ёсць старэйшы брат, ён за Віцебскам недзе жыве. Чым займаецца — не магу дакладна сказаць.

У інтэрнаце шмат «зорак». Напрыклад, тут жыве хлопец, які малюе нагамі, яшчэ адзін — пераможца чэмпіянату краіны па яздзе на інвалідных калясках. Ёсць і «залаты» голас — «зоркі» шансона на фоне яго могуць адпачываць. Сярод выхаванцаў — пераможцы розных конкурсаў. Напрыклад, адзін хлопец ездзіў у Іерусалім — у якасці ўзнагароды за лепшы твор дэкаратыўна-выяўленчага мастацтва. Ён жа паспрабуе выйграць паездку ў Марока, калі пераможа ў конкурсе навагодніх падарункаў, прысвечаных гэтай краіне.

У адным з класаў, дзе праводзіліся заняткі, паказалі дыск з аўтографам і цёплымі словамі выхаванцам інтэрната ад «зоркі» расійскай эстрады Ігара Нікалаева. Ён такім чынам падзякаваў за падарунак, зроблены іх рукамі, які перадалі спеваку, калі ён выступаў на магілёўскім фестывалі «Залаты шлягер».

Інтэрнацкая «майстэрня Зайцавай» названа ў гонар швачкі, якая вучыць шыць. Цікава, што, акрамя верхняга зімовага адзення, у інтэрнаце ўсё астатняе — прадукцыя, пашытая самімі выхаванцамі.

Ферма, дзе працуе моладзь.

Тут ёсць нават студыя гуказапісу, аб якой могуць толькі марыць музыканты-пачаткоўцы ды і некаторыя прафесіяналы. Паводле слоў дырэктара, гэта — падарунак замежных мецэнатаў. Яшчэ больш уражвае, што ў гэтай студыі працаўнікі і выхаванцы ўстановы запісалі дыск, аранжыроўку да якога зробяць у Швецыі — у прафесійнай студыі гуказапісу. Дыск будзе выкарыстоўвацца для псіхатэрапіі.

Шведскіх гасцей уразілі камп'ютарны клас — цэнтр інтэрнацкай лакальнай віртуальнай сеткі, трэнажорная зала, а таксама пакой рэлаксацыі. У апошнім без медыкаментаў можна зняць стрэс, павысіць настрой.

— Прыемна здзіўляе, як многа зроблена ў гэтым інтэрнаце для таго, каб людзі з абмежаванымі магчымасцямі не страчвалі надзею на паўнавартаснае жыццё. Цудоўна, што выхаванцы дапамагаюць адзін аднаму ў якасці валанцёраў, а таксама састарэлым людзям, якія жывуць у іншай сацыяльнай установе, — падзяліўся прыемнымі ўражаннямі **Ханс-Ёрген ВАЛЬХЕД, каардынатар беларуска-шведскага праекта «Сацыяльная інтэграцыя дзяцей і моладзі з абмежаванымі магчымасцямі ў Віцебскай вобласці».**

Радуе тое, што Віцебшчына не адстае ад лепшых дасягненняў у гэтым кірунку той жа Швецыі. Пацвярджэннем таму з'яўляецца вопыт Багушэўскага дома-інтэрната і шэрагу тэрытарыяльных цэнтраў сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.
Сенненскі раён.

Фота аўтара.

ФАКТЫ ПАДЗЕІ НАВІНЫ

ЯК ПРАЦУЕ ТРАНСПАРТ У ПАЧАТКУ ГОДА?

Дзяржаўнае прадпрыемства «Мінсктранс» праінфармавала, як будзе працаваць у пачатку студзеня наступнага года гарадскі пасажырскі транспарт у сувязі з пераносам рабочых дзён.

Так, 1–2, 5–7 і 12 студзеня аўтобусныя маршруты будуць перавозіць пасажыраў па графіку нядзельных дзён. Тралейбусныя маршруты 1–2, 7 і 12 студзеня таксама будуць запланаваны як па графіку нядзельных дзён, а 5–6 студзеня — як па суботах.

Сяргей РАСОЛЬКА.

НАВАГОДНІ ПАДАРУНАК АД БАНКАЎ

Найбуйнейшы банк Беларусі з 4 снежня прапануе кліентам адразу некалькі новых дэпазітаў у айчыннай валюце, паведамілі рэдакцыі ў прэс-службе Беларусбанка.

Цяпер уклад «Гарантаваны даход» з тэрмінам захоўвання 35 дзён прапануецца кліентам пад 43% гадавых (па раней прынятых падобных укладах такі памер працэнтнай стаўкі будзе дзейнічаць з даты аўтаматычнага перазаключэння на новы тэрмін). Дэпазіт «Прыярытэт» з тэрмінам захоўвання 3 месяцы і «Інтэрнэт-дэпазіт» прадугледжае атрыманне 45% гадавых.

Гэтымі днямі Беларусбанк падрыхтаваў новы фінансавы прадукт — уклад «Наваградні», дзе прадугледжаны нават павышальныя працэнты. За першы месяц захоўвання гэтага ўкладу кліент атрымае 44% гадавых, другі — 45% гадавых, а за трэці месяц захоўвання — ужо 46% гадавых. Спецыялісты банка паведамляюць, што з 4 снежня па 2 студзеня (уключна) аднолькавы прыём грашовых сродкаў на тэрміновы банкаўскі ўклад (дэпазіт) у беларускіх рублях «Інтэрнэт-дэпазіт-Прэзент» з працэнтнай стаўкай 44% гадавых. Разам з тым, у прэс-службе удакладнілі, што працэнтная стаўка па ўкладах (дэпазітах) можа быць зменена банкам у аднабаковым парадку ў адпаведнасці з дагаворамі банкаўскіх укладаў.

Сяргей КУРКАЧ.

ПАЖАР ВЫЯВІЛА АЎТАМАТЫКА

У Мінску добраахвотная пажарная дружына ліквідавала пажар у інтэрнаце, які выявіла аўтаматыка.

А палове 11 вечара ўрач паведаміў у цэнтр аператыўнага ўпраўлення Мінскага гарадскога ўпраўлення МНС пра шпіталізацыю мужчыны з атручэннем прадуктамі гарэння. Пацярпелы пражываў у інтэрнаце № 1 адкрытага акцыянернага таварыства «Мінскі завод Кастрычніцкай рэвалюцыі». На другім паверсе дзевяціпавярховага будынка загарэлася маёмасць. Спрацавала сістэма аўтаматычнай пажарнай сігналізацыі, паведамленне паступіла на пульт дзяжурнаму ліфцёру. Жыльцы, якія ўваходзілі ў добраахвотную пажарную дружыну інтэрната, пры дапамозе вогнетушыцеляў ліквідавалі загаранне. Яны ж выратавалі мужчыну 1961 года нараджэння, які быў у пакоі. Мяркуецца, што прычынай здарэння магла стаць неасцярожнасць з агнём пацярпелага, які быў нападпітку.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ІНТЭРНАЦЫЯНАЛЬНЫ «ВІКІНГ»

Прадстаўнікі беларускага, малдаўскага, літоўскага і ўкраінскага чыгуначных ведамстваў абмеркавалі ў Магілёве ўмовы курсіравання цягніка камбінаванага транспарту «Вікінг».

Першы такі цягнік быў сфарміраваны 10 гадоў таму ў Адэсе. У 2012 годзе да праекта «Вікінг» далучыліся чыгуначная адміністрацыя Балгарыі, а ў 2013 годзе — Малдовы. Цягнік камбінаванага транспарту «Вікінг» праходзіць праз Украіну, Беларусь і Літву. Шлях злучае марскія кантэйнерныя лініі Балтыйскага рэгіёна з аналагічнай сістэмай Чорнага і Міжземнага мораў. Рух цягніка ажыццяўляецца па ўзгодненым цвёрдым графіку з забеспячэннем аператыўнага кантролю на ўсім шляху. У састаў уключаюцца платформы з буйнагабарытнымі кантэйнерамі.

Удзельнікі нарады абмеркавалі пытанні эксплуатацыі цягніка «Вікінг» за 10 сёлетніх месяцаў, тарыфныя ўмовы на перавозкі грузаў на 2014 год, далейшае развіццё праекта. З гэтай мэтай на сустрэчу былі запрошаны прадстаўнікі чыгуначных адміністрацый Турцыі і Румыніі. Іх удзел дазволіць наладзіць эфектыўную перавозку грузаў паміж Скандынавіяй і краінамі Чарнаморскага рэгіёна.

Нэлі ЗІГУЛЯ.

КАНФІСКАВАЛІ РУЖ НА 2,7 МІЛЬЯРДА

Больш як 89,4 тысячы кантрабандных руж канфіскавалі віцебскія мытнікі. Свежыя кветкі везлі з Латвіі ў Расійскую Федэрацыю.

— Ружы вырасцілі ў Галандыі, а таксама Кеніі, Эквадоры, Калумбіі. У выніку мытнага нагляду высветлілася, што колькасць кветак значна перавышае заяўленую ў транспартных (перавозачных) і камерцыйных дакументах. Праводзіцца далейшая праверка, — паведамілі ў адзеле ідэалагічнай працы Віцебскай мытні.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ВЫБУХНУЎ... ДЭЗАДАРАНТ

У сталіцы 21-гадовы хлопец атрымаў апёкі, пакінуўшы балончык дэзадаранту каля ўключанай газавай пліты. Вядома, той выбухнуў.

Пасля гэтага загарэліся ручнік і нацяжная столь. Хлопец пачаў тушыць агонь і атрымаў апёкі перадплечча, левай ступні і пярэдняй брушной сценкі 1–3 ступеняў. У момант здарэння ў кватэры знаходзілася таксама бабуля хлопца 1929 года нараджэння. Пенсіянерка не пацярпела. Падраздзяленні МНС не прыцягваліся.

АДКУЛЬ У КАЛЕКТАРЫ ЎЗЯЛАСЯ МАСЛЕНАЯ ПЛЯМА?

У Барысаве ў гарадскім ліўневым калектары мясцовы жыхар знайшоў масленую пляму.

— А палове сёмай гадзіны вечара ён ананімна распавёў выратавальнікам, што адчуваецца моцны пах дызельнага паліва паблізу гарадскога ліўневага калектара, які выходзіць да Бярэзіны, — паведамілі ў Мінскім абласным упраўленні МНС. — Прыбыўшыя падраздзяленні пераканаліся ў праўдзівасці слоў заяўніка. Калектар выходзіў у канаву, з якой ліўневыя сцёкі трапляюць у раку. Масленыя плямы былі відаць у трубе і канаве, на паверхні Бярэзіны іх не было. Выратавальнікі ўстанавілі ў канаве бонавыя загароды і сабралі 50 літраў забруджанай вадкасці. Пасля гэтага раскідалі па паверхні плаванне, якое пасля сабралі для далейшай утылізацыі. Работнікі Барысаўскай раённай інспекцыі прыродных рэсурсаў і ахоў навакольнага асяроддзя ўзялі пробы грунту і вады з ракі і канавы.

Сяргей РАСОЛЬКА.

СОЛЬ «ПЕРАЎТВАРЫЛАСЯ» Ў...

Супрацоўнікі Віцебскай мытні канфіскавалі дарагое рэчыва, якое выкарыстоўваецца ў харчовай прамысловасці і касметалогіі, коштам больш як 1,3 мільярда рублёў.

— У рэспубліканскім пункце мытнага афармлення «Бігосава-1» перавозчыкам з Літвы да мытнага афармлення быў прад'яўлены аўтамабіль «Рэно» з грузам «гідрасульфіду натрыю». Агульная вага тавару — больш як 19,1 тоны. Але падчас правядзення мытнага нагляду ў кантэйнеры знайшлі кантанавую камедзь, якая шырока выкарыстоўваецца ў харчовай прамысловасці (у якасці загушчальніка і стабілізатара), а таксама ў касметалогіі — для ўвільгатнення скуры, — паведамілі ў мытні.

Кантрабандны груз канфіскаваны.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

КОШЧЫН ДОМ,
АБО ХТО, КАЛІ НЕ Я?

Фота Аліны ВЕКА.

Так лёгка здзейсніць добрую справу. Перавесці бабулю праз дарогу ці дапамагчы сябру. Знаходзяцца і тыя, хто дапамагае пенсіянерам, інвалідам, дзецям, якія засталіся без бацькоў. Але дабрыня патрэбна не толькі людзям. І гэта, як ніхто, разумеюць валанцёры першага ў краіне прыватнага прытулку «Суперкот».

Кожны год на вуліцах Мінска з'яўляецца ўсё больш і больш катоў, ад якіх пазбавіліся гаспадары. У кожнага вусатага свая сумная гісторыя...

Боні валанцёры падабралі ледзь жывога ў мінскім парку, пад кустом. «У ката няправільны прыкус, хутчэй за ўсё яго выбракавалі заводчыкі, нягледзячы на тое, што кот пародзісты — перс, — чытаю на форуме прытулку гісторыю ката Боні. — Лічыльні мух кішэлі пад поўсцю і елі жывцом няшчаснае стварэнне. Пах стаяў жудасны, ванітны... Мы думалі, што кот ужо не жывы... Але Боні раптам замуркаў. Маўляў, не хачу паміраць, дапамажыце, калі ласка... Павезлі яго да ветэрынара. Спачатку спрабавалі агледзець яго ў кабінеце ўрача, але калі чарвякі пасыпаліся купкамі на стол, вымушаны былі перамясціцца ў ванну. Уласна, там усё лячэнне і адбывалася. Пасля водных працэдур ката загарнулі ў пялюшкі, і ён пачаў удзячна муркаць! Самі ўрачы здзівіліся.

Падобных гісторый тысячы. Галоўнае, лічаць валанцёры з прытулку «Суперкот», каб у іх быў шчаслівы канец.

Да выратавання беларускіх катоў падключаюцца іншаземцы

Адчыняюцца дзверы, і з усіх бакоў на мяне глядзяць цікаўныя кацiныя вочкі. У прытулку «Суперкот», дзе сёння 42 гадаванцы, мяне сустракае Віталь, які мае непасрэднае дачыненне да стварэння прытулку.

— Прытулак быў арганізаваны ў 2009 годзе, — распавядае Віталь. — У 2010-м мы зарэгістравалі арганізацыю «Моладзевае грамадскае аб'яднанне аматараў жывёл «Суперкот», таму што ў нас некамерцыйны праект, грошай не прыносіць. Кожны год больш за тысячу жывёл праходзіць праз нашу арганізацыю. У прытулку тры пакоі. Спачатку каты трапляюць на каранцін, дзе мы за імі назіраем, кансультуемся з ветэрынарамі. Каранцін працягваецца як мінімум два тыдні — за гэты час большая частка нюансаў, звязаных са здароўем, становіцца зразумелай. Пасля каты пераязджаюць у другі пакой, дзе за імі таксама ўважліва назіраюць. У трэцім пакоі знаходзяцца коцікі, якія шукаюць новых гаспадароў. Людзі, якія збіраюцца ўзяць ката, праходзяць кастынг і сумоўе.

Каты ад нас трапляюць па-рознаму, але часцей праз арганізацыю «Фаўна горада», з якой мы цесна супрацоўнічаем.

— На жаль, у «Фаўне горада» не заўсёды ёсць магчымасць доўга трымаць катоў у сябе, і яны перадаюць іх нам, — працягвае Віталь. — Праўда, і ў нас абмежаваная колькасць месцаў. Таму цяпер мы ўладкоўваем нашых катоў нават у іншыя краіны. Маскоўскія валанцёры звярнуліся да нас з прапановай дапамагчы. Мы адгукнуліся і арганізавалі першую вандроўку для 5 сабак. Падключыліся валанцёры з Піцера. Сёння працуем і з кіеўскімі прытулкамі. Усяго ў Маскву, Піцер і Кіеў мы адправілі 94 сабакі і 53 каты. Два сабакі паехалі жыць у Галандыю, некалькі апынуліся ў Германіі. Часта людзі не разумеюць, чаму валанцёры з іншых краін дапамагаюць катам і сабакам з Беларусі. Справа ў тым, што ў іх увогуле няма такіх месцаў, дзе ўсяляюць жывёл, праца супрацоўнікаў звязана з гэтым. Калі ў іх ёсць магчымасць, яны гатовыя ўзяць жывёл да сябе.

Зняць ката з дрэва — задача для альпініста

— Многія нашы валанцёры — рэдкія спецыялісты, — працягвае Віталь. — Напрыклад, Вольга — практычна адзіны чалавек, здольны, дзякуючы альпінісцкім навыкам, зняць ката з дрэва. Быў выпадак, калі ката давялося даставаць з вентыляцыі ў корпусе Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта.

Мы бяром пад апеку знясіленых, траўмаваных катоў, кацянят без мамы. У прытулку ёсць каты без хваста, без вачэй, з траўмаванымі канечнасцямі, адзін кот са зламанай сківаліцай, які сам есці не можа, двухмесячнае кацяня без лапкі. На лячэнне ідзе шмат сродкаў і чалавечых сіл. Таму мы будзем рады дапамозе валанцёраў, якія не баяцца цяжкасцяў. Прытулак існуе на ахвяраванні: толькі за арэнду памяшкання мы кожны месяц плацім 500 еўра. Шмат грошай ідзе на ежу, лекі.

За апошні год у прытулку шмат што змянілася да лепшага. Мы правялі рамонт у трэцім пакоі, набылі новыя клеткі, замянілі падлогавае пакрыццё. У прытулку ўсталявалі новыя вокны, цалкам заменена электраправодка, устаноўлены бяспечныя абагравальнікі. Усё гэта стала магчымым дзякуючы неабыякавым людзям, валанцёрам, якія знаходзяць час пасля працы прыходзіць у прытулак. Дзяжурства ўключае ў сябе вільготную прыборку ўсіх клетак і памяшканняў, мыццё місак для прыёму ежы, кармленне жывёл.

Не ўсім катам камфортна ў нас... Адночы ад сардэчнага прыступу загінула котка, яна не змагла перажыць здраду гаспадароў. Вельмі важны элемент — ласка. Кожнага трэба пагладзіць, з кожным трэба пагаварыць, каб паменшыць стрэс, каб каты пачалі давяраць.

Прытулак «анлайн»

Сёння з'явілася магчымасць назіраць за жыхарамі прытулку, не выходзячы з дому.

— У пакоі № 1 была ўсталявана вэбкамера, — распавядае Віталь. — Арганізоўваецца трансляцыя сюжэтаў пра жыццё насельнікаў прытулку, працу валанцёраў. Гэта, спадзяюся, дапаможа камусьці знайсці сябе ў якасці валанцёра, а можа, сустрэць адданага сябра ці проста адпачыць душой, назіраючы за жыхарамі прытулку.

Дзякуючы нашай працы, каты знаходзяць новы дом, атрымліваюць другі шанц. Я часта чую, што наша праца не патрэбна, што мы ўсё роўна не здолеем дапамагчы ўсім. Частковa гэта праўда, усім мы не дапаможам, але калі будзе выратаваны нават адзін кот, гэта ўжо перамога. А мы кожны год ратуем тысячы катоў.

А тым часам...

У Мінску абвешчаны вышук скуралупа.

Яго ахвяры знойдзены ў розных раёнах Мінска, але большасць — у мікраёне Серабранка. Напрыклад, сабака з цалкам садранай скурай, прабітым страўнікам і адрэзанымі вушамі... Было знойдзена маленькае кацяня з адсечанымі лапамі і ранай на шыі. Складана паверыць, што гэта зрабіў здаровы чалавек. Хутчэй за ўсё, мінскі скуралуп псіхічна хворы. Але ад гэтага яго ахвярам не лягчэй. Вельмі важна як мага хутчэй знайсці забойцу, каб спыніць гэты здзек з бездапаможных катоў і сабак. Бараць-бу са скуралупам распачаў мінчанін, які прапанаваў узнагароду за інфармацыю аб месцы знаходжання злачынца памерам у тысячу долараў.

Пункт гледжання

Маша, працуе валанцёрам у прытулку паўтара года:

«Даведалася аб прытулку ад свайго сябра. Адразу зайшла ў інтэрнэт, каб знайсці больш падрабязную інфармацыю, пабачыла фотаздымкі катоў — і захапілася! Я прыходжу ў прытулак 1 раз на тыдзень на дзяжурства, акрамя таго, пішу тэксты пра коцікаў і раскідваю па сацыяльных сетках. Мяне часта пытаюцца, навошта мне ўсё гэта, а я заўсёды адказваю: «Хто, калі не я?»

Аксана, працуе валанцёрам з ліпеня 2009 года:

«Калісьці праходзіла акцыя ў падтрымку бяздомных жывёл, у ёй удзельнічалі і дзяўчаты з прытулку «Суперкот». Арганізацыя, якая праводзіла акцыю, забаяніла прытулку збіраць ахвяраванні. Мяне гэта здзівіла і абурыла, пасля гэтага я стала валанцёрам. Я прыходжу да жывёл і кожны раз адчуваю, як моцна я там патрэбна. Чалавек, нават самы нямоглы, у стане пра сябе паклапаціцца, атрымліваe хай і невялікую, але ўсё ж пенсію, а жывёлы цалкам залежаць ад людзей».

Юля, толькі пачала працаваць валанцёрам:

«Я вельмі люблю жывёл і ніколі не ставілася да іх абыякава. Галоўнае — не проста казаць «Я хачу дапамагчы», а прыйсці і рэальна папрацаваць, толькі такое спачуванне сапраўды прынясе карысць. У мяне самой дома жывуць два сабакі і два каты, я іх вельмі люблю. Хочацца падараваць гэтую любоў як мага большай колькасці жывёл».

Надзея ЕМЯЛЬЯНАВА.

Даведка «Звязды»

«Фаўна Горада» — камунальнае вытворчае дзяржаўнае прадпрыемства. Функцыяне з 2004 года. Прадпрыемства ажыццяўляе: адлоў безнагляднык жывёл (сабак, катоў) па заяўках жыллёва-эксплуатацыйных службаў і іншых арганізацый; падбор траўмаваных жывёл на тэрыторыі Мінска; прыём непатрэбных і знойдзеных жывёл ад насельніцтва, часовае ўтрыманне адлоўленых безнагляднык жывёл (не менш за пяць дзён).

■ Спартыўная экзотыка

РЭГБІ: ХУЛІГАНЫ — НА ПОЛІ, ДЖЭНТЛЬМЕНЫ — У ЖЫЦЦІ

Калісьці вельмі даўно студэнт англійскага каледжа падчас футбольнага матча парушыў правілы — схапіў мяч рукамі і пабег да варотаў саперніка. Лічаць, што з гэтай падзеі пачалася гісторыя рэгбі. Праўда гэта ці проста забаўная легенда, спецыялісты спрачаюцца дагэтуль. Спрачаюцца... і раз на чатыры гады лепшай рэгбійнай зборнай свету ўручаюць трафей, названы ў гонар студэнта-правапарушальніка, — Кубак Уэба Эліса. Хто нумар адзін у гэтым відзе спорту, традыцыйна высвятляецца паміж сабой Новая Зеландыя, Аўстралія і ПАР. Еўрапейскім камандам умяшацца ў гэтую «бітву кантынентаў» амаль немагчыма, за выключэннем хіба толькі Англіі ды Францыі. Якое тады месца на рэгбійнай карце Еўропы займае Беларусь, дзе гэты від спорту з'явіўся толькі ў XXI стагоддзі? Разабрацца ў гэтым карэспандэнту «Звязды» дапамагае Аляксандр ДАНЬКО, адзін з пачынальнікаў рэгбі ў Беларусі, кіраўнік, трэнер клуба «Вепрукі» і выканаўчы дырэктар Беларускай федэрацыі рэгбі.

АД АМАТАРСКАЙ КАМАНДЫ ДА СПАРТЫЎНАЙ ФЕДЭРАЦЫІ

— Упершыню беларусы пачалі гуляць у рэгбі ў далёкія 1930-я гг. Гэта былі навучэнцы тэхнікума фізкультуры (цяпер — Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт фізічнай культуры). Але далей справа не пайшла, і пра гэты від спорту ўсе забылі. Пакуль у 2005 годзе ў Мінск з Паўднёва-Афрыканскай Рэспублікі не прыехаў Якабус Петрус Вандэрберг. Ён — былы прафесійны рэгбіст, і ў Беларусь яго «занесла» па працы. Тут ён сабраў першую беларускую каманду па рэгбі, якая нават паспела прыняць удзел у міжнародным турніры ў Польшчы. Але праз тры гады спадар Вандэрберг быў вымушаны вярнуцца дадому, і каманда распалася. Аднак незалежна ад яе неўзабаве ўзнікла іншая. Мой сябар выступаў за прафесійную рэгбійную каманду СКА (Санкт-Пецярбург), ён мяне і зацікавіў гэтай гульнёй. І вось аднойчы на рынку я купіў мяч для рэгбі — ведаеце, проста не змог прайсці міма! Пачаў шукаць хлопцаў, каб пагуляць, паступова сабралася каманда, у склад якой, дарэчы, увайшлі і тыя спартсмены, якія калісьці займаліся пад кіраўніцтвам паўднёваафрыканца. Прыкладна год мы гулялі выключна для сябе, але потым пачалі задумваць: «А чаму б не зарэгістраваць нашу каманду?». Так у 2009 годзе ўзнік першы рэгбійны клуб у Беларусі — «Вепрукі». Пачалі выязджаць на спаборніцтвы, удзельнічалі ў чэмпіянатах Украіны, Літвы. І хутка зразумелі, што трэба пераходзіць на новы ўзровень — развіваць гэты від спорту не толькі ў сталіцы, але і ў іншых гарадах краіны. З гэтымі мэтамі і стварылі Беларускую федэрацыю рэгбі, якая сёлета адсвяткавала свой першы дзень нараджэння.

Студэнт, які парушыў правілы гульні, увайшоў у гісторыю. Помнік Уэбу Уільяму Элісу — вынаходніку рэгбі. Англія, г. Рэгбі.

— Наколькі цяжка было з нуля заснаваць спартыўную федэрацыю?

— Сабраць дакументы і зарэгістраваць з імі ў Мінюст — гэта не праблема. Няпроста было знайсці адналюдзей у рэгіёнах, каб даказаць, што рэгбі цікавае не толькі мінчанам. Без гэтага пункта ніхто не зарэгіструе новае грамадскае аб'яднанне. Адшукалі энтузіястаў у Брэсце, Рэчыцы, пасля — у Гродне. Так пачалі з'яўляцца каманды ў іншых беларускіх гарадах. А у Мінсэкуюпрэ, дарэчы, на той момант ужо ведалі пра нас. Некалькі гадоў таму на клуб выйшла адна ірландская каманда, якая захацела згуляць з намі таварыскі матч. Тады мы ўпершыню звярнуліся ў Міністэрства спорту, каб уладзіць пытанні з візамі для гасцей. На жаль, ірландцы так і не прыляцелі, затое з тае пары мы пачалі кантактаваць з міністэрствам, каб яны бачылі, што мы не стаім на месцы, развіваемся.

— А на еўрапейскім узроўні атрымалі прызнанне?

— Адразу пасля рэгістрацыі федэрацыі мы паставілі перад сабой мэту — трапіць у Еўрапейскую асацыяцыю рэгбі (цалкам — FIRA–AER. — **Аўт.**). Уявіце, з усёй Еўропы, напэўна, толькі 5–6 краін не ўваходзілі ў FIRA-AER, і Беларусь у тым ліку! Таму запрасілі да нас дэлегацыю Міжнароднага савета рэгбі, куды ўваходзіць і Еўрапейская асацыяцыя. Прыехалі, пераканаліся, што мы — маладая рэгбійная краіна, якая развіваецца... А ўжо сёлета на кангрэсе ў Швецы Беларусь прынялі ў FIRA-AER. Шчыра кажучы, пасля гэтага да нас і дома пачалі ставіцца больш сур'ёзна. Але наша кіраўніцтва таксама можна зразумець: нейкія энтузіясты стварылі федэрацыю, патрабуюць да сябе ўвагі, ды яшчэ і прэтэндуюць на дзяржаўныя датацыі, бо рэгбі — гэта алімпійскі від спорту. Трэба было паказаць, што ўсё сур'ёзна, пацвердзіць свой статус, так бы мовіць.

ХТО ЗАПОЎНІЦЬ «ЧЫСТЫ ЛІСТ»?

— Беларусь для рэгбі — «табула раса»: ні традыцый, ні прафесійных кадраў... На што можна разлічваць у такіх умовах?

— Думаю, дасягнуць узроўню прыбалтыйскіх краін (напрыклад, Латвіі, якая знаходзіцца ў раёне 50–60-х радкоў сусветнай класіфікацыі) нам па сілах. І, паверце, шмат часу чакаць не прыйдзецца. Дарэчы, у Еўропе рэгбі знаходзіцца на аматарскім узроўні. Толькі 20–30% камандаў маюць паўпрафесійны і прафесійны статус. Але гэта не значыць, што мы слабыя спартсмены. Каб гэта не было галаслоўна, узгадаю наш першы матч. У саперніках былі аматарскі клуб — «Белая крэпасць» з Белграда. Але аснову гэтай каманды заклалі прафесійныя трэнеры, адпаведна і рэгбісты ў іх больш умелыя і спрактыкаваныя за нашых хлопцаў. Шчыра прызнаюся, баяліся «адляцець» са скрыпам. Тым не менш згулялі ўнічыю! Тады і зразумелі, што ёсць патэнцыял. На мінулых выхадных завяршыўся другі чэмпіянат Беларусі, у якім удзельнічалі чатыры каманды — «Вепрукі», «Гномы», «Сцяпянка-300» і «Унія». Нягледзячы на прадказальную перамогу «Вепрукоў», заўважна, што ўзровень першынства расце, астатнія каманды падцягваюцца. У перспектыве — стварэнне нацыянальнай зборнай, прыцягненне ў трэнерскі штаб замежных спецыялістаў. Наступнай восенню плануем стартаваць у адборачным цыкле Кубка еўрапейскіх нацый.

— Нацыянальная каманда, напэўна, будзе ствараецца на базе «Вепрукоў»?

— Так. Зборная будзе ствараца з гульцоў чатырох камандаў, але аснову, вядома, складуць «вепрукі». Магчыма, у камандзе будуць выступаць беларускія студэнты, якія вучацца за мяжой. Такія хлопцы ўжо звярталіся да нас з Канады, Германіі, Францыі. Там яны толькі студэнты-спартсмены, якія выступаюць за ўніверсітэт, — адны з лепшых, а тут у іх ёсць магчымасць гуляць за нацыянальную каманду. Упэўнены, навыкі гэтых рэгбістаў нам спатрэбяцца.

ЛІКБЕЗ:

Рэгбі ўзнік у Англіі на пачатку XIX стагоддзя. Малая радзіма гульні — горад Рагбі (англ. — Rugby).

Самыя папулярныя разнавіднасці рэгбі — рэгбі-15 (класічны) і рэгбі-7 (алімпійскі від). У рэгбі-15 гуляюць па 15 чалавек у кожнай камандзе два таймы па 40 хвілін. У рэгбі-7 — па 7 гульцоў у камандзе і два таймы па 7 хвілін.

Буйнейшыя спаборніцтвы ў Еўропе: Кубак шасці нацый (удзельнічаюць наймацнейшыя рэгбійныя дзяржавы — Англія, Ірландыя, Італія, Уэльс, Францыя і Шатландыя) і Кубак еўрапейскіх нацый (у рэгбі-15 — сем дывізіёнаў, у рэгбі-7 — два; Беларусь будзе выступаць у сёмым і другім дывізіёнах адпаведна).

Ціхаакіянскі рэгіён — лідар у рэгбі. У Новай Зеландыі, на Самоа, Тонга і Фіджы — гэта нацыянальны від спорту. Гэткі ж статус гульня мае ў Грузіі і Уэльсе (грузіны ніць разоў становіліся чэмпіёнамі Кубка еўрапейскіх нацый).

Рэгбі часта блытаюць з амерыканскім футболам. Але гэта розныя віды спорту! Амерыканскі футбол (як і іншыя віды футбола — аўстралійскі, канадскі, шведскі і г.д.) фарміраваўся на ранніх формах рэгбі.

На Алімпійскіх гульнях у 2016 годзе ў Рыа-дэ-Жанэйра рэгбі вернецца ў алімпійскую праграму ўпершыню з 1924 года.

СПРАВА ЭНТУЗІЯСТАЎ...

— Раскажыце, калі ласка, у якіх умовах сёння існуе клуб — трэніровачная база, фінансаванне, трэнерскі штаб?..

— Паколькі каманда аматарская, мы знаходзімся на самазабеспячэнні. У аснову гэта членскія ўнёскі. Ёсць спонсарская падтрымка: дапамагаюць нашы сябры, якія маюць магчымасць і жаданне. Пакуль спраўляемся самі — аплачваем арэнду стадыёна, экіпіроўку, выезды за мяжу. Але калі пачынуць выступленні ў Еўракубку, выдаткі павялічацца, і без падтрымкі дзяржструктур ужо не абысціся. Што датычыцца трэнераў... Галоўным настаўнікам каманды з'яўляецца былы прафесійны рэгбіст Аляксей Сініцын. Ёсць яшчэ некалькі памочнікаў трэнера. Перыядычна мы выязджаем на курсы, якія ладзіць Міжнародны савет рэгбі, вучымся на суддзяў, трэнераў — дзіцячых і дарослых.

— Дарэчы, пра развіццё дзіцячага рэгбі. У гэтым напрамку вядзецца дзейнасць?

— Былі спробы. Хадзілі па школах з прэзентацыямі, запрашалі трэніравацца, дзеці адгукаліся. Нават набралі групу на базе фізкультурна-аздараўленчага цэнтра Партызанскага раёна. Але ў структуры змяніўся дырэктар — і справа забуксавала. Шкада... Бо попыт ёсць, і не маленькі. Аднойчы да нас на трэніроўку прыйшло каля сарака чалавек, у зале не хапала месцаў! Цяпер адзін з нашых гульцоў, які працуе трэнерам у кадэцкім вучылішчы, спрабуе набраць групу пры дзіцяча-юнацкім клубе Маскоўскага раёна, навучае рэгбі і сваіх выхаванцаў-кадэтаў. Але ўсё гэта трымаецца на голым энтузіязме. Наш від спорту пакуль на такім узроўні, што мы, на жаль, не можам прапанаваць маленькім рэгбістам добрую трэніровачную базу, экіпіроўку, выезды на спаборніцтвы.

— І юных спартсменаў нават не адпужвае, што рэгбі лічыцца адным з самых жорсткіх відаў спорту?

— Паводле статыстыкі, рэгбі саступае і футболу, і хакею па колькасці траўмаў. Так, гэта кантактны від спорту. Але, спартсмен апрыёры рыхтуецца да сутыкнення з сапернікам, а гэта памяншае рызыку атрымаць пашкоджанне. Акрамя гэтага, славяня прыёмы падпарадкоўваюцца поўным правілам. На трэніроўках усё гэта адточваецца, імітуецца барацьба на полі... Безумоўна, ёсць траўмы, як і ў любым відзе спорту, але не больш... Я сказаў бы, што рэгбі — гэта мужчынская гульня, якая вучыць прыгожай і сумленнай барацьбе, цярпенню і самааддачы. І, напэўна, ніводзін від спорту не дэманструе такі камандны дух. Футбол адпачывае! Рэгбійная суполка — гэта сапраўдная сям'я. На полі мы сапернікі, а ў жыцці — сябры. Гэта не проста гучныя словы, паверце.

Гулец каманды «Вепрукі» «выратоўвае» мяч ад саперніка.

Дар'на ЗАПОЛЬСКАЯ

■

■ Знаходка

Што шукалі каля ўсыпальніцы князёў?..

Каля ўсыпальніцы князёў Паскевічаў у Гомелі калісьці знаходзіўся старажытны вакольны горад. Такую выснову зрабілі спецыялісты пасля правядзення археалагічных раскопак на тэрыторыі вобласці і, у прыватнасці, на некаторых участках Гомельскага палацава-паркавага ансамбля.

Загадчык аддзела археалогіі Аляксандр ПІСАРЭНКА і навуковы супрацоўнік Дзмітрый ЛЕДЗЯНКОЎ расказалі, што ўдалося адшукаць некалькі складнікаў сярэднявечнага горада. Па-першае, гэта ваенны цэнтр, або гарадзішча, на месцы якога пазней сталі будаваць спачатку дзядзінец, а потым замак. Археалагічныя раскопкі паказалі, што на месцы сучаснага палаца Румянцавых-Паскевічаў і сапраўды калісьці знаходзіўся сярэднявечны замак. Ён быў добра ўмацаваны земляныміваламі, драўлянымі сценамі і ровам. Па-другое, вакольны горад, які таксама меў добрую ахову на выпадак нападу ворагаў, знаходзіўся побач. Па-трэцяе, пасады, якія размяшчаліся вакол умацаванняў. Аднак яны захаваліся не так добра. Увогуле ж сенсацыйнымі гэтыя знаходкі не назавеш. Яны проста пацвердзілі тое, што археолагі ведалі ўжо раней.

Было знойдзена таксама жытло XVIII стагоддзя, а дакладней, яго ніжняя частка, якая называецца «падклет». Аляксандр Пісарэнка патлумачыў, што калі гэта быў панскі дом, то ў падклеце магла жыць чэлядзь або трымалася казна. Калі ж у доме жылі простыя людзі, то там звычайна знаходзілася складское памяшканне або майстэрня.

Найбольш цікавыя археалагічныя экспанаты, знойдзеныя на Гомельшчыне сёлета, у бліжэйшы час можна ўбачыць на выставе ў палацы Румянцавых-Паскевічаў.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ

«ВОСЬ ТАБЕ І КУЛІК, АБО З ВЯЛІКІХ БАНКЕТАЎ ГАЛОДНЫЯ ДАХАТЫ ПРЫЯЗДЖАЮЦЬ»

«Звязда» распачынае новую рубрыку — «Байкі кухмістра Верашчакі», у якой пра гісторыю і культуру нашых продкаў — шляхты і сялян, праваслаўных і католікаў, духоўных і свецкіх людзей — будзе распавядацца праз даўнія кулінарныя і калякулінарныя байкі, легенды, анекдоты. Іх сабраў для нас вядомы даследчык беларускай старадаўняй кухні. Аднак яго імя мы пакінем у сакрэце.

Ежа заўжды займала і будзе займаць шмат месца ў жыцці чалавека, і не толькі ўласна спажыванне і прыгатаванне ежы, але і шматлікія сямейныя і таварыскія звычаі, рытуалы, забабоны, павер'і, кур'ёзы, якія спадарожнічаюць гатаванню і бяседзе. Памяць пра ўсё гэта — важны элемент культуры любой нацыі. Сучасныя беларусы кепска ведаюць гэты пласт культуры, і, спадзяёмся, будзе не лішнім пра яго нагадаць.

Нашым віртуальным гідам у мінуўшчыну будзе кухмістр Яго Вялікасці Станіслаў Верашчака. Кажуць, што кухмістр смачна і дасціпна карміў апошніх каралёў Рэчы Паспалітай, і між іншым, вынайшаў славутую цяпер страву — верашчаку, названую ў яго гонар. А ўжо колькі ён ведае розных смешных і павучальных баек і прыпавесцяў з нашай гастранамічнай гісторыі — то мусіць, не мае ў гэтым сабе роўных!

Куліг — кавалькада з запрэжаных саней, якія часта мелі дзіўную форму (напрыклад, у выглядзе лебядзінай галавы з выцягнутай шыяй або тулава мядзведзя), і вершнікаў з запаленымі паходнямі. Такім маляўнічым і шумным чынам даўней, у XVII — XIX стагоддзях, шляхта адзначала Божае Нараджэнне і іншыя зімовыя святы (аж да самага Папяльца, з якога пачынаўся Вялікі пост), вандруючы ад аднаго маёнтка да наступнага. І ў кожным маёнтку ладзілася неўтаймаванае баляванне з музыкай, танцамі, гульнямі, раскладзенымі проста ў двары вогнішчамі, дзе смажылі «канфіскаванае» ў гаспадароў птаства і жывёлу. Калі ў адным доме гаспадароў аб'ядалі дачыста, іх забіралі з сабой і ехалі ў наступнае месца. Так куліг паступова разрастаўся, як снежны ком, і забавы рабіліся ўсё больш гарэзлівымі і свавольнымі.

Дагэтуль гісторыкі спрачаюцца, адкуль паходзіць польскае слова kulig: ці то ад ад слова «кола», ці то ад «кулі» — крывой ляскі, або жазла, які перадавалі ад аднаго маёнтка да іншага, як эстафетную палачку. У любым выпадку, беларуская і літоўская шляхта часам не да канца разумела гэтае слова, як відаць з гэтай даўняй беларускай гумарэскі, дзе яго блытаюць з птушкай кулікам. А наколькі добра ўдавалася пад'есці і павесяліцца некаторым удзельнікам куліга — залежала, відаць, ад іх спрыту.

У Літве і асабліва на Русі ў той час, калі ўжо ўсё з поля збяруць, жыта пасеюць і птушкі кулікі лятаюць над нівамі, дык мае шляхта звычай ездзіць гуртам ад двара да двара, ад хаты да хаты, цешыцца і час весела бавіць. Называюць яны гэты час кулікам, кажучы: «Паядзім куліка!».

Дык вось, аднае матулі сын паехаў сабе з сябрамі да знаёмага і, забавіўшыся там дзён колькі ў прыемных пацехах, вярнуўся да маці.

Пытаецца ў яго маці:

— Дзе ж ты, маё дзіцятка, да гэтага часу бавіўся?

Ён расказаў матулі ўсю праўду.

— А сёння дзе ты быў? — кажа маці.

Адказвае:

— Быў там і там.

— А ці еў ты?

— Сёння мой кулік няўдалы быў. Еў стравы, гатаваныя кепска па-венгерску.

Тут матуля засмяялася і сказала:

— Маё дзіцятка, растлумач мне, што такое «кепска па-венгерску»? Бо я гэтага не ведаю.

Пытаецца далей, што там былі за стравы. Аж ён апавядае:

— Першая была страва, якую людзі ядуць, а свінні не. Другая страва такая, што свінні ядуць, а людзі не. А трэцяя такая, што ні людзі, ні свінні не ядуць, а толькі сабакі.

Маці, яшчэ больш зацікавіўшыся, пытаецца:

— Маё дзіцятка, раскажы мне, што гэта за страва, якую «людзі ядуць, а свінні не»?

— Гэта быў нямецкі гарох, альбо шабельбон.

— А што за другая страва, якую «свінні ядуць, а людзі не»?

— Гэта капуста, не кіслая, не прэсная, не салёная, не вараная, а толькі распараная, без усялякага смаку, якую я, адну лыжку ўзяўшы, жаваў-жаваў, але, глынуць не могучы, пад стол выплюнуў.

— А што за трэцяя страва, якую «ні людзі, ні свінні не ядуць, а толькі сабакі»?

— От, вашэць матка дабрадзейка, у тым доме для кулікоў спяклі цэлага індыка. Але іншыя панове кулікі да таго дому прыехалі, нас апярэдзіўшы, ды таго індыка так добра аб'елі, што адны толькі косці засталіся. Мы як на тыя косці глянулі, то кожны з нас і нож, і відэлец паклаў.

Маці, чуючы такое, ледзь ад смеху не лопнула:

— То ты, маё дзіцятка, можа, есці хочаш?

— Вядома, — кажа ён, — вашэць матка дабрадзейка, я да васпані дабрадзейкі і прыехаў куліка закончыць.

— Ну, то ёсць у мяне ў шафе смажаніна, еш яе халоднаю альбо загадай зразы прыгатаваць.

— Добра, матка мая дабрадзейка. Калі ўжо няма ні куліка, ні індыка, з'ем жа я кавалак і быка.

■ Вандроўныя нататкі

У ХРАМА — КРЫВАВЫЯ СЛЁЗЫ

Сённяшняя царква ў Станькава — пятая па ліку з тых, што стаялі на гэтым жа самым месцы. Ужо ў 1387 годзе маецца згадка, што тут была царква, а сама мястэчка належала вялікаму князю Вітаўту. Пазней Станькавам валодалі князі Радзівілы, графы Чапскія, і яны таксама падтрымлівалі духоўнасць. Аднак давялося перажыць ліхія часіны, калі само існаванне храма ставілася пад пагрозу…

Алег Масліеў.

Царква ў Станькаве.

Маршрутка, што ідзе з Мінска спыняецца адразу каля царквы. Для будынка, які з'яўляецца помнікам гісторыі, храм выглядае даволі новым. Адразу побач з ім — дом, на шыльдзе якога пазначана, што тут жыў Герой Савецкага Саюза Марат Казей. А насупраць уваходу ў царкву — прыгожае возера, за якім рассцілаецца вялізны парк. Здалёк відаць старажытная альтанка.

Блукаючы па падзямеллі

Зрабіўшы некалькі фотаздымкаў, спрабую разбіць абледзянелыя калюжыны. З царквы выходзяць будаўнікі; зразумеўшы, што я карэспандэнт, прапануюць пагутарыць. Тынкоўшчыкі Ігар Кот і Міхась Кузняцоў адразу пачынаюць расказваць, што ад царквы пад возерам ідзе тунэль. І зімой яго можна ўбачыць на абледзянелым возеры, пэўна, з-за рознасці тэмператур. Кажуць, што калісьці бульдозер, які чысціў возера, упёрся ў дно каўшом і, праваліўшыся, пашкодзіў падземны ход, які часткова заліло вадой…

Да нас падыходзіць Алег Масліеў — навуковы кіраўнік рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ царквы, галоўны архітэктар Мінскай епархіі.

Ён і стаў нашым праважатым у мінулае і сучаснасць Станькава:

— У 1852 годзе графам Эмерыкам Чапскім быў закладзены новы храм. Будаваўся ён па праекце вядомага рускага архітэктара Канстанціна Тона (аўтара храма Хрыста Збаўцы, Крамлёўскага палаца ў Маскве). У Беларусі гэта адзіны храм па праекце гэтага дойліда. Былі затрачаны вялізныя сродкі — некалькі тысяч рублёў серабром. Чапскі нават атрымаў найвышэйшую ўзнагароду ад імператара за будаўніцтва гэтай царквы. Асвячаў храм уладыка Міхаіл Галубовіч. Ён вёў дзеннікі, з якіх сёння можна шмат што даведацца з гісторыі гэтага збудавання. Там можна, напрыклад, прачытаць, што падчас асвячэння «іх светласці» ў храме не было, што нават засмуціла святара: маўляў, разам з графам будавалі, а на асвячэнне той не прыйшоў. Аднак нечакана падчас службы быццам з-пад зямлі вырас граф са сваёй жонкай Лізаветай. Пасля асвячэння Галубовіч падышоў да Чапскіх і спытаў, як ім удалося трапіць у храм, калі нават дзверы не адчыняліся? На гэта Эмерык усміхнуўся і адвёў яго ў пакойчык, у якім яны па лесвіцы спусціліся ўніз, у падземны калідор, і трапілі па ім адразу на трапезу ў палацы.

Падземны калідор захаваўся да нашага часу. Напалову затоплены, а напалову эксплуатуецца дзіцячым домам: яго выкарыстоўваюць як склад, захоўваюць там лыжы, санкі, бульбу, старую мэблю. Увогуле ж у Станькаве засталося шмат тунэляў з часоў Радзівілаў. Яны былі, як вядома, яшчэ тымі «кратамі», кажа Масліеў, і перакапалі ўсю Беларусь. Чапскія гэту сістэму скарысталі, і фактычна кожны новы будынак стваралі над падземным ходам — так усе збудаванні аказаліся звязанымі: скарбніца, палац, царква, іншыя будынкі, нават пад альтанку ідзе падземны ход. Захаваліся старыя фотаздымкі, на якіх відаць гэтыя калідоры.

У пазнейшыя часы гісторыя станькаўскай царквы шчыльна звязана з жыццём і дзейнасцю святой Валянціны Мінскай. Гэтая жанчына была вядомай прарочыцай, бачыла наскрозь унутраны стан чалавека. Усё жыццё правяла ў няспынных малітвах, людзі часта звярталіся да яе па дапамогу.

Змаганне з крыжам

Спаўна зведаў храм і ліхія часіны. З 1936 года словы малітвы ў ім больш не гучалі. Падчас аднаго з зімніх набажэнстваў святара, яго жонку, чацвёра дзяцей, псаломшчыкаў, дыякана і ўсіх прыхаджан арыштавалі. Вясной 1937 года іх расстралялі (самаму малодшаму дзіцяці святара было меней за 4 гады).

У той жа час з царквы скінулі крыж.

— Прыйшлі пяцёра чэкістаў, — расказвае Алег Масліеў, — двое з іх залезлі на купал і сталі падсякаць крыж сякерай. Было добрае сонечнае надвор'е, ніводнай аблачынкі. Чэкісты працягвалі сваю працу, аднак крыж не паддаваўся, бо быў металічным, меў 300 кілаграмаў вагі і быў шчыльна заціснуты драўлянымі кружаламі. Верхавіну крыжа абвязалі вяроўкай, якую скінулі ўніз. Адначасова падсякаючы, сталі тузаць за вяроўку, чакаючы, пакуль крыж упадзе. У пэўны момант над царквой з'явілася невялічкае воблачка, аднак на гэта не звярнулі ўвагі. Прагучаў хруст, праз імгненне масіўны крыж паляцеў уніз з 25-метровай вышыні. Вяроўка, якая была прымацавана да яго, аблытала рукі чэкістаў. Яны, сарваўшыся, загінулі. Крыж прыдушыў і тых траіх, што стаялі ўнізе, бо ім не было відаць, адкуль ён ляцеў.

Аднак мясцовых людзей усхваляваў не гэты факт. Калі крыж ударыўся аб зямлю, грымнуў гром і лінуў моцны дождж — маленькае воблачка ператварылася ў вялізную навальнічную хмару. Непагадзь бушавала цэлыя суткі так, што ў суседняй вёсцы Каменка, якая ў 400 метрах ад царквы, змыла ласёў, што пасвіліся на палях.

Пасля гэтага выпадку Станькава заўсёды мінaлі дажджы. У наваколлі ліло як з вядра, а тут было суха. Сам Алег Масліеў нярэдка быў сведкам такіх з'яў. Раней маршруткі ў Станькава не хадзілі, даводзілася пехатой ісці ў Дзяржынск, і як толькі ён мінаў мост праз раку Уса, за якой пачынаўся іншы населены пункт, там лівень стаяў сцяной, а з боку Станькава ніводнай кроплі не было. Людзям, каб паліць агароды, даводзілася то з возера ваду чэрпаць, то спустошваць калодзежы.

Толькі пасля пачатку аднаўленчых работ у царкве сітуацыя змянілася. Дажджу бывае столькі, што часам нават даводзіцца прасіць, каб яго было менш, заўважае Алег Масліеў.

Іканапісец Ігар Шыкулаў і яго памочніца.

Імянная цэгла.

Калі і сценам балюча

Лёс храма за савецкім часам складваўся нярадасна. Там сталі захоўваць збожжа, у ваенны час — зброю. Пры немцах спрабавалі аднавіць набажэнствы, аднак праз два тыдні тыя расстралялі святара за сувязь з партызанамі. Калі вайна скончылася, дах сталі разбіраць на будаўніцтва сельсавета і іншых калгасных пабудоў.

Вясной 1961-га з-за таго, што храм «псуе пейзаж», было вырашана яго ўзарваць. Мясцовыя ўзгадваюць, што з Мінска сюды прывезлі падрыўніка, які распарадзіўся на ўзроўні паўтара метра зрабіць зандажы, у іх закласці дынаміт, абвязаць дротам. Жыхароў з навакольных дамоў эвакуявалі. Людзі сабраліся на супрацьлеглым беразе возера, бо да месца выбуху іх не падпускалі — усё было ачэплена вайскоўцамі з аўтаматамі. Расказвае Масліеў:

— Апоўдні прагрымеў першы выбух. Воблака пылу ахінула храм. Калі яно разышлося, усе ўбачылі, што царква стаіць цэлая. На людзей гэта зрабіла моцнае ўражанне, многія ўбачылі ў гэтым Божую руку. Яшчэ праз паўгадзіны прагрымеў другі выбух. Зноў воблака пылу паднялося вышэй за царкву, яна падскочыла. Калі пыл асеў, аказалася, што будынак яшчэ стаіць, толькі пайшлі глыбокія расколіны па фасадзе. Яшчэ адзін выбух, праз 30–40 хвілін, змог нарэшце расхалоць метровай таўшчыні сцены. Абрынуліся скляпенні, у бок возера ўпала званіца. Увесь храм узрываць пабаяліся, бо побач стаялі жылыя дамы: раптам якая са сцен абрынецца. Тады вырашылі парасцягваць іх у розныя бакі. З мясцовай ваеннай часці прыгналі два баты (цяжкая ваенная тэхніка, якая разбурае розныя збудаванні, капае акопы, траншэі). Да іх прычапілі па пяць сталёвых тросаў і рухамі ўзад-уперад сталі перапільваць сцены. Адначасова адбойнымі малаткамі падбівалі тыя месцы, дзе хадзілі тросы. Аднак ажыццявіць задуму не ўдавалася: псаваліся рухавікі ў танках, ірваліся тросы, ламаліся малаткі — і мясцовыя жыхары паднялі такі гвалт, што гатовы былі на руках вынесці прэч гэтыя танкі. Святыню знявечылі і забыліся на яе.

Пасля тых жудасных падзей руіны царквы стаялі 45 гадоў, чырвонай плямай адлюстроўваючыся ў возеры. Да таго ж храм быў зроблены з цэглы-сырца, таму падчас дажджоў гліну вымывала, і яна чырвонымі струменямі цякла па сценах…

У 1972 годзе зноў спрабавалі разбурыць царкву, ужо з-за таго, што яна ўяўляе сабой небяспеку для мясцовых жыхароў. Да таго ж на гэтым месцы задумалі будаваць лодачную станцыю. Аднак мясцовыя жыхары сталі ў ачапленне і не далі нікому падысці да царквы. Таму яна выстаяла.

Новае жыццё царквы

Адраджаць храм пачалі толькі ў наш час. У 1997 годзе была арганізавана праваслаўная суполка, якая пачала рабіць спробы аднавіць царкву. Аднак у той час яна ўжо стала помнікам архітэктуры: новыя тэхналогіі і матэрыялы прымяніць было немагчыма. Да таго ж руіны стаялі, як соты, да якіх невядома як было падысці. Таму работы так і не ўдалося распачаць.

У 2006 годзе было атрымана архіпастырскае благаслаўленне на аднаўленне станькаўскай царквы. Вясной таго ж года пачалася распрацоўка навуковай праектнай дакументацыі. А ўжо ўвосень быў атрыманы афіцыйны дазвол з Міністэрства культуры і ў сцяну храма была ўкладзена першая цаглінка.

Алег Масліеў расказвае:

— У аднаўленне царквы ўжо ўкладзена звыш 2,5 мільёна долараў. З іх больш за 2 мільёны — гэта ахвяраванні. І 450 тысяч — дапамога дзяржавы. На работы, якія засталіся, патрэбна яшчэ 2 мільёны долараў: адзін — на агульнабудаўнічыя работы і яшчэ адзін — на царкоўныя рэчы. У руіны было ўкладзена 22 вагоны цэглы. У Обылі Віцебскай вобласці на заводзе была спецыяльна замоўлена цэгла-сырэц — такая ж, як выкарыстоўвалася калісьці. Усе матэрыялы, якія выкарыстоўваюцца, аўтэнтычныя. З сучасных — толькі электрыка і падлога з падагрэвам — каб не вешаць на сцены радыятары. І лесвіца на другі паверх зроблена не з дрэва, як калісьці, а з металу, — на гэтым настаялі пажарнікі. Для працоўных работ выкарыстоўваецца вапнава-пясчаная сумесь, а не сучасны бетон. Пад заваламі знайшлі фрагмент пліткі са старой падлогі — па гэтым узоры заказалі такую ж. Вокны і дзверы зроблены з сібірскай лістоўніцы. Праводзілася хімічная экспертыза старой тынкоўкі. Новая, якая выкарыстоўваецца на рэстаўрацыі, ёй цалкам адпавядае. Колер купала таксама падабраны па знойдзеным фрагменце.

У Станькаве праводзіцца такая акцыя, як «імянная цаглінка». Па меры ўзвядзення сцен на цаглінках запісваліся імёны тых, хто ахвяраваў грошы. Поўныя спісы людзей, якія ўнеслі свае сродкі ў аднаўленне, будуць змешчаны ў спецыяльную капсулу, якую перад самым заканчэннем работ замуруюць у храме. Цяпер жа за ўсіх гэтых людзей кожны дзень ідзе малітва.

Першая служба прайшла ў храме ўжо ў 2008 годзе. Сёлета з 19 снежня і да Вялікадня таксама будуць весціся набажэнствы. Пасля гэтага рэстаўрацыйныя работы будуць працягнуты, і да канца лета ці пачатку восені адрэстаўраваная царква набудзе свой канчатковы выгляд і стане дзейнічаць пастаянна.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
Фота аўтара.

Дзяржынскі раён

ЧАМУ ВЫРАШЫЛІ ПАЕХАЦЬ?

Недалёка ад Мінска. Рэстаўрацыя царквы ідзе даволі хутка і ў бліжэйшы час скончыцца. Побач знаходзяцца рэшткі графскіх пабудоў, маляўнічае возера і парк.

ЯК ДАБІРАЛІСЯ І Ў КОЛЬКІ АБЫШЛОСЯ?

На маршрутцы Мінск—Станькава ў адзін бок 16 тысяч. На ўсё выдаткавана 32 тысячы.

■ Словы на ўспамін

З РОДУ ІВЯНЕЦКІХ МАЙСТРОЎ

Творчая спадчына Апалінара Пупко ўжо належыць гісторыі і ўяўляе неацэнны пласт духоўнай і матэрыяльнай культуры нацыі. Івянецкая зямля дала Беларусі знакамітага творцу — носьбіта глыбінных традыцый народнага разьбярства, самабытнага мастака-жывапісца, адмысловага графіка. Будучы прадстаўніком рэнесансу беларускай культуры пачатку XX стагоддзя, ён усёй сваёй творчасцю аддана служыў ідэі беларушчыны, таму яго творы знаходзяць жывы водгалас у сучасным працэсе развіцця народнага мастацтва.

Ён паходзіў з вядомага роду, які славіўся сваімі патомнымі майстрамі-мулярамі, ганчарамі, разьбярамі, чырванадрэўшчыкамі. Увабраў у сябе дух творчага асяроддзя, што быў уласцівы Івянцу, як буйнейшаму цэнтру народнага мастацтва, росквіт якога прыпадае на дзіцячыя і юнацкія гады Апалінара. Усё яго доўгае і плённае жыццё прайшло ў мястэчку, за выключэннем двухгадовай вучобы ў прыватнай гімназіі ў Мінску ды нешматлікіх вандровак у Вільню разам з братам Вацлавам, які друкаваў свае допісы ў «Нашай Ніве» пад псеўданімам «Хвэлька з Івянца».

Прафесійнай мастацкай адукацыі Апалінар не атрымаў, але з дзяцінства з вялікай асалодай ён пiша акварэльныя эцюды родных краявідаў, лепіць з гліны, рэжа па дрэве, робіць малюнкі каляровымі алоўкамі.

Пасля заканчэння Івянецкага чатырохкласнага гарадскога вучылішча працаваў рахункаводам. Затым выкладаў маляванне ў школе, кіраваў выяўленчым гуртком пры Доме піянераў. Бацькоўская хата была для яго акадэміяй жыцця, тут сфарміраваўся яго творчы і грамадзянскі светапогляд. Фасад хаты, у якой цяпер размяшчаецца дом-музей, упрыгожаны разьбянымі карыятыдамі і ліштвамі. Побач з хатай манументальная брама: на слупахвушаках — рэльефныя выявы гусляра і жняі, над стрэшкай — вялікі драўляны арол з распрасцёртымі крыламі, па цэнтры сіметрычных створак — дэкаратыўныя галовы львоў.

Уваход у веранду аздоблены рэльефамі сейбіта і местачковай мадонны з дзіцем на руках. Шыбы размаляваны букетамі пад вітраж. Усё застаўлена скульптурамі і завешана маляўнічымі пейзажамі.

Сенцы-гасцёўня нагадваюць фонды музея, дзе можна сустрэць культавую і ўніяцкую скульптуру XVIII стагоддзя. Сцены і столь залы ўпрыгожаны роспісамі на гістарычную і міфалагічную тэматыку. Арганічна ў інтэр'ер упісаліся каміны з рэльефнай кафляй XIX стагоддзя і разбяныя творы Апалінара.

Творы мастака захоўваюцца ў музеях Мінска, Раўбічаў, Маладзечна і прыватных зборах. А ў Івянецкім музеі традыцыйнай культуры адведзена асобная зала пад экспазіцыю твораў Апалінара Пупко.

Дзякуючы намаганням дачкі, якая вярнулася ў Івянец, у сядзібе ствараецца музей для наведвальнікаў.

Алег РАМАНОЎСКІ

ЗАВЕРЕНО
Департамент по ценным бумагам
Министерства финансов Республики Беларусь
____________ С.А.Сушко
29.11.2013 г.

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ
ОБ ОТКРЫТОЙ ПРОДАЖЕ ЖИЛИЩНЫХ ОБЛИГАЦИЙ ДВАДЦАТЬ ПЯТОГО ВЫПУСКА ООО «ЮНИВЕСТ-М»

1. Полное и сокращенное наименование эмитента (на белорусском и русском языках)
на белорусском языке:
полное: Таварыства з абмежаванай адказнасцю «ЮНІВЕСТ-М»;
сокращенное: ТАА «ЮНІВЕСТ-М»;
на русском языке:
полное: Общество с ограниченной ответственностью «ЮНИВЕСТ-М»;
сокращенное: ООО «ЮНИВЕСТ-М».

2. Место нахождения эмитента, телефон, факс, электронный адрес (e-mail)
Республика Беларусь, 220005, г. Минск, ул. Гикало, д. 3, телефон: (017) 2845954, телефон/факс: (017) 2845964, e-mail: univest_minsk@mail.ru.

3. Основные виды деятельности эмитента
Основной целью деятельности Эмитента является извлечение прибыли с последующим её распределением между участниками.
В соответствии с Уставом Эмитент вправе в порядке, предусмотренном законодательством Республики Беларусь, осуществлять любые виды экономической деятельности, не противоречащие законодательству.
Отдельными видами деятельности, перечень которых определяется законодательными актами, Эмитент может заниматься только на основании специального разрешения (лицензии).
Эмитент осуществляет внешнеэкономическую деятельность в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь.

4. Номера расчетного счета Эмитента, на который будут зачисляться средства, поступающие при проведении открытой продажи жилищных Облигаций 25-го выпуска Эмитента (далее по тексту – Облигации), наименование обслуживающего банка
Денежные средства при проведении открытой продажи Облигаций будут поступать на счет Эмитента:
№ 3012407350019 (BYR), 3012407355014 (USD) в ЗАО Банк ВТБ (Беларусь) (адрес банка: г. Минск, ул. Московская, 14), код 108;
№ 3012012370018 (BYR), 3012012370021 (USD) в ОАО «БПС-Банк» (адрес банка: г. Минск, бульвар имени В. Мулявина, д. 6) код 369.

5. Наименование периодического печатного издания, определенного Эмитентом для раскрытия информации, и сроки ее публикации
Бухгалтерская отчетность по итогам работы Эмитента за 2013 год и последующие годы подлежит публикации не позднее трех месяцев со дня окончания отчетного финансового года в газете «Звязда».
Информация о принятом решении о реорганизации или ликвидации Эмитента подлежит публикации в приложении к журналу «Юстиция Беларуси» не позднее 10 (Десяти) дней с момента принятия соответствующего решения.
Информация о возбуждении в отношении Эмитента производства по делу об экономической несостоятельности (банкротстве) передается управляющим для опубликования в средствах массовой информации в течение 5 (Пяти) дней с момента получения им соответствующего судебного постановления.
Информация о внесенных изменениях в Проспект эмиссии подлежит публикации в газете «Звязда» не позднее 7 (Семи) дней с момента регистрации соответствующих изменений в Проспект эмиссии Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов.

6. Сведения о депозитарии, обслуживающем Эмитента
Депозитарием Эмитента является депозитарий ЗАО Банк ВТБ (Беларусь), код Депозитария – 016 (зарегистрирован Национальным банком Республики Беларусь 07.10.1996 года, регистрационный номер 57), расположенный по адресу: Республика Беларусь, 220007, г. Минск, ул. Московская, 14, действующий на основании специального разрешения (лицензии) на право осуществления профессиональной и биржевой деятельности по ценным бумагам № 02200/5200-1246-1077 Министерства финансов Республики Беларусь от 26.03.1997 года (Срок действия лицензии – до 29.07.2022 года).

7. Размер уставного фонда Эмитента
Уставный фонд Эмитента сформирован полностью в размере, предусмотренном Уставом: 20 512,82 (Двадцать тысяч пятьсот двенадцать, 82/100) долларов США.

8. Дата, номер государственной регистрации Эмитента и наименование органа, его зарегистрировавшего
Общество с ограниченной ответственностью «ЮНИВЕСТ-М» создано в результате реорганизации Иностранного частного унитарного производственно-торгового предприятия «ЮНИВЕСТ-М» ООО «ЮНИВЕСТ Консалтинг энд Трейдинг ГмбХ» (ИП «ЮНИВЕСТ-М»), зарегистрированного решением Минского городского исполнительного комитета от 24.03.2004 г. № 633 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 800009861, с местом нахождения по адресу: 220005, Республика Беларусь, г. Минск, ул. Гикало, д. 3, и является преемником прав и обязанностей последнего.

9. Место, время и способ ознакомления с проспектом эмиссии Облигаций
С более подробной информацией и проспектом эмиссии Облигаций можно ознакомиться в течение срока размещения по адресу: ежедневно в рабочие дни (кроме воскресенья) с 09.00 до 19.00 по адресу: г. Минск, ул. Скрыганова, 2. Ознакамливающееся лицо имеет право читать и делать выписки из предоставляемых в соответствии с настоящим пунктом документов.

10. Форма выпуска и вид Облигаций, объем эмиссии, количество, серия, номера:

Форма выпуска и вид Облигаций	Жилищные, бездокументарные, именные, неконвертируемые
Объем эмиссии	18 000 000 000 (Восемнадцать миллиардов) белорусских рублей
Количество Облигаций	3 000 (Три тысячи) штук
Серия, номера Облигаций	ЮН-25, №№ 000001-003000

11. Номинальная стоимость и цель выпуска Облигаций
Номинальная стоимость одной Облигации составляет 6 000 000 (Шесть миллионов) белорусских рублей и имеет эквивалент, равный 1 (одному) метру квадратному общей площади квартир (далее – жилое помещение) в строящемся жилом доме № 5В (по генплану) в районе жилой застройки в границах ул. Кальварийская – ул. Скрыганова – железная дорога.
Общий эквивалент номинальной стоимости Облигаций составляет 3 000 (Три тысячи) квадратных метров.
Эквивалент номинальной стоимости Облигаций не подлежит изменению в течение срока обращения Облигаций настоящего выпуска.
Выпуск Облигаций осуществляется в целях финансирования затрат, связанных с созданием объекта строительства в виде вышеуказанного строящегося жилого дома, в т.ч. для хозяйственной деятельности Эмитента, связанной с выполнением им функций застройщика.
Эмитент использует средства, полученные от размещения Облигаций, в соответствии с целями их выпуска.

12. Период проведения открытой продажи Облигаций и сведения об обеспечении исполнения обязательств
Датой начала открытой продажи Облигаций является 16 декабря 2013 года.
Датой окончания открытой продажи Облигаций является 27 марта 2015 года.
Исполнение обязательств по Облигациям обеспечивается поручительством. Договор № 384/13 о предоставлении поручительства от 06 ноября 2013 г. заключен с Совместным обществом с ограниченной ответственностью «ЭКСПРЕСС-СЕРВИС-БРАМА+» (УНП – 600047304; место нахождения: 220005, г. Минск, ул. Гикало, д. 3, комн. 14) (далее – поручитель). Сумма поручительства, в пределах которой поручитель отвечает перед владельцами Облигаций в рамках данного выпуска Облигаций, составляет 18 000 000 000 (Восемнадцать миллиардов) белорусских рублей.

13. Место и время проведения открытой продажи Облигаций
Срок обращения Облигаций устанавливается с 16 декабря 2013 года по 31 марта 2015 года включительно и составляет 470 календарных дней.
До момента покупки Облигаций покупатели должны заключить с Эмитентом договор в простой письменной форме, предусматривающий обязательства Эмитента по строительству жилых помещений владельцам Облигаций.
Для приобретения Облигаций покупатели могут обратиться в офис продаж Эмитента, начиная с даты начала открытой продажи, ежедневно в рабочие дни (кроме воскресенья) с 09.00 до 19.00 по адресу: г. Минск, ул. Скрыганова, 2.

14. Дата начала погашения Облигаций
Датой начала погашения Облигаций является 31 марта 2015 года.

15. Дата и номер государственной регистрации Облигаций
Облигации зарегистрированы Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь от 29.11.2013.
Регистрационный номер: 5-200-02-2045.

Генеральный директор ООО «ЮНИВЕСТ-М» — Здобнов Владимир Николаевич

И.о. главного бухгалтера ООО «ЮНИВЕСТ-М» — Курилович Анжела Ивановна (Приказ № 337-ОД от 30.10.2013 г.)

НА МОВЕ ДУШЭЎНЫХ СТРУН

У Беларускім нацыянальным тэхнічным універсітэце прайшла прэзентацыя кнігі «Святая любоў» з серыі «Сугучча сэрцаў» выдавецкага дома «Звязда». Пад адной вокладкай прадстаўлены сучасныя паэзія і проза Беларусі і Туркменістана.

Арганізатары сапраўднага літаратурнага свята, на якім беларускае мастацкае слова гучала з вуснаў туркменаў, а вершы беларускіх паэтаў чыталі дыпламаты розных краін, невыпадкова прыйшлі ў студэнцкую аўдыторыю. У БНТУ інжынернымі спецыяльнасцямі авалодваюць сотні туркменскіх юнакоў. А ўсяго, дарэчы, у Беларусі вучыцца больш як восем тысяч студэнтаў з Туркменістана.

Фота Кастуся ДРОБАВА.

— Мы рады, што Беларусь з'яўляецца моцнай культурнай пляцоўкай для знаёмства са здабыткамі туркменскіх майстроў мастацкага слова, — адзначыў на прэзентацыі **Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Туркменістана ў Рэспубліцы Беларусь Мурад ЯЗБ'ЯРДЫЕЎ**. — Кніга «Святая любоў», падрыхтаваная з удзелам такім вядомых паэтаў, як Атамурад Атабаеў, Агагельды Аланазараў, Худайберды Дзіванкуліеў, з'яўляецца добрай праявай дружбы беларусаў і туркменаў. Некалі беларус Аляксандр Ходзька пазнаёміў Еўропу з творчасцю Махтумкулі, цяпер адбываюцца новыя знаёмствы і сустрэчы.

Сваімі ўражаннямі пра творчы праект выдавецкага дома «Звязда» падзяліліся першы намеснік старшыні Выканаўчага камітэта — выканаўчага сакратара СНД Уладзімір Гаркун, Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Таджыкістан у Рэспубліцы Беларусь Казідаўлат Каімдадодаў, дыпламаты з іншых краін, паэт Алесь Бадак і шмат хто яшчэ. Варта заўважыць, што кніжная серыя «Сугучча сэрцаў» пабачыла свет пры падтрымцы Міністэрства інфармацыі нашай краіны. Аўтар ідэі і каардынатар праекта — першы намеснік міністра Лілія Ананіч. Старшыня рэдакцыйнага савета серыі — Алесь Карлюкевіч. Актыўны ўдзел у з'яўленні на свет гэтай бібліятэчкі, якая сведчыць пра дружбу літаратур, прыняў Саюз пісьменнікаў Беларусі.

Кастусь ЛЕШНІЦА.

ЧЭМПІЯНАТ ПА МАРМЫШЦЫ

XI чэмпіянат свету па лоўлі рыбы з лёду на мармышку пройдзе на вяслярным канале Заслаўскага вадасховішча 18—24 лютага 2014 года, паведамляе карэспандэнт БЕЛТА.

У чэмпіянаце свету возьмуць удзел пятнаццаць каманд, у тым ліку дзейны чэмпіён свету — каманда Расіі, экс-чэмпіёны — каманды Беларусі, Украіны, ЗША, Латвіі, Фінляндыі. Зборная каманда Беларусі ў 2012 годзе перамагла на IX чэмпіянаце свету па лоўлі рыбы з лёду на мармышку, які праходзіў у Казахстане.

Па міжнародных правілах лоўля рыбы будзе праводзіцца з выкарыстаннем зімовай вудачкі і мармышкі, прымацаванай да лескі. У якасці прыкорму рыбаловы будуць выкарыстоўваць раслінны прыкорм і лічынак камара — матыля.

Аб падрабязнасцях правядзення першынства можна даведацца на сайце www.ifwc.by.

■ Факт

БЮРО ІНТЭРПАЛА Ў БЕЛАРУСІ — 20 ГАДОЎ

Беларускія «інтэрпаліцэйскія» за гэты час устанавілі месцазнаходжанне звыш тысячы злачынцаў у Аўстраліі, Тайландзе, Ліване і іншых краінах, паведамляюць ва ўпраўленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС.

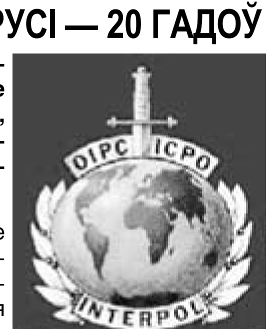

Нацыянальнае бюро Інтэрпала збірае інфармацыю, дакументы, якія маюць дачыненне да міжнароднага паліцэйскага супрацоўніцтва, накіроўвае іх у аналагічныя бюро іншых краін, Генеральны сакратарыят Інтэрпала. Сёлета цеснае супрацоўніцтва ажыццяўлялася з праваахоўнікамі 106 краін са 190 дзяржаў — удзельніц арганізацыі.

Святлана БАРЫСЕНКА.

УВОДЗЯЦЦА ЖЭТОНЫ НОВАГА ЎЗОРУ

Жэтоны новага ўзору ўводзяцца ў органах унутраных спраў Беларусі, паведамілі БЕЛТА ў МУС.

Узор жэтона ўстаноўлены загадам МУС № 513 ад 29 лістапада 2013 года на аснове часткі 2 пункта 8 Палажэння аб праходжанні службы ў органах унутраных спраў Беларусі, зацверджанага ўказам № 133 ад 15 сакавіка 2012 года.

Першыя жэтоны новага ўзору з асабістымі нумарамі супрацоўнікі органаў унутраных спраў Рэспублікі Беларусь атрымалі з рук міністра МУС начальнікі ГУУС Мінгарвыканкама і рэгіянальных УУС.

Тым жа загадам зацверджана Інструкцыя аб парадку прысваення супрацоўнікам асабістых нумароў, выдачы, уліку і выкарыстання жэтонаў. З гэтага моманту пачалася замена жэтонаў старога ўзору: яны забіраюцца і далучаюцца да асабістых спраў супрацоўнікаў, аб чым ажыццяўляецца запіс. Элементы новага ўзору выдаюцца кадравымі падраздзяленнямі АУС па ведамасці.

Прызнана страціўшым сілу распараджэнне МУС № 113 «Аб выдачы ідэнтыфікацыйных картак супрацоўнікам органаў унутраных спраў і ваеннаслужачым унутраных войскаў Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь» ад 23 жніўня 2004 года. ■

Паритетбанк
www.paritetbank.by

Открытое акционерное общество «Паритетбанк» доводит до сведения акционеров банка, что 9 декабря 2013 года состоялось внеочередное Общее собрание акционеров в заочной форме по вопросу «Об увеличении уставного фонда ОАО «Паритетбанк» путем выпуска дополнительных акций, размещаемых путем проведения закрытой подписки».

В собрании приняли участие акционеры, обладающие в совокупности 59 074 337 472 голосами или 99,52% от общего количества голосов, имеющих право на участие в собрании.
Внеочередное Общее собрание акционеров приняло решение:
1. Увеличить уставный фонд ОАО «Паритетбанк» до 328 368 435 201 (триста двадцать восемь миллиардов триста шестьдесят восемь миллионов четыреста тридцать пять тысяч двести один) белорусского рубля за счет денежного вклада Национального банка Республики Беларусь путем выпуска 50 000 000 000 (пятьдесят миллиардов) простых (обыкновенных) акций номинальной стоимостью 3 (три) белорусских рубля каждая на общую сумму 150 000 000 000 (сто пятьдесят миллиардов) белорусских рублей и разместить дополнительные акции путем проведения закрытой подписки с Национальным банком Республики Беларусь.
2. Утвердить прилагаемые Условия проведения закрытой подписки на дополнительные акции ОАО «Паритетбанк».
3. Председателю Правления ОАО «Паритетбанк» довести настоящее решение, включая Условия проведения закрытой подписки на дополнительные акции ОАО «Паритетбанк», до сведения акционеров в установленном порядке, а также осуществить необходимые мероприятия по проведению закрытой подписки на дополнительные акции ОАО «Паритетбанк».
4. Предоставить Председателю Правления ОАО «Паритетбанк» право на заключение договора подписки на акции с Национальным банком Республики Беларусь.

УТВЕРЖДЕНО
Общим собранием акционеров
ОАО «Паритетбанк»
«9» декабря 2013, протокол № 4

Условия проведения закрытой подписки на дополнительные акции ОАО «Паритетбанк»

1. Условия проведения закрытой подписки на дополнительные акции ОАО «Паритетбанк» (далее – Условия) разработаны в соответствии с законодательством Республики Беларусь, уставом ОАО «Паритетбанк» (далее – Банк) и определяют цели, порядок и сроки проведения закрытой подписки на дополнительные акции Банка за счет денежного вклада Национального банка Республики Беларусь, порядок и сроки реализации Национальным банком Республики Беларусь преимущественного права на приобретение дополнительных акций, внесения денежных средств в уставный фонд (оплату дополнительных акций) Банка, а также основания и порядок досрочного прекращения проведения подписки.
2. Зарегистрированный уставный фонд Банка составляет 178 368 435 201 (Сто семьдесят восемь миллиардов триста шестьдесят восемь миллионов четыреста тридцать пять тысяч двести один) белорусский рубль.
Размер неденежной части Уставного фонда Банка составляет 9 889 638 594 (Девять миллиардов восемьсот восемьдесят девять миллионов шестьсот тридцать восемь тысяч пятьсот девяносто четыре) белорусских рубля (5,54% от Уставного фонда Банка).
Уставный фонд Банка разделен на 59 456 145 067 (Пятьдесят девять миллиардов четыреста пятьдесят шесть миллионов сто сорок пять тысяч шестьдесят семь) акций, в том числе: 59 437 306 773 (Пятьдесят девять миллиардов четыреста тридцать семь миллионов триста шесть тысяч семьсот семьдесят три) простых (обыкновенных) акции номинальной стоимостью 3 (три) рубля каждая и 18 838 294 (Восемнадцать миллионов восемьсот тридцать восемь тысяч двести девяносто четыре) привилегированных акции номинальной стоимостью 3 (три) рубля каждая.
Акции Банка выпускаются в форме записей на счетах.
3. Размер объявленного уставного фонда Банка составляет 328 368 435 201 (триста двадцать восемь миллиардов триста шестьдесят восемь миллионов четыреста тридцать пять тысяч двести один) белорусский рубль.
4. Подписка проводится за счет денежного вклада Национального банка Республики Беларусь в целях увеличения уставного фонда Банка для соблюдения нормативов безопасного функционирования и дальнейшего развития Банка. Собранные в ходе проведения подписки средства будут направлены на обеспечение уставных целей деятельности Банка.
5. Планируемый объем эмиссии за счет денежного вклада Национального банка Республики Беларусь – 50 000 000 000 (пятьдесят миллиардов) простых (обыкновенных) акций номинальной стоимостью 3 (три) белорусских рубля каждая на общую сумму 150 000 000 000 (сто пятьдесят миллиардов) белорусских рублей.
Привилегированные акции при проведении данной подписки не размещаются.
Цена подписки на одну акцию – 3 (три) белорусских рубля.
6. Срок проведения подписки 11 декабря 2013 года.
7. 11 декабря 2013 года Банк заключает договор подписки на акции (далее – договор подписки) с Национальным банком Республики Беларусь. Отказ от заключения договора подписки Национальным банком Республики Беларусь возможен по решению Президента Республики Беларусь.
8. Денежный вклад, вносимый Национальным банком Республики Беларусь, поступает в оплату акций на временный счет Банка, открытый в соответствии с законодательством Республики Беларусь.
9. Если в установленные сроки Национальный банк Республики Беларусь не заключил договор подписки и (или) не исполнил (исполнил ненадлежащим образом) обязательства по оплате акций, определенные договором подписки, признается, что Национальный банк Республики Беларусь отказался от приобретения акций. В случае отказа Национального банка Республики Беларусь от приобретения акций заключенный договор подписки считается расторгнутым.
10. Оплата акций осуществляется Национальным банком Республики Беларусь в безналичном порядке в соответствии с законодательством Республики Беларусь не позднее 11 декабря 2013 года. Оплата акций в неденежной форме и (или) путем капитализации не предусмотрена.
11. Заключение договора подписки с Национальным банком Республики Беларусь проводится 11 декабря 2013 года с 9.00 до 12.00 в Банке по адресу: 220002, г. Минск, ул. Киселева, 61а, комн. 214, тел. 288 64 74.
12. Количество размещаемых по подписке акций не должно превышать объема эмиссии, указанного в пункте 5 настоящих Условий.
13. В случае если объем эмиссии, указанный в пункте 5 настоящих условий, в ходе подписки достигнут, подписка прекращается досрочно. В случае недостижения объема эмиссии фактические результаты подписки утверждаются Общим собранием акционеров Банка.
14. В случае принятия Общим собранием акционеров Банка решения об отказе от выпуска акций или признания закрытой подписки на акции Банка несостоявшейся Банк возвращает Национальному банку Республики Беларусь денежный вклад, внесенный им в ходе подписки, не позднее пяти банковских дней с даты проведения Общего собрания акционеров Банка, на котором утверждались результаты подписки.
15. Права, связанные с владением акциями, возникают с момента государственной регистрации акций.
16. Порядок расчета и выплаты дивидендов по акциям Банка определен в ст. 9 устава Банка, а также Указом Президента Республики Беларусь от 28 декабря 2005 года № 637 «О порядке исчисления в бюджет части прибыли государственных унитарных предприятий, государственных объединений, являющихся коммерческими организациями, а также доходов от находящихся в республиканской и коммунальной собственности акций (долей в уставных фондах) хозяйственных обществ и об образовании государственного целевого бюджетного фонда национального развития» (с изменениями и дополнениями).

Дополнительную информацию можно получить в Банке по адресу: г. Минск, ул. Киселева, 61а, комн. 214, тел. 288 64 74.

Лицензия Национального банка Республики Беларусь на осуществление банковской деятельности от 08 мая 2013 года № 5. УНН 100233809.

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА
РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ» 26 декабря 2013 года проводит 17-й от 12.09.2013
повторный открытый аукцион по продаже имущества республиканской собственности на 23-м аукционе

Лот	Наименование техники	Местонахождение объекта	Начальная цена продажи	Сумма задатка (бел. руб.)
367	Шасси УРАЛ-375А ш. 236445 дв. 352472 1977 г. 4 кат. 2875 км 80,5 м/ч	г. Осиповичи, в/ч 01313	30 000 000	3 000 000

Условия и порядок проведения аукциона изложены в газете «Звязда» № 217 от 19 ноября 2013 г.
УНП 101099370

ОАО «НАФТАН» РЕАЛИЗУЕТ НА КОНКУРСНОЙ ОСНОВЕ (с повышением начальной цены) бывшее в употреблении неиспользуемое имущество:

Наименование конкурса (пометка на конверте)	Наименование	Инв. №	Год выпуска	Начальная цена с НДС, руб. РБ	Конечный срок предоставления предложений
1. Реализация неликвидов. Полуприцеп	Полуприцеп МАЗ 9758-012	13150621	2002	38 040 000	09.01.2014
2. Реализация неликвидов. Контейнер	Контейнер металлический	15211681	1993	12 000 000	
	Контейнер металлический	15211682	1995	12 000 000	

Состояние удовлетворительное.
Предложения принимаются по адресу:
211440, г. Новополоцк-1, ОАО «Нафтан», заводоуправление, каб. 101, до 9.30 по местному времени конечного срока предоставления предложений с пометками на конверте, указанными в таблице.
Извещения на проведение конкурса размещены на сайте **www.naftan.by.**

Контактные телефоны:
8 (0214) 59 87 83, 8 (0214) 59 89 26, 8 (0214) 59 88 42, 8 (033) 398 08 48, (044) 758 08 33.
УНП 300042199

Многоквартирный жилой дом по пер. Инструментальному, 11а
ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ
УП «КАНИМИС» информирует юридических и физических лиц о создании объекта долевого строительства

ЗАСТРОЙЩИК – ЧТУП «КАНИМИС»
Зарегистрировано решением Минского городского исполнительного комитета от 3 апреля 2003 года № 505, в едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за №100856965.
Юридический адрес: г. Минск, ул. Я. Коласа, д. 27, корп. 2, к. 28.
Почтовый адрес: г. Минск, ул. Гвардейская, д. 10, к. 1, телефон/факс +375173060802, +375173060781, режим работы: понедельник-пятница: с 9.00 до 18.00; выходные дни – суббота, воскресенье, обед с 13.00 до 14.00.
Ранее реализованные проекты: в настоящее время ведется строительство административного центра в квартале ул. К. Либкнехта и пер. Домашевский в г. Минске и два многоквартирных жилых дома в микрорайоне № 1 по проекту жилой застройки в границах улиц Шарангович – Горецкого – Рафиева в г. Минске.
Цель строительства – исполнение инвестиционного проекта по договору № 452-Д на реализацию права проектирования и строительства объекта «Многоквартирный жилой дом по пер. Инструментальному, 11а» от 21.12.2012 г. с Минским городским исполнительным комитетом.
Объект строительства – Многоквартирный жилой дом по пер. Инструментальному, 11а.
Нормативная продолжительность строительства Объекта – 12,2 мес., ввод в эксплуатацию – II квартал 2015 года.
Застройщиком получены:
- Решение Мингорисполкома от 22 августа 2013 года № 2081;
- свидетельство (удостоверение) № 500/973-2252 о государственной регистрации создания земельного участка и возникновения прав, ограничений (обременений) на него, свидетельство (удостоверение) № 500/973-2253 о государственной регистрации создания земельного участка и возникновения прав, ограничений (обременений) на него, расположенных по адресу: г. Минск, пер. Инструментальный, 11а;
- Экспертное заключение РУП «ГЛАВГОССТРОЙЭКСПЕРТИЗЫ» от 14.06.2013 года № 05-03/4269;
- Разрешение Инспекции Департамента контроля и надзора за строительством по г. Минску № 2-206Ж-045/13 от 14.11.2013 г.

Договор строительного подряда № 09/09.2013 от 09.09.2013 г. с ООО «СК-12».
Жилой дом расположен в Первомайском районе г. Минска по пер. Инструментальному, 11а на 70 квартир – односекционный, двенадцатиэтажный, с подземным гаражом-стоянкой на 35 машино-мест, запроектирован с теплым чердаком, плоской кровлей, с двумя пассажирскими лифтами. Вентиляция в квартирах – естественная. Конструктивная схема зданий – монолитный каркас с заполнением поризованным кирпичом. Наружная отделка решена на основе применения современных отделочных материалов и конструкций.
Сведения о благоустройстве: Озеленение, устройство дорожных покрытий, благоустройство прилегающей территории.
В жилом доме запроектирован автоматизированный теплопункт.
Этажность – 12. Площадь жилого здания – 5583,60 кв.м. Общая площадь квартир – 4604,18 кв.м. Общая площадь гаража-стоянки 1037,66 кв.м.
Всего в доме – 70 квартир, из них для привлечения к строительству по договорам создания объектов долевого строительства дольщиков – **граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий**:
Трехкомнатные общей площадью от 84,57 до 84,99 кв.м – 4 квартиры. Цена 1 кв.м – 15 520 710 белорусских рублей.
Все квартиры имеют летние помещения (лоджии).
Общее имущество, которое будет находиться в общей долевой собственности дольщиков:
Межквартирные лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые шахты, коридоры, крыши, технические этажи и подвалы, другие места общего пользования, ненесущие, ограждающие ненесущие конструкции, механическое, электрическое, сантехническое и иное оборудование, находящееся за пределами или внутри жилых и (или) нежилых помещений, элементы озеленения и благоустройства, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию зданий.
Информацию по объекту долевого строительства и условиями заключения договоров можно получить в офисе УП «КАНИМИС» с 16.12.2013 года по адресу: г. Минск, ул. Гвардейская, 10 – 1А. Телефон/факс: 8(017)3060802, 8(017)3060781 с 9.00 до 18.00, обед с 13.00 до 14.00, выходные дни: суббота, воскресенье.

Уважаемые акционеры
ОАО «ПРОМЭЛЕКТРОМОНТАЖ»
24 декабря 2013 года состоится внеочередное общее собрание акционеров.

ПОВЕСТКА ДНЯ:
1. Выкуп Обществом акций собственного выпуска с целью сокращения их общего количества и уменьшения уставного фонда.

Местонахождение ОАО «Промэлектромонтаж»: **г. Минск, ул. Аранская, 13.**
Место проведения собрания: **г. Минск, ул. Аранская, 13 (второй этаж).**
Начало работы собрания **в 12.00.**

Время регистрации участников – в день проведения собрания с 11.30 до 12.00 по месту его проведения. Регистрация акционеров проводится по паспорту, а представителей акционеров – по паспорту и доверенности.
Список акционеров для регистрации участников собрания составлен по данным реестра акционеров на 09 декабря 2013 г.

Наблюдательный совет ОАО «Промэлектромонтаж»
УНП 100088916

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА
Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению Открытого акционерного общества «Нерудпром» (продавец) проводит открытый аукцион по продаже автомобильной техники:

Лот № 1:
грузовой автомобиль-самосвал – МАЗ 551605-272Р
(2006 г.в., самосвал, г/п 20,5 т, пробег 152 808 км, г/н АА 8267-7).
Начальная цена с НДС – 240 000 000 бел. руб.;

Лот № 2:
грузовой автомобиль-самосвал – МАЗ 551605
(2007 г.в., самосвал, г/п 20,5 т, пробег 150 696 км, г/н АВ 5527-7).
Начальная цена с НДС – 270 000 000 бел. руб.;

Лот № 3:
грузовой автомобиль-самосвал – МАЗ 551605
(2007 г.в., самосвал, г/п 20,5 т, пробег 155 120 км, г/н АВ 5528-7).
Начальная цена с НДС – 270 000 000 бел. руб.
Транспорт находится по адресу: г. Минск, ул. Асаналиева, 72.

Задатки в размере 10% от начальной цены предмета аукциона перечисляются на р/с № 3012108260016 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 5 (пяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 10 (десяти) банковских дней после подписания договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель).

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов **www.rlt.by.**

Аукцион состоится **14.01.2014 в 12.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **13.01.2014 до 16.00** по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224-61-34, (8029) 102-21-17.

ПОЎНЫ ПЛАКАТ!

У Палацы мастацтваў працуе выстава да стагоддзя беларускага плаката

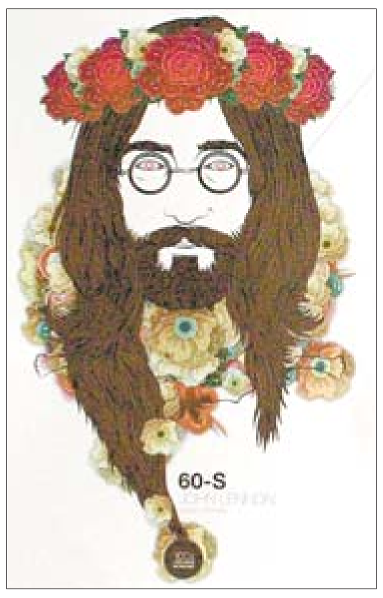

Памяшканне сталічнага Палаца мастацтваў насялілі вобразы з розных часоў беларускай гісторыі. Гэта шляхціцы і калгаснікі, інтэлігенты і рабочыя, мастакі і літаратары, нават «зоркі» сусветнай поп- і рок-культуры. Вобразы гэтыя жывуць на беларускім плакаце, гісторыя якога налічвае ўсё ўжо стагоддзе. І менавіта гэтай даце прысвечаная выстава «100 год беларускаму плакату», арганізатарам якой з'яўляецца Беларускі саюз мастакоў. Першы беларускі плакат у друкаваным выглядзе выйшаў у 1913 годзе і быў прысвечаны 1-й краёвай выставе хатняга вырабу і народнага штукарства ў Вільні. Плакат стварыў мастак Фердынанд Рушчыц. Праўда, на жаль, арыгінал менавіта гэтага плаката не захаваўся.

Наогул, карані плакатнага мастацтва трэба шукаць у XVI-XVII стагоддзях. Тады панегірычныя гравюры, якія інфармавалі пра навуковыя ці іншыя дыскусіі, друкаваліся ў выглядзе гравюр з тэкстам. Сярод першых такіх беларускіх гравюр-плакатаў варта адзначыць працу Францішка Скарыны «Панегірык братоў Скарульскіх», награвіраваны ў 1604 годзе ў Нясвіжы Тамашом Макоўскім.

Адными з першых заснавальнікаў беларускага плаката былі Карусь Каганец, Фердынанд Рушчыц, Язэп Драздовіч, Павел Гуткоўскі ды іншыя. Пасля Вялікай Айчыннай вайны ў жанры плаката на Беларусі актыўна працавалі Заір Азгур, Іван Ахрэмчык, Яўген Зайцаў, Мікалай Гуціеў, Анатоль Волкаў.

Плакатнае мастацтва ў Беларусі, як часткі Савецкага Саюза, заўжды актыўна развівалася, таму што плакат быў добрым спосабам прапагандысцкага ўздзеяння. У 1948 годзе праводзіцца «І-ы Рэспубліканскі конкурс плаката», а ў 1961 годзе ствараецца секцыя плаката пры творчым саюзе. Пачынаючы з 1966 года, у Беларусі працуе «Агітплакат» Саюза мастакоў БССР, які згуртаваў і выхаваў таленавітых плакатыстаў. Асаблівы ўздым развіцця беларускага плаката прыходзіцца на 70 — 90-я гады ХХ стагоддзя. У гэты час актыўна працуюць Леанід Замах, Арлен Кашкурэвіч, Трафім Ігнаценка, Ізраіль Радунскі, Уладзімір Крукоўскі, Віктар Філімонаў, Мікалай Стома, Людміла Кальмаева, Уладзімір Васюк, Віктар Смаляк, Юрый Дзеў, Уладзімір Цэслер, Сяргей Войчанка, Андрэй Шалюта, Уладзімір Шчарбін, Анатоль Отчык ды іншыя.

І вось цяпер увасабленне... І вось цяпер увіце, што плакаты ўсіх вышэйпералічаных аўтараў вы можаце на ўласныя вочы пабачыць у Палацы мастацтваў. Прычым большасць з іх — арыгінальныя, надрукаваныя ў часы стварэння.

Выстава працуе да 15 снежня з 11.00 да 19.00 гадзін штодзённа, акрамя панядзелка.

Вольга ЧАЙКОЎСКАЯ.

Арганная сенсацыя ў Віцебску

У правінцыйным Віцебску адбываецца тое, што толькі потым будзе ў Маскве ці сталіцах іншых краін. Сёння тут можна паслухаць «зорак» класічнай музыкі, вядомых на ўсім свеце. А ўсё таму, што ў горадзе праходзіць міжнародны музычны фестываль імя Івана Іванавіча Салярцінскага.

Салярцінскі — вядомы на ўвесь свет музыказнаўца, тэатральны і музычны крытык, паліглот — нарадзіўся ў горадзе над Заходняй Дзвіной у снежні 1902 года. Пражыў у Віцебску 18 гадоў, потым вучыўся і выкладаў у Санкт-Пецярбургу, а памёр у Новасібірску ў 1944 годзе.

— Традыцыйны фэст імя Салярцінскага, які праходзіць гэтымі днямі, традыцыйна сабраў «зорак» сусветнай велічыні, выступленні якіх распісаны на гады наперад. Ужо чвэрць стагоддзя ў Віцебск прыязджаюць самыя запатрабаваныя ў свеце выканаўцы. І гэта ў горад, дзе няма опернага тэатра, а вялікі сімфанічны аркестр толькі на стадыі стварэння. Пры гэтым заснавальнікі фестывалю — упраўленне па ідэалагічнай працы, культуры і справах моладзі Віцебскага аблвыканкама, Віцебская абласная філармонія — зрабілі так, каб лепшых выканаўцаў свету жыхары Віцебска і госці горада маглі паслухаць за вельмі сімвалічную цану — прыкладна 50 тысяч рублёў за квіток, — паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў арганізацыйным камітэце фестывалю.

Падчас фестывалю адбудзецца восем канцэртаў. Сярод выканаўцаў — народная артыстка СССР, вядомая скрыпачка Ліяна Ісакадзэ, народны артыст Расіі Мікалай Луганскі, заслужаны артыст Расіі, арганіст Аляксандр Князеў, гонар беларускай культуры — Дзяржаўны акадэмічны сімфанічны аркестр Рэспублікі Беларусь, а таксама камерны хор Смольнага сабора (Санкт-Пецярбург).

У рамках фэсту восем ужо ў 15 раз адбудуцца навуковыя чытанні з удзелам беларускіх, польскіх, расійскіх навукоўцаў. Бадай, ніводзін іншы музычны фестываль не можа ганарыцца такімі грунтоўнымі чытаннямі.

Што тычыцца сенсацый, то, раней, чым у Маскве, адбудзецца прэм'ера канцэрта (выканаўца Аляксандр Князеў) арганнай музыкі «І.С. Бах. Арыя і 30 варыяцый для клавіра (Гольдберг-варыяцыі)». Раней на аргане гэтую музыку ніколі не выконвалі. Ёсць легенда, што Бах напісаў гэты твор для пасла Расіі ў Саксоніі, які пакрадзіўся геніяю на праблемы са сном. У выніку атрымалася магутная музыка. Ад яе, як адзначалі некаторыя крытыкі, наадварот, нельга заснуць на працягу некалькіх сутак: настолькі глыбокі твор, што душа патрабуе «працы».

Падчас фэсту пройдзе выстава фотаздымкаў Унука Шастаковіча — Дзмітрыя. Свае творы ён прысвяціў гораду. Якому? Кожны на гэтае пытанне сам адкажа для сабе, калі ўбачыць чорна-белыя фотаздымкі. Можа, нехта ўбачыць на іх куточкі Піцера, а нехта — Віцебска?

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Землякоў не забываем!

Віншуем нашых вяскоўцаў, усіх землякоў з надыходзячым Новым годам і Калядамі.

Жадаем вам цяпла нашых сэрцаў і бацькоўскіх хат, святочнага настрою і новых здзяйсненняў у будучым годзе. Калі ласка, пішыце нам і сябруйце са «Звяздой»!

З павагай, Пётр Міхайлавіч Ліш, дырэктар ААТ «Радзіма» Пружанскага раёна.

УНП 200026602.

■ Да ведама

ПІРАТЭХНІКУ — ПАД ПІЛЬНУЮ ЎВАГУ

У сталіцы стартавала традыцыйная перадНавагодняя аперацыя па спыненні незаконнага абарачэння піратэхнічнай прадукцыі.

Як адзначылі ва ўпраўленні аховы правапарадку і прафілактыкі ГУУС Мінгарвыканкама, рэйдавымі праверкамі будуць ахоплены ўсе без выключэння гандлёвыя пункты горада, у тым ліку буйныя рынкі. Пры гэтым супрацоўнікі міліцыі будуць працаваць як у форменным адзенні, так і ў цывільным. У апошнім выпадку праваахоўнікі будуць арыентаваны на выяўленне падпольных распаўсюджвальнікаў няякасных піратэхнічных вырабаў. Акрамя міліцэйскіх падраздзяленняў, у рэйдах возьмуць удзел і падраздзяленні Міністэрства па падатках і зборах, Міністэрства па надзвычайных сітуацыях. Аперацыя будзе доўжыцца да 9 студзеня наступнага года, адкаж рэйдавыя мерапрыемствы запланаваны да канца сезона.

Дарэчы, за аналагічны перыяд 2012-2013 гадоў супрацоўнікі сталічнай міліцыі канфіскавалі звыш 270 тысяч адзінак піратэхнічных вырабаў, а ў дачыненні да парушальнікаў было складзена амаль 120 адміністрацыйных пратаколаў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

■ Траўматалогія і артапедыя

ХРАСТОК ПАД ЗАМЕНУ

Амаль 940 тысяч выпадкаў захворванняў коснамышачнай сістэмы зарэгістравана ў нашай краіне. У апошнія дзесяцігоддзі значна вырасла такая захваральнасць сярод дзяцей і падлеткаў. Расце яна і сярод дарослых. Наогул, косна-мышачныя захворванні ўваходзяць у тройку найбольш распаўсюджаных груп захворванняў сярод дарослага насельніцтва Беларусі, Расіі, некаторых краін Еўропы (пасля хвароб сістэмы кровазвароту і органаў дыхання). На гэтую тэму падчас анлайн-канферэнцыі ў БЕЛТА разважалі старшы навуковы супрацоўнік лабараторыі паталогіі суставаў і спартыўнай траўмы Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра траўматалогіі і артапедыі, кандыдат медыцынскіх навук Аляксандр МУРЗІЧ і загадчык лабараторыі траўматычных пашкоджанняў пазваночніка і спіннога мозга РНПЦ траўматалогіі і артапедыі, кандыдат медыцынскіх навук Андрэй МАЗУРЭНКА.

Паводле іх слоў, кожны трэці ва ўзросце 50-60 гадоў мае тыя ці іншыя праявы астэаартрозу. Праблемы з суставамі ёсць у кожнага другога 70-гадовага. Сярод прычын «амаладжэння» гэтых праблем называюць прыроджанае змяненне суставаў і пазваночніка (дысплазія, недаразвіццё сегментаў канечнасцяў), лішняя вага, цукровы дыябет, парушэнні эндакрыннай сістэмы. Акрамя таго, траўмы суставаў і канечнасцяў, празмерная нагрузка на суставы.

Кожная паталогія патрабуе сваёй прафілактыкі і лячэння. Вядома, што ў цэлым лад жыцця і харчаванне аказваюць прамы ўплыў на развіццё і функцыю суставаў. У большай частцы пацыентаў, якія лечацца ў аддзяленнях цэнтра траўматалогіі і артапедыі, — лішняя вага. Як правіла, такія пацыенты не толькі маюць лішак вугляводаў і тлушчаў у рацыёне, але і недастаткова рухаюцца. Лячэбная фізкультура, збалансаванае харчаванне з дастатковай колькасцю фруктаў і гароднiны служыць не толькі прафілактыкай, але і з'яўляецца адным з момантаў лячэння.

— Гіпадынамія можа ўзмацняць праблемы з суставамі, — тлумачыць Андрэй Мазурэнка. — Падтрымліваць функцыі суставаў, у тым ліку пазваночніка, дапамагаюць размешчаныя вакол мышцы. Механізм не статычны. Мы добра ведаем па касманаўтах, як цяжка чалавеку вярнуцца з нерухомасці да звычайнага жыцця...

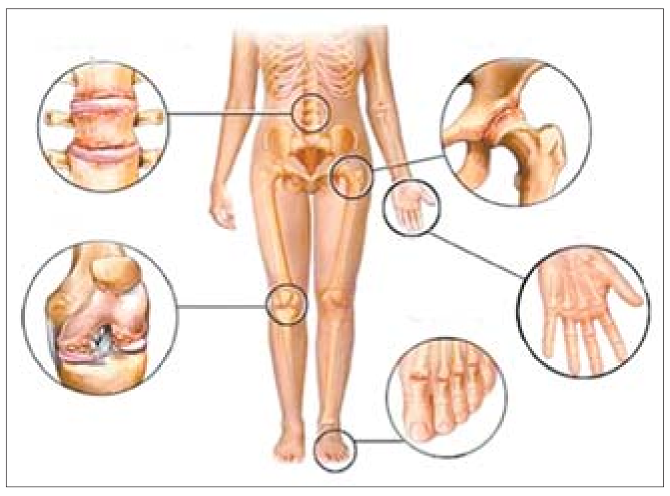

Праблема астэапарозу была і застаецца актуальнай для жанчын ва ўзросце пасля 50 гадоў. Астэапароз прыводзіць да дэфармацыі пазванкоў, суставаў, болевых адчуванняў. У гэтай катэгорыі хворых амаль немагчыма дабіцца атрымання сутачнай патрэбы кальцыю і вітаміну Д3 з дапамогай збалансаванага харчавання. Асабліва ў зімовы час. У Беларусі мала сонечных дзён на працягу года, у рацыёне вельмі мала малочных прадуктаў. Таму патрабуецца карэкцыя вітамінамі.

— У нашым цэнтры выкарыстоўваюцца самыя сучасныя тэхналогіі, — кажа Аляксандр Мурзіч. — За апошнія 5-7 гадоў цэнтр укараніў тэхналогіі астэасінтэзу для прымянення ў траўматалогіі. З'явілася магчымасць выкарыстання сучасных фіксатараў, з дапамогай якіх можна праводзіць аперацыі на ўсіх сегментах канечнасцяў. Наяўнасць гэтых фіксатараў паслужыла асновай для распрацоўкі новых методык для малаінвазіўнага астэасінтэзу ўсіх сегментаў канечнасцяў.

Асноўная тэндэнцыя ў артапедыі — аднаўленне страчанага або пашкоджанага храстка. Сёння замена храстка — самы эфектыўны метад лячэння. Вялікая ўвага надаецца распрацоўцы сучасных тэхналогій па трансплантацыі аўталагічных храстковых клетак — донарскіх клетак, якія перасаджваюцца замест пашкоджанага храстка. Распрацоўваецца і методыка трансплантацыі мезенхімальных ствалавых клетак і іх далейшая дыферэнцыроўка ў хандрацыты. Чакаецца, што ў бліжэйшыя гады з'явяцца клінічныя вынікі, якія дазволяць больш шырокае выкарыстанне такіх тэхналогій.

Цэнтр аказвае і ўсе віды хірургічнай дапамогі пры лячэнні паталогій пазваночніка. У аперацыях прымяняюцца імплантаты беларускай вытворчасці. Цэнтр таксама праводзіць хірургічнае лячэнне пухлін пазваночніка, хоць гэтым жа займаецца РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі.

У Беларусі дастаткова добры ўзровень хірургіі пазваночніка. Таму беларусы не маюць патрэбы ў замежных аперацыях для лячэння скаліёзаў, кіфатычнай дэфармацыі пазваночніка. Складанае тэхналагічнае хірургічнае ўмяшанне праводзіцца толькі пры дэфармацыі пазваночніка. Пры лячэнні болевых сіндромаў паяснічнага астэахандрозу прымяняюцца малаінвазіўныя тэхналогіі — айчынныя лазерныя ўстаноўкі.

Святлана БАРЫСЕНКА

■ Спорт-тайм

«ДНЯПРО» ЗАХАВАЎ МЕСЦА Ў ВЫШЭЙШАЙ ЛІЗЕ

Цяжкая вікторыя нашага баскетбольнага флагмана, паражэнне хакейнага «Дынама» і першая перамога валейбольнага «Шахцёра» ў адкрытым першынстве Расіі. «Звязда» прыгадвае самыя цікавыя падзеі ў айчынным спорце за апошнія дні.

1. Але спачатку пра футбол. Магілёўскі «Дняпро» захаваў прапіску ў вышэйшай лізе. Нагадаем, што па выніках турніру магілёўцы занялі перадапошнюю пазіцыю, а таму месца пад сонцам даваліся адстойваць у двухматчавым супрацьстаянні з «Гарадзеяй», другім клубам першай лігі. Малодшыя па ранжыру прадэманстравалі характар і ў пэўныя моманты выглядалі не горш за вядомага саперніка. Першы паядынак завяршыўся перамогай каманды з усходу (3:1). Пры гэтым «цукровая дружына» не рэалізавала пенальці. Другі завяршыўся нічыёй (0:0). «Усе бачылі, што і мы, напэўна, былі вартыя выхаду ў вышэйшую лігу, — прызнаўся пасля гульні Андрэй Кіпра, галоўны трэнер «Гарадзеі». — А я лічу, каманда змагалася на роўных з прадстаўніком вышэйшай лігі».

3. Парадаваў аматараў валейбола салігорскі «Шахцёр». «Гарнякі» ў гэтым сезоне атрымалі першую перамогу ў адкрытым чэмпіянаце Расіі. Саліргорцы ўпэўнена на сваёй пляцоўцы перамаглі каманду «Грозны» — 3:0. Пасля пяці тураў айчынны клуб займае 11-е месца з 16 удзельнікаў чэмпіянату Расіі.

4. Тацціяна Драздоўская перамагла ў Мельбурне ў этапе Кубка свету па парусным спорце. З дзесяці гонак у класе «Лазер-Радыял» беларуская яхтсменка шэсць разоў станавілася першай. Нагадаем, што Тацціяна з'яўляецца сярэбранай прызёркай чэмпіянату Еўропы-2012 і ўдзельніцай чатырох Алімпійскіх гульняў.

5. На выхадных адбыліся першыя эстафетныя гонкі ў сезоне па біятлоне. Праўда, аўстрыйскі Хахфільцэн не ўзняў беларускі на п'едэстал. Першае месца заняла жаночая каманда Украіны. Нашы біятланісткі размясціліся на сёмай пазіцыі. Але ж не было б і гэтага, калі не б Дар'я Домрачава, якая на сваім этапе перагнала некалькіх біятланістак. Пасля выдатнага старту Надзеі Скардзіна, якая эстафету перадавала першай сярод удзельніц, Людміла Калінчык і Настасся Дубарэзава «прынеслі» Домрачавай адставанне ад лідара амаль у дзве хвіліны... У спрынце Домрачава прыйшла на фініш 36-й, а ў гонцы праследавання — 11-й.

2. У чарговым матчы Еўрачэленджа «Цмокі-Мінск» у напружанай барацьбе перайгралі румынскі «Тыргу-Мурэш» (84:82). Беларусы маюць на сваім рахунку 7 балаў і працягваюць барацьбу за выхад у плэй-оф еўракубка. А вось у Адзінай лізе ВТБ беларусы саступілі «Трыумфу» з Люберцаў (71:80) і пакуль знаходзяцца на трэцяй пазіцыі падгрупы B.

Тарас ШЧЫРЫ

Даты | Падзеі | Людзі

1852 год — нарадзіўся (вёска Нача, цяпер Воранаўскі раён Гродзенскай вобласці) Вандалін Аляксандравіч Шукевіч, беларускі археолаг, антраполаг, краязнаўца, член-карэспандэнт Кракаўскай АН. Адукацыю атрымаў у Вільні. З 1872 года жыў на радзіме, даследаваў археалагічныя помнікі ў Беларусі і Літве. Першым з беларускіх археолагаў раскапаў 16 курганоў і 376 каменных магіл тыпу жальнікаў XIII-XIV стагоддзяў і пачаў выконваць хімічныя аналізы старажытных знаходак. Вывучаў эвалюцыю абраду пахавання са старажытнасці да часоў ВКЛ. Паднёў праблему даследавання Чорнай Русі як гістарычнай з'явы, асабліва значэнне надаваў геаграфічным фактарам яе засялення, распачаў спробу даць прыблізную храналагію змены культур гэтага рэгіёна. Частку матэрыялаў сваёй калекцыі перадаў у музеі Кракава, Пецярбурга, Масквы. Аўтар прац, прысвечаных археалагічным знаходкам і раскопкам, а таксама гісторыі і прыродзе Беларусі і Літвы. Памёр у 1919 годзе.

1870 год — нарадзіўся (былы маёнтак Багданава, цяпер Валожынскі раён Мінскай вобласці) Фердынанд Рушчыц, жывапісец, графік, тэатральны мастак і педагог. Творчасць звязана з мастацкім жыццём Беларусі, Польшчы і Літвы. Вучыўся ў К. Ермалаева ў Мінску, у 1897 годзе скончыў Пецярбургскую акадэмію мастацтваў. У 1904-1907 гадах — прафесар Школы прыгожых мастацтваў у Варшаве, Кракаўскай акадэміі мастацтваў, аддзялення прыгожых мастацтваў Віленскага ўніверсітэта (1919-1932). Творчасці ранняга перыяду ўласцівы рэалістычны малюнак роднай прыроды. Зазнаў уплыў імпрэсіянізму і стылю «мадэрн». Сярод карцін: «Мінск зімою», «Млын ноччу», «Па свеце», «Зямля» і інш. Працаваў таксама ў графіцы: выконваў ілюстрацыі да перыядычных выданняў Вільні, Варшавы, Кракава. Аўтар станковых работ «Сям'я», «Аўтапартрэт», «Дрэвы над вадой» і інш. Афармляў шэраг спектакляў у тэатры ў Вільні. Памёр у 1936 годзе.

1901 год — адбылося першае прысуджэнне Нобелеўскай прэміі, самай буйной і прэстыжнай прэміі ў свеце, заснаванай у 1900 годзе ў адпаведнасці з завяшчаннем Альфрэда Нобеля, вядомага філантропа, вынаходніка дынаміту. Традыцыйным днём уручэння прэмій, якія носяць яго імя, стаў дзень смерці Нобеля. Прысуджэнне Нобелеўскай прэміі было даручана Каралеўскай акадэміі навук у Стакгольме (па фізіцы, хіміі, эканоміцы), Каралеўскаму Каралінскаму медыка-хірургічнаму інстытуту ў Стакгольме (па фізіялогіі і медыцыне), Шведскай акадэміі (па літаратуры), Нарвежскаму парламенту (прэмія міру). Першымі лаўрэатамі Нобелеўскай прэміі ў 1901-м сталі: у галіне фізікі — немец В. Рэнтген, хіміі — галандзец Я. Хендрык Вант-Гоф, медыцыны — немец Э. Фон Берынг, літаратуры — французскі паэт Ф.А. Сюлі-Прудон, прэмію міру атрымалі заснавальнік міжнароднага Чырвонага Крыжа швейцарац А. Дзюнан і француз Ф.Пасі, адзін з заснавальнікаў міжнароднай Лігі міру. Лаўрэатам Нобелеўскай прэміі 2000 года стаў і наш зямляк, Жарэс Іванавіч Алфёраў, урадженец горада Віцебска, акадэмік, чыё імя ўпісана ў адзін шэраг з імёнамі Эйнштэйна, Кюры, Бора, Ландау, Капіцы. 10 снежня ў Швецыі адзначаецца дзень Нобеля і ўздымаецца нацыянальны сцяг.

Было сказана

Фёдар ЯНКОЎСКІ, пісьменнік, лінгвіст:

«Не ўсё дарагое дорага».

СЁННЯ

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	9.17	16.47	7.30
Віцебск	9.14	16.30	7.16
Магілёў	9.07	16.37	7.30
Гомель	8.55	16.42	7.47
Гродна	9.31	17.04	7.33
Брэст	9.23	17.13	7.50

Месяц

Першая квадра 9 снежня. Месяц у сузор'і Авена.

Імяніны

Пр. Аляксея, Барыса, Васіля, Гаўрылы, Захара, Івана, Мікалая, Рамана, Сяргея, Усевалада, Якава. К. Марыі, Юліі, Андрэя, Даніэля, Рыгора.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

ЗАЎТРА

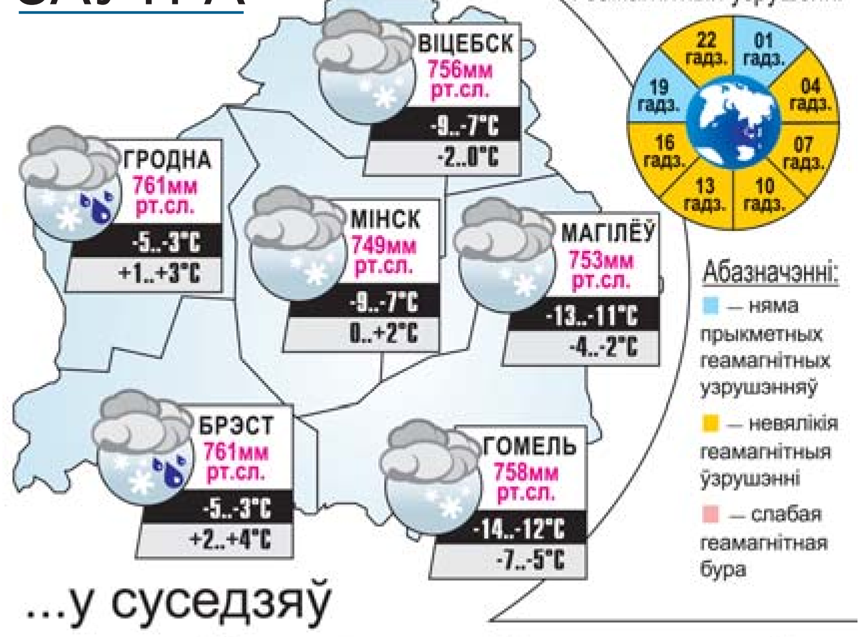

...у суседзяў

ВАРШАВА +4..+6°С	КІЕЎ -6..-4°С	РЫГА +3..+5°С
ВІЛЬНЮС +2..+4°С	МАСКВА -12..-10°С	С.-ПЕЦЯРБУРГ +3..+5°С

УСМІХНЕМСЯ

Адпачывалі ў Турцыі. Гатэль спадабаўся, нумар наогул супер, а ручнікі такія пухнатыя... Ледзь чамадан закрылі...

Адэса, студэнты:

— Фіма, не гуляй з Сёмам у прэферанс і не пазычай яму.

— Чаму?

— Ён убачыў у мяне ў кашальку пяцьсот грыўняў, заняў пяцьдзесят да стыпендыі, а пасля выйграў за іх астатнія.

Заўсёды трымайце бутэльку шампанскага ў халадзільніку для асаблівых выпадкаў — часам асаблівым выпадкам можа быць тое, што ў вас ёсць бутэлька шампанскага ў халадзільніку!

caricatura.ru

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), В. КЛЮЧНІК (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, С. ПРОТАС (першы намеснік дырэктара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК.

НАШ АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, па Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэрыя: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; e-mail: info@zvyazda.minsk.by,

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by

(для зваротаў): zvarot@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.

Тыраж 22.416. Індэкс 63850. Зак. № 5377.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30 9 снежня 2013 года.